

พฤติกรรมแสวงหาและความต้องการสารสนเทศในการปฏิบัติงาน
ของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน

ปาหนัน พันธุ์พัฒน์

วิทยานิพนธ์เสนอต่อมหาวิทยาลัรรมคำแหง
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์)
ปีการศึกษา 2560
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัรรมคำแหง

INFORMATION-SEEKING BEHAVIORS AND INFORMATION NEEDS
IN THE PERFORMANCE OF PLANNING AND POLICY ANALYSTS

PANUNPANPAT

A THESIS PRESENTED TO RAMKHAMHAENG UNIVERSITY
IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
(LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE)

2017

COPYRIGHTED BY RAMKHAMHAENG UNIVERSIT

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ พฤติกรรมการแสวงหาและความต้องการสารสนเทศ
ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน

ชื่อผู้เขียน นางสาวปาหนัน พันธุ์พัฒน์

สาขาวิชา บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภิรมศักดิ์ เอ็งฉ้วน ประธานกรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นฤมล รื่นไวย์

อาจารย์ ดร. สุวรรณ จันทิวาสารกิจ

มหาวิทยาลัยรามคำแหงอนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. ปัญญา ศิริโรจน์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พรสิน สุกวาลัย)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภิรมศักดิ์ เอ็งฉ้วน)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร. นฤมล รื่นไวย์)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร. สุวรรณ จันทิวาสารกิจ)

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ พฤติกรรมการแสวงหาและความต้องการสารสนเทศ
ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
ชื่อผู้เขียน นางสาวปาหนัน พันธุ์พัฒน์
ชื่อปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์
ปีการศึกษา 2560

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิมศักดิ์ เอ็งฉ้วน ประธานกรรมการ
2. อาจารย์ ดร. นฤมล รื่นไวย์
3. อาจารย์ ดร. สุวรรณ จันทิวาสารกิจ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา(1) พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน(2) ความต้องการสารสนเทศ ของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน(3) เปรียบเทียบพฤติกรรมการแสวงหา ของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ในด้าน ระดับตำแหน่งงาน และประสบการณ์การทำงาน และ(4) เปรียบเทียบความต้องการสารสนเทศ ของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ในด้าน ระดับตำแหน่งงาน และประสบการณ์การทำงาน กรอบแนวคิดในการวิจัยใช้ตัวแบบพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของLeckie (1996) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน สำนักงานปลัดกระทรวง-ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ส่วนกลาง จำนวน156คนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่ผ่านการประเมินความเที่ยงตรงของแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญ และหาค่าความเชื่อมั่น (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่ 0.86 ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืนมาจำนวน 156 ชุด เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ (test) เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

1. เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ซึ่งดำรงตำแหน่งปฏิบัติการมากกว่าตำแหน่งอื่น โดยส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงานอยู่ในช่วง 1-5 ปี และสังกัดสำนักงานรัฐมนตรีมีมากที่สุด

2. เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนมีพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศในการปฏิบัติงานค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน ซึ่งด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านแหล่งสารสนเทศคอมพิวเตอร์ ทำนองเดียวกันอยู่ในระดับมากมีเพียง 1 ด้าน คือด้านแหล่งสารสนเทศบุคคล นอกเหนือจากนี้แล้วเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนมีความต้องการสารสนเทศในการปฏิบัติงานค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน ซึ่งด้านที่มีระดับค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านวัตถุประสงค์ ความต้องการสารสนเทศในทำนองเดียวกัน พบว่าความต้องการสารสนเทศในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน เช่นกัน แต่ด้านประเภทสารสนเทศมีค่าเฉลี่ยสูงสุด

การทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่าเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนที่มีระดับตำแหน่งงาน และประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีพฤติกรรมการแสวงหาและความต้องการสารสนเทศไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สนับสนุนสมมติฐานการวิจัย

ABSTRACT

Thesis Title	Information-Seeking Behaviors and Information Needs in the Performance of Planning and Policy Analysts
Student's Name	Miss PanunPanpat
Degree Sought	Master of Arts
Field of Study	Library and Information Science
Academic Year	2017

Advisory Committee

1. Asst. Prof. Dr. PeemasakAngchun Chairperson
2. Dr. NarumolRuanwai
3. Dr. SuwanJuntiwassarakij

In this thesis, the researcher examines (1) the information-seeking behaviors of selected planning and policy analysts; (2) the information needs of the analysts under study; (3) compares the information-seeking behaviors of these analysts in the aspects of level of position and work experience; and (4) compares the information needs of the analysts in the aspects of level of position and work experience.

The information-seeking behaviors model developed by Glorie J. Leckie et al. (1996) provided the conceptual framework for this research inquiry.

The sample population consisted of 156 planning and policy analysts at The Office of the Permanent Secretary of the Ministry of Natural Resources and Environment.

The research instrument was a questionnaire tested for validity by experts with Cronbach's α (alpha) measure of internal consistency showing reliability at the level of 0.86.

The researcher distributed 156 copies of a questionnaire designed to collect germane data from the members of the sample population. All 156 copies were returned to the researcher.

Using techniques of descriptive statistics, the researcher analyzed the data collected in terms of percentage, mean, and standard deviation. In testing hypotheses, the researcher employed the F-test technique concomitant with statistical significance being set at the level of .05.

Findings are as follows:

1. Females constituted the highest proportion of the planning and policy analysts. Regarding positions held by the analysts, the practitioner level was evinced at the highest level. Their work experience had been from one to five years. The highest proportion worked under the aegis of the Office of the Minister.

2. In investigating the information-seeking behaviors of the analysts in the course of work performance, the researcher found that the total mean for these behaviors was evinced at a moderate level. When considering the mean for each aspect, it was found to be exhibited at a moderate level in three

aspects. Mass media information resources showed the highest mean.

Individual information resources displayed a mean at a high level.

In addition, the total mean for needs for information in work performance was displayed at a high level. In considering aspects, the researcher determined that the mean was found to be at a high level in two aspects. The aspect revealing the highest mean was objectives. Needs for information in work performance was displayed at a moderate level in two aspects. The aspect of type of information exhibited the highest mean.

In hypothesis testing, the researcher found that analysts who differed in position level and work experience did not exhibit parallel differences at the statistically significant level of .05 in information-seeking behaviors and needs for information. This finding did not lend support to the research hypotheses postulated for this inquiry.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภิรมย์ศักดิ์ เอ็งฉ้วน ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้ความรู้ชี้แนะแนวทางและข้อคิดที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้วิจัยมาโดยตลอด รวมทั้งคณะกรรมการที่ปรึกษา อาจารย์ ดร. นฤมล รื่นไวย์และ อาจารย์ ดร. สุวรรณ จันทิวาสารกิจ ที่สละเวลาชี้แนะนำปรึกษาในการวิจัย และประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่คอยชี้แนะแนวทางที่เป็นประโยชน์ จนกระทั่งวิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ได้อนุญาตข้าพเจ้าให้ใช้เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัย และอนุญาตข้าพเจ้าแจกแบบสอบถามขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร. ศุภรชชตรา แสนวาคุณอำนาจ ทองเบ็ญญ์ ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ และคุณอัษฎวิมล ดิษยาไทรพัฒน์ ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยให้ความคิดเห็นพร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะที่มีประโยชน์อย่างยิ่งในการวิจัย

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่ได้ถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ แนวคิดแก่ข้าพเจ้า และขอขอบพระคุณผู้อำนวยการและเจ้าหน้าที่บัณฑิตศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่ได้อำนวยความสะดวก ให้ความช่วยเหลือประสานงานต่าง ๆ ด้วยดี

ขอกราบขอบคุณบิดา มารดา และทุกคนในครอบครัวที่เป็นกำลังใจ สนับสนุน ข้าพเจ้าตลอดมา ขอขอบคุณพี่น้องชาว LIS RU ที่คอยช่วยเหลือให้คำแนะนำที่ขาดมิได้ ขอขอบคุณเพื่อนๆ LISRU 21 ที่คอยเป็นกำลังใจกันด้วยดีเสมอมา

ปาหนัน พันธุ์พัฒน์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	(4)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	(6)
กิตติกรรมประกาศ.....	(9)
สารบัญตาราง.....	(12)
สารบัญภาพประกอบ.....	(13)
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
สมมติฐานของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
แนวความคิดเรื่องสารสนเทศ.....	11
แนวความคิดเรื่องพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศ.....	16
แนวความคิดเรื่องความต้องการสารสนเทศ.....	29
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	33
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	39
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	39
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	41
วิธีการสร้างเครื่องมือในการวิจัย.....	41

บทที่	หน้า
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	43
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	46
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	48
ตอนที่ 2 พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศในชีวิตประจำวัน.....	51
ตอนที่ 3 พฤติกรรมการแสวงหาแหล่งสารสนเทศในการปฏิบัติงาน..	53
ตอนที่ 4 ความต้องการสารสนเทศในการปฏิบัติงาน	58
ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ.....	62
ตอนที่ 6 ทดสอบสมมติฐานการวิจัย	63
5 สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	69
สรุปผลการวิจัย.....	70
การทดสอบสมมติฐาน	73
การอภิปรายผลการวิจัย	75
ข้อเสนอแนะ	79
ภาคผนวก	
ก สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม..	82
ข ห้องสมุดสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.....	94
ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	98
ง แบบประเมินแบบสอบถามสำหรับการวิจัย และค่าIOC ของแบบสอบถาม.	106
จ รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	114
ฉ หนังสือขอความร่วมมือในการเก็บแบบสอบถาม	116
บรรณานุกรม	117
ประวัติผู้เขียน.....	125

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากร	40
2 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	40
3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ	48
4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับตำแหน่ง	48
5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามหน่วยงานที่สังกัด	49
6 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ...	50
7 จำนวนและร้อยละพฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารสนเทศในชีวิตประจำวัน.....	51
8 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการแสวงหาแหล่งสารสนเทศสถาบัน..	53
9 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการแสวงหาแหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน	54
10 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการแสวงหาแหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต5	55
11 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการแสวงหาแหล่งสารสนเทศบุคคล	56
12 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการแสวงหาแหล่งสารสนเทศ.....	57
13 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการประเภทของสารสนเทศ..	58
14 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการเนื้อหาของสารสนเทศ	59
15 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานวัตถุประสงค์ความต้องการสารสนเทศ.	60
16 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการภาษาของสารสนเทศ	61
17 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการสารสนเทศรายด้าน.....	62
18 ผลการเปรียบเทียบระดับตำแหน่งกับพฤติกรรมกรรมการแสวงหาแหล่งสารสนเทศ	63
19 ผลการเปรียบเทียบประสบการณ์การทำงานกับพฤติกรรมกรรมการแสวงหา แหล่งสารสนเทศ	64
20 ผลการเปรียบเทียบระดับตำแหน่งกับความต้องการสารสนเทศ	65
21 ผลการเปรียบเทียบประสบการณ์การทำงานกับความต้องการสารสนเทศ...	67

สารบัญภาพประกอบ

ภาพ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
2 แบบจำลองโมเดลพฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารสนเทศ ของ Ellis	20
3 แบบจำลองโมเดลพฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารสนเทศ ของ Wilson	23
4 แบบจำลองโมเดลพฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารสนเทศ ของ Wilson ค.ศ.1999	24
5 แบบจำลองโมเดลพฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารสนเทศ ของLeckie	26
6 โครงสร้างสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ...	85

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงสภาวะภูมิอากาศเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีความสำคัญในระดับโลก ซึ่งนานาประเทศจำเป็นต้องร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาในปี พ.ศ. 2533 คณะกรรมการระหว่างรัฐบาลว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาวะภูมิอากาศ ซึ่งเป็นองค์กรสนับสนุนข้อมูลเชิงวิทยาศาสตร์ในการดำเนินการเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาวะภูมิอากาศ ได้พิมพ์เผยแพร่รายงานการประเมินสถานการณ์ด้านการเปลี่ยนแปลงสภาวะภูมิอากาศเพื่อยืนยันถึงสภาวะภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงอันเป็นผลมาจากการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสู่ชั้นบรรยากาศโลก และคาดการณ์ถึงภัยคุกคามที่อาจจะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงสภาวะภูมิอากาศ เช่น การละลายของภูเขาน้ำแข็งและธารน้ำแข็ง การเพิ่มขึ้นของระดับน้ำทะเลในมหาสมุทร และการก่อตัวรุนแรงของภัยธรรมชาติที่เกิดบ่อยครั้งขึ้น

ผลการประเมินดังกล่าวได้ก่อให้เกิดความร่วมมือระดับโลกขึ้น โดยกำหนดกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาวะภูมิอากาศ เพื่อใช้เป็นเวทีในการสร้างความร่วมมือจากนานาชาติในการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาวะภูมิอากาศ ประเทศไทยได้ตระหนักถึงความรุนแรงของปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาวะภูมิอากาศและความจำเป็นในการเข้าร่วมกับประชาคมโลกในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวจึงได้ให้สัตยาบันเป็นภาคีในกรอบอนุสัญญาฯ (Conference of the Parties--COP) ต่อมาในการประชุมสมัชชารัฐภาคีภายใต้กรอบอนุสัญญาฯ ครั้งที่ 3 ในปี พ.ศ. 2540 ณ กรุงเกียตประเทศญี่ปุ่น ที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบต่อพิธีสารเกียวโตซึ่งกำหนดแนวทาง

ที่ 1 อันได้แก่ ประเทศพัฒนาแล้วและประเทศ มีเศรษฐกิจอยู่ในช่วงปรับเปลี่ยน ไปสู่ตลาดเสรี ซึ่งมีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในปริมาณมากในอดีต(กัณฑ์ ญู ประกอบ, 2553, หน้า 4)

สำหรับประเทศไทยจัดอยู่ในกลุ่มประเทศนอกภาคผนวกที่ 1 จึงไม่มีพันธกรณีในการลด ก๊าซเรือนกระจกแต่อย่างใด ทั้งนี้ ประเทศไทยได้ยึดมั่นต่อพิธีสารเกียวโต แม้ว่า ประเทศไทยจะเป็นประเทศกำลังพัฒนา แต่เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศที่มี พื้นฐานทางเศรษฐกิจที่จำเป็นต้องพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติของประเทศ โดยประชากร จำนวนมากที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และมีอุตสาหกรรมการผลิตและบริการซึ่งส่วน ใหญ่ต้องใช้วัตถุดิบทางการเกษตร หรือทรัพยากรธรรมชาติ เช่น อุตสาหกรรม- แปรรูปอาหารและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ประเทศไทยจึงมีแนวโน้มที่จะได้รับ ผลกระทบรุนแรงจากการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยทางสภาวะภูมิอากาศ และมีความจำเป็น เร่งด่วนที่จะผลักดันการดำเนินการเพื่อสร้างความพร้อมประเทศในการรับมือและปรับตัว ต่อการเปลี่ยนแปลงสภาวะภูมิอากาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2552, หน้า 1)

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้เล็งเห็นความสำคัญใน การตอบสนองต่อปัญหาดังกล่าว จึงนำไปสู่ซึ่งยุทธศาสตร์แห่งชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลง สภาวะภูมิอากาศขึ้น ยุทธศาสตร์ฯ ดังกล่าวได้รับความเห็นชอบคณะกรรมการนโยบาย การเปลี่ยนแปลงสภาวะภูมิอากาศแห่งชาติ

สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในฐานะเป็น หน่วยงานหลักของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่ดำเนินการกิจ ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้บรรลุตามเป้าหมายและ ก่อให้เกิดประโยชน์กับประชาชนในทุกระดับภายในประเทศโดยทำหน้าที่เป็นทั้ง หน่วยงานกลางในการอำนวยความสะดวก ประสานการดำเนินงานจากส่วนกลางลงสู่ ระดับพื้นที่และเป็นหน่วยงานปฏิบัติในระดับพื้นที่โดยตรง จึงได้ดำเนินโครงการสร้าง ความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับพื้นที่เพื่อรองรับ การเปลี่ยนแปลงสภาวะภูมิอากาศ ดำเนินการภายใต้ยุทธศาสตร์ประเทศ(country strategy) ด้านการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (green growth) ประเด็นการเปลี่ยนแปลงสภาวะ

ภูมิอากาศ มุ่งเน้นการป้องกันผลกระทบและการปรับตัว (mitigation and adaptation) และป้องกันการบรรเทาภัยพิบัติธรรมชาติที่เกิดขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ประเทศไปสู่ระดับจังหวัดและพื้นที่เพื่อให้เกิดชุมชนสีเขียวภายใต้การผลิตการบริโภค และการบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมรวมทั้ง ให้สามารถปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาวะภูมิอากาศได้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, สำนักนโยบายแผนและยุทธศาสตร์, ส่วนพัฒนายุทธศาสตร์, 2557, หน้า 3-4)

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน เป็นตำแหน่งข้าราชการที่มีความสำคัญต่อสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นตำแหน่งที่ปฏิบัติงานด้านการวิเคราะห์นโยบายและแผน และวิเคราะห์ ติดตาม ประเมินผลโครงการสร้างความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับพื้นที่เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาวะภูมิอากาศ ซึ่งมีขั้นตอนการทำงานที่ยุ่งยากซับซ้อนค่อนข้างมาก โดยต้องกำหนดแนวทางการทำงานที่เหมาะสมกับสถานการณ์ต้องใช้ความทุ่มสุดความสามารถ ความชำนาญงานและประสบการณ์จึงจำเป็นต้องศึกษาค้นคว้าและติดตามความเคลื่อนไหวสารสนเทศด้านการเปลี่ยนแปลงสภาวะภูมิอากาศอยู่ตลอดเวลา เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

ห้องสมุดสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบงานด้านการจัดเก็บและบริการสารสนเทศของหน่วยงาน ได้ดำเนินการรวบรวม จัดเก็บสารสนเทศในรูปแบบเอกสารต่าง ๆ เพื่อให้เป็นแหล่งศึกษา ค้นคว้า และสนับสนุนการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัด-สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร, 2558, หน้า 6)

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีของ Leckie, Pettigrew, and Sylvain(1996) เป็นทฤษฎีเกี่ยวกับการแสวงหาสารสนเทศของบุคคลในอาชีพ โดยมีหลักว่าบุคคลมีความต้องการสารสนเทศตามอาชีพและภาระงานของแต่ละบุคคล ซึ่งจะส่งผลให้เกิด

พฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารสนเทศ โดยมีปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นตัวแปรต่อพฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารสนเทศซึ่งผลการศึกษามีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการวิจัยของ Baker(2004) ได้วิจัยเรื่อง ความต้องการสารสนเทศของตำรวจหญิงที่เกี่ยวข้องกับการปลอมตัวเป็นโสเภณีในเมือง Midelwestern City ประเทศสหรัฐอเมริกา ผลการศึกษาพบว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจหญิงต้องการสารสนเทศตลอดเวลา อย่างรวดเร็วและถูกต้อง และมีการแสวงหาสารสนเทศใหม่ๆตามบริบทของสถานที่ที่ปฏิบัติงานรวมทั้งมีแหล่งสารสนเทศได้ทุกแห่ง ทุกประเภท

จากงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นที่มีการนำทฤษฎีการแสวงหาสารสนเทศของ Leckie, Pettigrew, and Sylvain (1996) มาใช้ในการวิจัยก็แสดงให้เห็นว่า อาชีพและบทบาทเป็นส่วนสำคัญในการกำหนดพฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารสนเทศ ซึ่งนอกจากการได้รับการฝึกอบรมให้เกิดความรู้ ทักษะแล้ว เจ้าหน้าที่ตำรวจหญิงดังกล่าวยังจะต้องมีการแสวงหาสารสนเทศในขณะที่ปฏิบัติงานด้วย ซึ่งปัจจัยเป็นตัวแปรในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารสนเทศซึ่งเกิดขึ้นตลอดเวลา ได้แก่ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ซึ่งตำรวจหญิงจะต้องปรับเปลี่ยนตัวเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อมอยู่ตลอดเวลา คือ ต้องหาข้อมูลเกี่ยวกับบริเวณที่ปฏิบัติงานเพื่อความปลอดภัยจากกบฏคัก และอันตรายต่าง ๆ เพราะความปลอดภัยของตนเองสำคัญที่สุด

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาข้างต้น ทำให้การศึกษาพฤติกรรมกรรมการแสวงหาและความต้องการสารสนเทศจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาและปรับปรุงห้องสมุดสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยิ่งผู้วิจัยจึงศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการแสวงหาและความต้องการสารสนเทศในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ทั้งนี้ เพื่อนำผลการศึกษามาเป็นแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงการให้บริการทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อตอบสนองความต้องการของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนในการปฏิบัติงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศ ของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
2. เพื่อศึกษาความต้องการสารสนเทศ ของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการแสวงหา ของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ในด้านระดับตำแหน่ง และประสิทธิภาพการทำงาน
4. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความต้องการสารสนเทศของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ในด้านระดับตำแหน่ง และประสิทธิภาพการทำงาน

สมมติฐานของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ กำหนดระดับนัยสำคัญของการทดสอบสมมติฐานที่ .05 โดยมีสมมติฐานดังนี้

1. เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีระดับตำแหน่งต่างกัน มีพฤติกรรมการแสวงหาแหล่งสารสนเทศในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน
2. เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพการทำงานต่างกันมีพฤติกรรมการแสวงหาแหล่งสารสนเทศในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน
3. เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนสำนักงาน ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่มีระดับตำแหน่งต่างกันมีความต้องการสารสนเทศในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน
4. เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนสำนักงาน ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพการทำงานต่างกันมีความต้องการสารสนเทศในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาพฤติกรรมการแสวงหา และความต้องการสารสนเทศในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน โดยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ส่วนกลาง จำนวน 267 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ส่วนกลาง ได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 609) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับความคลาดเคลื่อนไม่เกินร้อยละ 5 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 156 คน
3. ขอบเขตด้านเนื้อหาการวิจัยในครั้งนี้ประกอบด้วย
 - 3.1 ขอบเขตด้านแหล่งสารสนเทศ ดังนี้ (1) แหล่งสารสนเทศสถาบัน (2) แหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน (3) แหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต และ (4) แหล่ง-สารสนเทศบุคคล
 - 3.2 ขอบเขตด้านความต้องการสารสนเทศ ดังนี้ (1) ประเภทของสารสนเทศ (2) เนื้อหาของสารสนเทศ (3) วัตถุประสงค์ความต้องการสารสนเทศ และ (4) ภาษาของ-สารสนเทศ
4. ตัวแปรในการวิจัย
 - 4.1 ตัวแปรต้นคือลักษณะเฉพาะด้านบุคคล
 - 4.1.1 ระดับตำแหน่ง
 - 4.1.2 ประสบการณ์ทำงาน
 - 4.2 ตัวแปรตาม
 - 4.2.1 พฤติกรรมการแสวงหาแหล่งสารสนเทศ
 - 4.2.2 ความต้องการสารสนเทศ

นียมศัพท์เฉพาะ

1. สารสนเทศหมายถึงข้อมูล ข่าวสาร ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่ผ่านการประมวลผล วิเคราะห์ สรุป และมีการถ่ายทอด เผยแพร่ในรูปแบบต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจให้ตรงกับความต้องการของบุคคล หรือองค์กรและก่อให้เกิดการเพิ่มพูนความรู้

2. พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศหมายถึงกระบวนการหรือการกระทำต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานหรือภาระงาน ของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน เพื่อให้ใช้ข้อมูลความรู้ เอกสาร บทความทางวิชาการ ที่ถูกจัดเก็บในแหล่งสารสนเทศต่าง ๆ เช่น (1) แหล่งสารสนเทศสถาบัน (2) แหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน (3) แหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต และ(4) แหล่งสารสนเทศบุคคล

3. ความต้องการสารสนเทศหมายถึงความประสงค์หรือความต้องการของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ที่จะได้รับสารสนเทศ ในด้าน (1) ประเภทของสารสนเทศ (2) เนื้อหาของสารสนเทศ (3) วัตถุประสงค์ความต้องการสารสนเทศ และ (4) ภาษาของสารสนเทศ และนำสารสนเทศที่ได้มาใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ เช่น เพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการและพัฒนาตนเองและเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

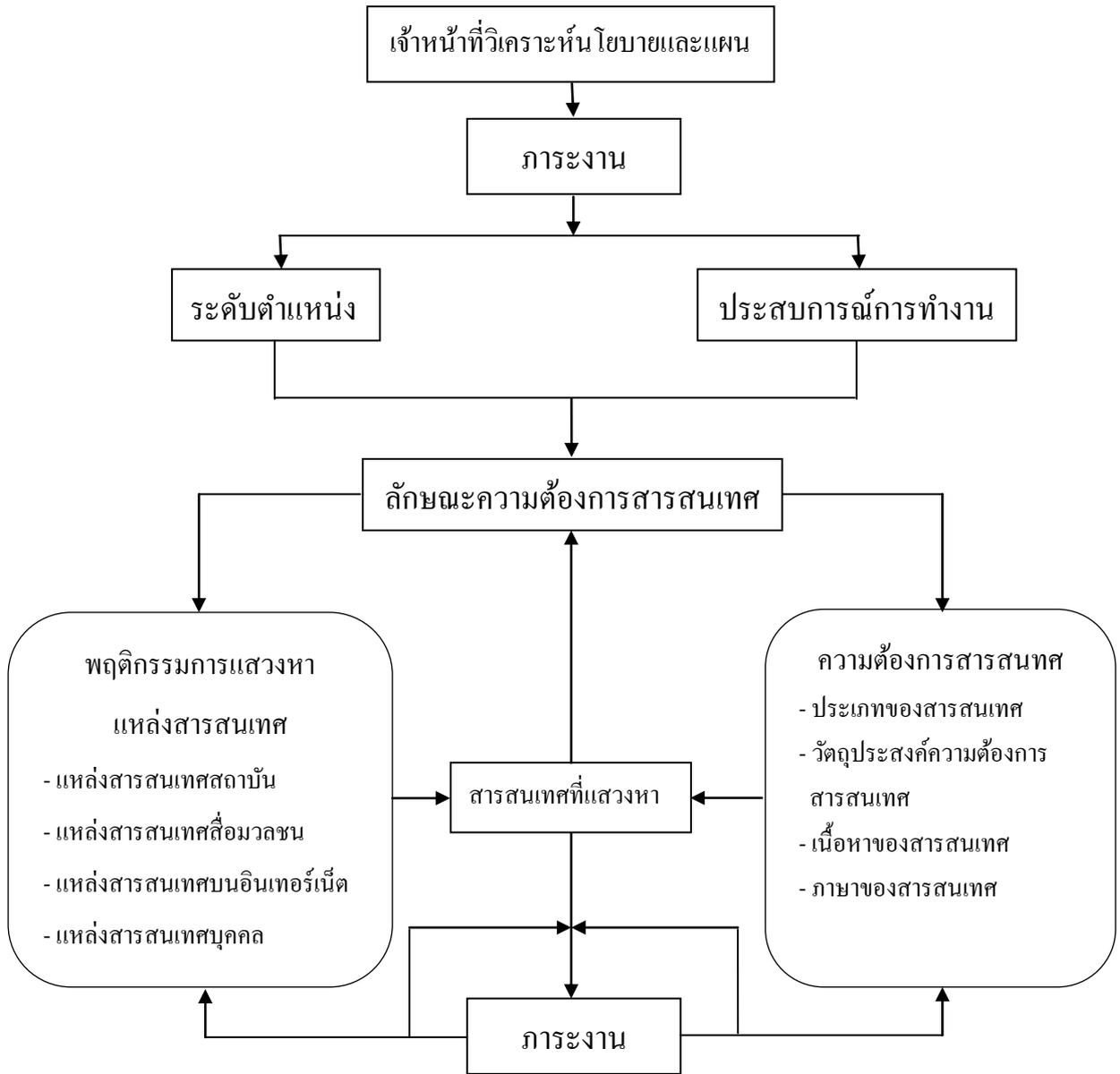
4. เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนหมายถึง ข้าราชการในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมซึ่งปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์นโยบายและแผน และวิเคราะห์ ติดตาม ประเมินผลโครงการสร้างร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับพื้นที่เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสถานะภูมิอากาศ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
2. ทราบความต้องการสารสนเทศของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
3. เพื่อปรับปรุง พัฒนา และเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการ ให้สอดคล้องกับความต้องการของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดสำหรับการวิจัยครั้งนี้ได้มาจากการทบทวนวรรณกรรม แนวคิด ทฤษฎีตัวแบบ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาจากตัวแบบของLeckie (1996) เป็นทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของบุคคลในอาชีพ โดยมีหลักการว่าบุคคลมีความต้องการสารสนเทศตามอาชีพและภาระงานของแต่ละบุคคลซึ่งจะส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศ โดยมีปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นตัวแปรต่อพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศ ได้แก่ คุณลักษณะของความต้องการสารสนเทศ (characteristic of information needs) การคัดเลือกแหล่งสารสนเทศที่ต้องการ และการตระหนักรู้ในความต้องการสารสนเทศ จากนั้นก็จะดำเนินการสืบค้นสารสนเทศที่ตนเองต้องการเพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการประกอบอาชีพของตนและเมื่อได้ข้อมูลเป็นที่น่าพอใจหรือตรงตามความต้องการของตนเองแล้วก็จะหยุดพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศนั้น แต่หากผลลัพธ์ที่ได้นั้นยังไม่เป็นที่น่าพอใจหรือไม่ตรงตามความต้องการบุคคลนั้นก็จะเริ่มพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศใหม่อีกครั้ง ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดนี้เป็นแนวทางสำหรับการตั้งสมมติฐาน และวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี และ
ตัวแบบต่าง ๆ ตลอดจนศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องแบ่งออกเป็นหัวข้อ ดังนี้

1.แนวคิดเรื่องสารสนเทศ

- 1.1 ความหมายของสารสนเทศ
- 1.2 ความสำคัญของสารสนเทศ
- 1.3 คุณลักษณะของสารสนเทศ
- 1.4 แหล่งสารสนเทศ
- 1.5 ประเภทของทรัพยากรสารสนเทศ

2. แนวคิดเรื่องพฤติกรรมแสวงหาสารสนเทศ

- 2.1 ความหมายของพฤติกรรมแสวงหาสารสนเทศ
- 2.2 ปัจจัยในการแสวงหาสารสนเทศ
- 2.3 ตัวแบบที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมแสวงหาสารสนเทศ

3. แนวคิดเรื่องความต้องการสารสนเทศ

- 3.1 ความหมายของความต้องการสารสนเทศ
- 3.2 ระดับความต้องการสารสนเทศ
- 3.3 วัตถุประสงค์ของความต้องการสารสนเทศ

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 4.1 งานวิจัยในประเทศ
- 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แนวคิดเรื่องสารสนเทศ

ความหมายของสารสนเทศ

สารสนเทศ (information) หมายถึงข้อมูล ข่าวสาร ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่ผ่านการประมวลผล วิเคราะห์ สรุป และมีการถ่ายทอดเผยแพร่ในรูปแบบต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจให้ตรงกับความต้องการของบุคคล หรือองค์กร และก่อให้เกิดการเพิ่มพูนความรู้ (ประภาวดีสีบสนธิ์, 2543; มาลีล้ำสกุล, 2545; สุขุม เฉลยทรัพย์, 2555)

ความสำคัญของสารสนเทศ

สารสนเทศนับเป็นเครื่องมือทางความคิดสารสนเทศให้อำนาจแก่ผู้ใช้ในการสร้างงานให้บรรลุผลจึงมีคำกล่าวว่าสารสนเทศเปรียบได้กับทรัพย์สินที่มีค่าสารสนเทศมีความสำคัญทั้งต่อบุคคลอาชีพ และมีความสำคัญต่อสังคมในด้านต่าง ๆ ดังนี้ (ธนู บุญญานวัตร, 2550; มาลี ล้ำสกุล, 2546)

1. ความสำคัญต่อบุคคลมนุษย์จำเป็นต้องใช้สารสนเทศเพื่อการดำรงชีวิตในแต่ละวันในการประกอบภารกิจการทำงานบุคคลที่ศึกษาหาความรู้ประสบการณ์อยู่เสมอในอาชีพเพื่อใช้ในการตัดสินใจในงานหรือวางแผนงานย่อมเป็นผู้ได้เปรียบคนที่ไม่แสวงหาความรู้เพราะมีข้อมูลประกอบความคิดได้ตรงตรงคาดการณ์ล่วงหน้าเมื่อเผชิญอุปสรรคปัญหาทำให้แก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ทันและไม่เสียโอกาสในการทำกิจกรรมต่าง ๆ บุคคลที่มีทักษะทางสารสนเทศหรือเป็นผู้ที่มีความสามารถในการเข้าถึงและค้นหาสารสนเทศย่อมเป็นผู้ที่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองได้ตลอดชีวิตทำให้เป็นผู้รู้เท่าทัน

2. ความสำคัญต่อองค์กรสารสนเทศมีความสำคัญต่อองค์กรในด้านการบริหารงานผู้บริหารทุกระดับกลางและระดับสูงจำเป็นต้องใช้สารสนเทศในการวางแผนงานกำหนดจุดมุ่งหมายวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานสารสนเทศที่ผู้บริหารใช้เป็นทั้งสารสนเทศภายในองค์กรเช่นสารสนเทศที่แสดงผลการดำเนินงานขององค์กรสารสนเทศที่เกี่ยวกับสภาพการเงินการตลาดและสารสนเทศภายนอกองค์กรเช่นสารสนเทศเกี่ยวกับองค์กรที่เป็นคู่แข่ง สารสนเทศแนวโน้มการดำเนินธุรกิจขององค์กรกฎหมายที่เกี่ยวข้องเป็นต้น

ผู้บริหารขององค์กรใดที่มีสารสนเทศที่ถูกต้องสมบูรณ์นำมาใช้ได้ทันการณ์ย่อมสามารถบริหารองค์กรให้ก้าวหน้าได้

3. ความสำคัญต่อเศรษฐกิจเศรษฐกิจในยุคสังคมข่าวสารต้องพึ่งสารสนเทศเรียกได้ว่าระบบเศรษฐกิจเปลี่ยนรากฐานระบบอุตสาหกรรมเป็นยุคเศรษฐกิจสารสนเทศ หมายถึงการทำธุรกิจลงทุนประกอบการใด ๆ ผู้ลงทุนจำเป็นต้องแสวงหาสารสนเทศ ทั้งเกี่ยวกับวัตถุดิบแรงงานเงินทุนวิธีการผลิตวิธีจัดเก็บสินค้าจัดส่งและส่งออกตลอด กระบวนการลงทุนผู้ลงทุนจำเป็นต้องหาสารสนเทศประกอบการวางแผนดำเนินการ ซึ่งไม่ใช่สิ่งที่ได้เปล่าสารสนเทศเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต้องใช้ค่าใช้จ่ายเท่ากับการลงทุนทางธุรกิจมีค่าใช้จ่ายในส่วนสารสนเทศด้วยซึ่งเป็นส่วนของการลงทุนที่ได้ผลคุ้มค่า

4. ความสำคัญต่อการศึกษา สารสนเทศเป็นเครื่องมือสำคัญของการจัดระบบการเรียนการสอนในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับต้นจนถึงระดับอุดมศึกษารวมทั้งการศึกษาค้นคว้าวิชาต่าง ๆ กล่าวกันว่าทำให้เยาวชนสามารถเข้าสู่ตลาดงานได้ดีและได้มากเท่าใดขึ้นอยู่กับแหล่งทรัพยากรสารสนเทศและการสนับสนุนในการศึกษาค้นคว้าและวิจัยการจัดหาและบริการทรัพยากรสารสนเทศรองรับการเรียนการสอนในลักษณะที่เหมาะสมสอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนจึงส่งเสริมให้เกิดการนำไปใช้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ

5. ความสำคัญต่อการเมืองและการปกครองการให้ประชาชนได้รับสารสนเทศช่วยพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าโดยเฉพาะสารสนเทศเกี่ยวกับการเมืองและการปกครอง ประชาชนในประเทศที่มีเสรีภาพในการได้รับรู้สารสนเทศข่าวสารข้อมูลจะมีบทบาทสำคัญในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการใช้สิทธิหรือกระบวนการทางการเมือง โดยเฉพาะในประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยซึ่งมีการเลือกตั้งผู้นำเป็นกระบวนการสำคัญการรับรู้ข่าวสารช่วยให้ประชาชนเข้าใจในระบบปกครองการใช้สิทธิและการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้

6. ความสำคัญต่อสังคมสารสนเทศเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นในกระบวนการหล่อหลอมสังคม สารสนเทศที่ถูกถ่ายทอดผ่านสื่อบันทึกต่าง ๆ ทั้งในรูปแบบสิ่งพิมพ์สื่อทางวิทยุโทรทัศน์คอมพิวเตอร์มีผลต่อเยาวชนที่ได้รับสารสนเทศหากเยาวชนไม่สามารถค้นกรองหรือได้รับการชี้แนะที่ถูกที่ควร เยาวชนได้รับถ่ายทอดสารสนเทศสืบทอดจาก

พ่อแม่ในครอบครัวหรือผ่านระบบโรงเรียนซึ่งมีการสั่งสอนถ่ายทอดสารสนเทศทั้งวิชาการความรู้และวิชาชีพซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตและการสร้างสรรค์แต่ละสังคมให้พัฒนาก้าวหน้า

คุณลักษณะของสารสนเทศ

ปัจจุบันสารสนเทศมีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ และสารสนเทศยังมีการบันทึกหลายรูปแบบโดยขึ้นอยู่กับวัสดุที่ใช้ในการบันทึก ทั้งรูปแบบออนไลน์และไม่ออนไลน์ในขณะเดียวกันความต้องการสารสนเทศของผู้ใช้มีความแตกต่างกัน การแสวงหาสารสนเทศเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของนักวิจัยหรือนักสารสนเทศได้อธิบายไว้ดังนี้(วัลลภ สวัสดิวัลลภ และคณะ, 2544; มาลี ลำสกุล, 2546)

1. มีเนื้อหาถูกต้อง แม่นยำ ไม่มีข้อผิดพลาด สามารถพิสูจน์ได้ หรือ ระดับของความถูกต้องเป็นที่ยอมรับ
2. ตรงตามความต้องการ หมายถึง สารสนเทศที่ตอบสนองความต้องการในการนำไปใช้ประโยชน์
3. ครบถ้วนสมบูรณ์ การใช้สารสนเทศจำเป็นต้องได้รับสารสนเทศ ประเด็นต่างๆตามหัวข้อเรื่องอย่างครบถ้วน เพื่อประกอบการตัดสินใจ หรือการใช้ ประโยชน์ในภารกิจต่าง ๆ
4. เข้าใจง่าย หมายถึง สารสนเทศที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ดี จำเป็นต้องมีการรวบรวม เรียบเรียง และนำเสนอเป็นขั้นตอน ไม่ให้รายละเอียดมากเกินไป หรือเนื้อหาซับซ้อนทำให้เข้าใจยาก
5. เชื่อถือได้ โดยขึ้นอยู่กับแหล่งที่มาของสารสนเทศ ว่าเป็นแหล่งรับผิดชอบการผลิต หรือต้นกำเนิดสารสนเทศอย่างเป็นทางการหรือไม่
6. ทันต่อเหตุการณ์ หมายถึง การจัดหาสารสนเทศมาใช้ประโยชน์ได้อย่างรวดเร็ว

แหล่งสารสนเทศ

แหล่งสารสนเทศ (information source) หมายถึง แหล่งที่จัดหาและรวบรวมทรัพยากรสารสนเทศประเภทต่าง ๆ เพื่อให้บริการแก่ผู้ใช้ และแหล่งสารสนเทศที่สำคัญ

และจำเป็นต่อผู้ใช้แบ่งออกเป็น 4 ประเภทดังนี้(จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะอักษร-
ศาสตร์, ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์, 2557, หน้า 13; พวา พันธุ์เมฆา, 2541, หน้า 4-19;
พิมพ์ราไฟ เปรมสมิทธิ, 2538, หน้า 7-22)

1. แหล่งสารสนเทศบุคคล หมายถึง บุคคลที่เป็นช่องทางหรือเป็นแหล่งที่สามารถให้ข้อมูลสารสนเทศซึ่งบุคคลถือได้ว่าเป็นแหล่งสารสนเทศที่สำคัญแหล่งหนึ่ง เนื่องจากบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาเฉพาะด้าน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาการต่าง ๆ เช่น อาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัย เพื่อนร่วมงาน เป็นต้น
2. แหล่งสารสนเทศสถาบัน หมายถึง แหล่งที่เป็นสถาบันหรือองค์กรที่ทำหน้าที่ในการจัดหา รวบรวมทรัพยากรสารสนเทศมีการจัดเป็นระบบให้เข้าถึงในการสืบค้นได้แก่ ห้องสมุด ศูนย์สารสนเทศ ศูนย์ข้อมูล ศูนย์เอกสาร เป็นต้น ซึ่งอาจเป็นหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน
3. แหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน หมายถึง แหล่งที่สามารถเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารออกสู่สาธารณชน สามารถเข้าถึงสารสนเทศได้โดยการชม การอ่าน ได้แก่ วิทยุโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ซึ่งเป็นตัวกลาง หรือสื่อสำคัญในการถ่ายทอดความรู้ และการแพร่กระจายข่าว
4. แหล่งสารสนเทศอินเทอร์เน็ตหมายถึง แหล่งสารสนเทศที่ให้ข้อมูลสารสนเทศประเภทออนไลน์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เช่น เวิลด์ไวด์เว็บ (WWW) สามารถค้นหาสารสนเทศที่ต้องการโดยใช้เครื่องมือสืบค้น (search engine) ได้แก่ ฐานข้อมูลวิชาการ เว็บไซต์ต่าง ๆ สื่อสังคมออนไลน์ (FB, IG, Youtube, Email) เป็นต้น

ประเภทของทรัพยากรสารสนเทศ

ทรัพยากรสารสนเทศ หมายถึง(information resource) หมายถึง วัสดุรูปแบบต่างๆ ที่มีการบันทึกไว้ โดยใช้ภาษา สัญลักษณ์ ภาพ และเสียง ซึ่งอยู่ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อแพร่ซึ่งทำให้เกิดความรู้และเกิดปัญญา โดยทรัพยากรสารสนเทศแบ่งอย่างกว้าง ๆ ออกเป็น 3 ประเภท คือ วัสดุตีพิมพ์ (print materials) วัสดุไม่ตีพิมพ์ (non-print materials) และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (electronic media) (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะอักษรศาสตร์, ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์, 2557, หน้า 17-25; อำไพวรรณ ทัพเป็นไทย, 2553, หน้า 13)

1. วัสดุตีพิมพ์ หมายถึง ทรัพยากรสารสนเทศซึ่งบันทึกความรู้ที่มีเนื้อหาสาระ เพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้า อ้างอิง หรือเพื่อความบันเทิง โดยผลิตเป็นหนังสือ สิ่งพิมพ์ หรือเอกสารรูปแบบต่าง ๆ วัสดุตีพิมพ์ใช้ได้ง่าย สะดวกและไม่ต้องมีอุปกรณ์ช่วยในการอ่าน แม้ว่าในปัจจุบันเทคโนโลยีสมัยใหม่ช่วยให้มีการบันทึกความรู้ หลากหลายชนิดขึ้นก็ตามแต่วัสดุตีพิมพ์ก็ยังคงมีความสำคัญและเป็นที่ยอมรับใช้กันโดยทั่วไป วัสดุตีพิมพ์ จำแนกเป็นประเภทต่าง ๆ ดังนี้ หนังสือทั้งไป หนังสืออ้างอิง วารสาร หนังสือพิมพ์ สิ่งพิมพ์รัฐบาล วิทยานิพนธ์ จุลสาร กฤตภาค รายงาน และวัสดุตีพิมพ์อื่นๆ

2. วัสดุไม่ตีพิมพ์ หมายถึง วัสดุใดก็ตามที่ต้องใช้อุปกรณ์พิเศษ เพื่อสามารถฟัง และหรือมองเห็นภาพได้ วัสดุไม่ตีพิมพ์เป็นทรัพยากรสารสนเทศสำคัญเช่นเดียวกับวัสดุตีพิมพ์ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้หลายทาง เช่น ใช้ค้นคว้าหรือตอบคำถาม เฉพาะเรื่อง เป็นแหล่งการเรียนรู้ในเนื้อหาวิชาต่าง ๆ เป็นแหล่งให้ความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ เป็นต้น วัสดุไม่ตีพิมพ์แบ่งออกเป็นประเภทต่าง ๆ ดังนี้ คือ สไลด์ फिल्मสตริป แผ่นโปร่งใส วัสดุย่อส่วน ภาพยนตร์ แผ่นบันทึกภาพ เทปบันทึกภาพ แผ่นบันทึกเสียง และเทปบันทึกเสียง

3. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง สื่อที่สามารถจัดเก็บข้อมูลได้ในปริมาณมหาศาล โดยข้อมูลที่จัดเก็บอยู่ในรูปดิจิทัล สื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ห้องสมุดจัดให้บริการโดยทั่วไป ได้แก่ ซีดี-รอม และฐานข้อมูลออนไลน์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อมัลติมีเดีย

สรุปแนวคิดเรื่องสารสนเทศ

กล่าวโดยสรุปสารสนเทศเป็นข้อมูล ข่าวสาร ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่ผ่านการประมวลผล วิเคราะห์ และมีการถ่ายทอดเผยแพร่ในรูปแบบต่าง ๆ สารสนเทศที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพจะต้องมีความรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ ถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์ ที่ถูกจัดเก็บในแหล่งสารสนเทศด้วยวิธีการต่าง ๆ และสามารถนำมาใช้ในการตัดสินใจ ในการปฏิบัติงาน หรือปัญหาต่าง ๆ ได้

แนวคิดเรื่องพฤติกรรมแสวงหาสารสนเทศ

ความหมายของพฤติกรรมแสวงหาสารสนเทศ

Wilson (2000) ให้นิยามว่า พฤติกรรมแสวงหาสารสนเทศ หมายถึง การแสวงหาสารสนเทศอย่างมีวัตถุประสงค์ โดยเป็นผลมาจากความต้องการใด ความต้องการหนึ่ง ทั้งนี้ในระหว่างแสวงหาสารสนเทศ บุคคลผู้นั้นต้องปฏิสัมพันธ์กับ ระบบสารสนเทศ ซึ่งอาจเป็นระบบสารสนเทศโดยมนุษย์ เช่น ห้องสมุด หนังสือพิมพ์ หรือระบบสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์ เช่น เวิลด์ไวด์เว็บ เป็นต้น

Chen and Hemon (1982) ได้กล่าวว่า พฤติกรรมแสวงหาสารสนเทศ หมายถึงกิจกรรมที่บุคคลกระทำเพื่อหาข้อมูล ข่าวสารที่จะตอบสนองต่อความต้องการที่ ตนตระหนักและเล็งเห็นความต้องการนี้จะแสดงออกและนำไปสู่พฤติกรรมแสวงหา สารสนเทศ กระบวนการแสวงหาสารสนเทศจะเริ่มขึ้นเมื่อบุคคลพบว่า ต้องการสารสนเทศ เพื่อช่วยแก้ไขปัญหา หรือตัดสินใจเรื่องใดเรื่องหนึ่งและยุคเมื่อบุคคลนั้น ไม่มีค ำต้องการ สารสนเทศดังกล่าวอีกต่อไป

อรอุมา สืบกระพัน (2552, หน้า 16) กล่าวถึงพฤติกรรมแสวงหาสารสนเทศ หมายถึง การกระทำวิธีการ หรือกิจกรรมที่แสดงออกมาอย่างมีวัตถุประสงค์ เพื่อแสวงหา ข้อมูลสารสนเทศที่ต้องการ จากนั้นสารสนเทศที่ได้จะผ่านการประมวลผล วิเคราะห์ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ หรือสนองความต้องการของตนเอง

ชัชวาลย์ วงษ์ประเสริฐ (2537, หน้า 100) ให้ความหมายของ พฤติกรรม การแสวงหาสารสนเทศว่าหมายถึง กิจกรรมที่บุคคลกระทำเพื่อหาข้อมูลข่าวสารที่จะ ตอบสนองต่อความต้องการที่ตนเองได้ตระหนักและเล็งเห็นว่าสำคัญ ความต้องการที่ เล็งเห็นนี้จะแสดงออกมาและนำไปสู่การกระทำที่ทำให้ผู้ใช้ได้รับสารสนเทศครอบครอง

พฤติกรรมแสวงหาสารสนเทศมีลักษณะเป็นสหวิทยาการ โดยสารสนเทศ ศาสตร์ได้ผสมผสานแนวคิดและทฤษฎีจากสาขาวิชาอื่น ๆ เช่น จิตวิทยา พฤติกรรม การ สื่อสารการตลาด และสังคมศาสตร์มาพัฒนากรอบทฤษฎีและขึ้นการศึกษาวิจัย เพื่อให้ เข้าใจว่ามนุษย์แสวงหาและใช้ประโยชน์จากสารสนเทศอย่างไรและนำความเข้าใจนั้น

ออกมาแบบระบบสารสนเทศที่สนองตอบพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ (อารีย์ ชื่นวัฒนา, 2545, หน้า 111)

สรุปได้ว่า พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศ หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลกระทำ เพื่อให้ได้สารสนเทศ ข้อมูลและข่าวสารที่จะตอบสนองต่อความต้องการอย่างมีวัตถุประสงค์ของตนเอง ในส่วนหน้าที่การทำงาน ทั้งนี้ในระหว่างการแสวงหาสารสนเทศ บุคคลผู้นั้นต้องปฏิสัมพันธ์กับระบบสารสนเทศ ที่เกี่ยวข้อง จากนั้นสารสนเทศที่ได้จะผ่านการ ประมวลผล วิเคราะห์ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ หรือสนองความต้องการของตนเอง

ปัจจัยในการแสวงหาสารสนเทศ

การแสวงหาสารสนเทศมีความสัมพันธ์กับปัจจัยหลายประการ ได้แก่ ผู้แสวงหาสารสนเทศ (information seeker) ภาระงานในการแสวงหาสารสนเทศ(task) ระบบค้นหาสารสนเทศ (search System) โดเมนความรู้ (domain) และผลการค้นหาสารสนเทศ (search outcome) การแสวงหาสารสนเทศจะเกิดขึ้นภายใต้บริบทของสถานการณ์เฉพาะ และบริบททางกายภาพ กรอบแนวคิดดังนี้มีผู้ใช้เป็นศูนย์กลาง (สุกานดา เจริญวันชัย, 2554, หน้า 9-12)

1. ผู้แสวงหาสารสนเทศหรือผู้ใช้ระบบค้นหา คือ เป็นผู้ระบุความต้องการหรือปัญหาสารสนเทศ ซึ่งก่อให้เกิดการแสวงหาสารสนเทศ กำหนดภาระงานที่จะต้องค้นหา ควบคุมปฏิสัมพันธ์กับระบบค้นหา ตรวจสอบและดึงเอาสารสนเทศที่เข้าเรื่องตลอดจน กำหนดว่ากระบวนการแสวงหาสารสนเทศจะสิ้นสุดเมื่อไร

2. ภาระงานในการแสวงหาสารสนเทศ คือ การระบุความต้องการหรือปัญหาสารสนเทศ ซึ่งก่อให้เกิดการแสวงหาสารสนเทศ ในการระบุปัญหา ผู้แสวงหาจะระบุแนวคิดหรือความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดที่เป็นตัวแทนปัญหา และหาคำมาแทนความคิด (term) แนวคิดและคำที่เป็นตัวแทนปัญหาสารสนเทศหนึ่งมีความหลากหลาย จึงเป็นเหตุให้ภาระงานมีระดับความซับซ้อนต่างกัน นอกจากนี้ภาระงานยังขึ้นอยู่กับเป้าหมายหรือคำตอบที่คาดหวังเป้าหมายจากแง่มุมของระบบหรือการค้นหาเอกสาร เป้าหมายจากแง่มุมของผู้แสวงหาคือความเฉพาะเจาะจง ความเที่ยงตรงของผลการค้นหา ปริมาณภาระงาน เวลาที่ใช้ในการค้นหาคำตอบและความทันทั่วทั้งที่ เป้าหมายเหล่านี้มีความเกี่ยวข้องกับ

ค่าใช้จ่ายโดยตรง เช่น การใช้ระบบ และ ค่าใช้จ่ายโดยอ้อม เช่น การสูญเสียเวลา กำลังสติปัญญา และอารมณ์ เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ต้องการ

3. ระบบการค้นหา คือ การสร้างระบบสารสนเทศที่ประกอบด้วยฐานข้อมูลของความรู้ โดยมีส่วนต่อประสานเป็นตัวกลางระหว่างผู้ใช้กับฐานข้อมูล ระบบค้นหาสนับสนุนการแสวงหาสารสนเทศด้วยการจัดโครงสร้างความรู้และกำหนดช่องทางการเข้าถึงวิธีการจัดระบบความรู้นี้จึงมีผลต่อวิธีที่ผู้ใช้จะสามารถเข้าถึงความรู้และการแสวงหาสารสนเทศ

4. โดเมน คือ องค์กรความรู้ในสาขาวิชาหนึ่งๆ เช่น ประวัติศาสตร์หรือเคมี โดเมนมีลักษณะที่หลากหลาย เช่น โดเมนส่วนใหญ่เป็นองค์กรความรู้ประเภทข้อความ (text) บางโดเมนเป็นองค์กรความรู้ประเภทกราฟิก เช่น สาขาศิลปะ สถาปัตยกรรม หรือเสียง เช่น สาขาคดนตรี หรือเป็นสารสนเทศหลายรูปแบบ เช่น สาขาภาพยนตร์ จำนวนสารสนเทศระดับของการจัดระบบความรู้ของโดเมนแตกต่างกันไป บางสาขามีสารสนเทศหลายแขนงที่ขยายตัวอย่างรวดเร็วทำให้เกิดโดเมนย่อยๆ มากมาย เช่น การแพทย์ ในขณะที่บางสาขาค่อนข้างอึดตัวและขยายตัวช้า เช่น วรรณคดีคลาสสิก บางสาขามีโครงสร้างองค์ความรู้ย่อยมีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระเบียบ เช่น การลำดับเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ตามวันเวลา การจัดระบบย่อยของร่างกายในสรีรวิทยา ซึ่งโดเมนต่าง ๆ ใช้ระบบค้นหาและกลยุทธ์ในการค้นหาต่างกันตามความเหมาะสมของโดเมน

5. บริบท คือ สภาพแวดล้อมเฉพาะสถานการณ์ของการแสวงหาสารสนเทศซึ่งอาจจะเป็นสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เศรษฐกิจ จิตวิทยา และสังคม

5.1 บริบททางกายภาพ ได้แก่ ความสะดวกสบายในการเข้าใช้ระบบ ปัจจัยที่ส่งเสริมหรือรบกวนสมาธิ แสงสว่าง ไฟฟ้า ระยะเวลาใกล้ไกลของแหล่งสารสนเทศ เช่น ความแตกต่างระหว่างการแสวงหาสารสนเทศในห้องทำงานส่วนตัว กับที่สาธารณะ เป็นต้น

5.2 บริบททางเศรษฐกิจ ได้แก่ เวลาและค่าใช้จ่ายเป็นตัวกำหนดการเริ่มต้นการปฏิบัติการสิ้นสุดของงานที่ก่อให้เกิดการแสวงหาสารสนเทศ

5.3 บริบททางจิตวิทยา ได้แก่ สภาพความทรงจำระยะสั้น ความมั่นใจในตัวเองของผู้แสวงหา

5.4บริบททางสังคม ได้แก่ บทบาทและสถานะของบุคคลในองค์กร โครงสร้างระเบียบขั้นตอนการปฏิบัติงานภายในองค์กร ความร่วมมือของสมาชิกองค์กร บริบทเหล่านี้ล้วนมีผลกระทบต่อการแสวงหาสารสนเทศทั้งสิ้น

6. ผลการค้นหา เป็นผลลัพธ์ที่ผู้แสวงหาได้จากการใช้ระบบสารสนเทศ ซึ่งอาจจะเป็นคำ วลี ภาพ ตัวแทนเอกสาร หรือตัวเอกสาร ผลการค้นหาล้วนใหญ่จะให้สารสนเทศที่นำไปสู่การค้นหาต่อไปอีก กล่าวคือ ผลการค้นหามีผลต่อการปรับแก้ภาระงานและวิธีดำเนินการแสวงหาสารสนเทศในขณะเดียวกันผลการค้นหาให้สารสนเทศที่เปลี่ยนแปลงสภาพความรู้ของผู้ค้นหา

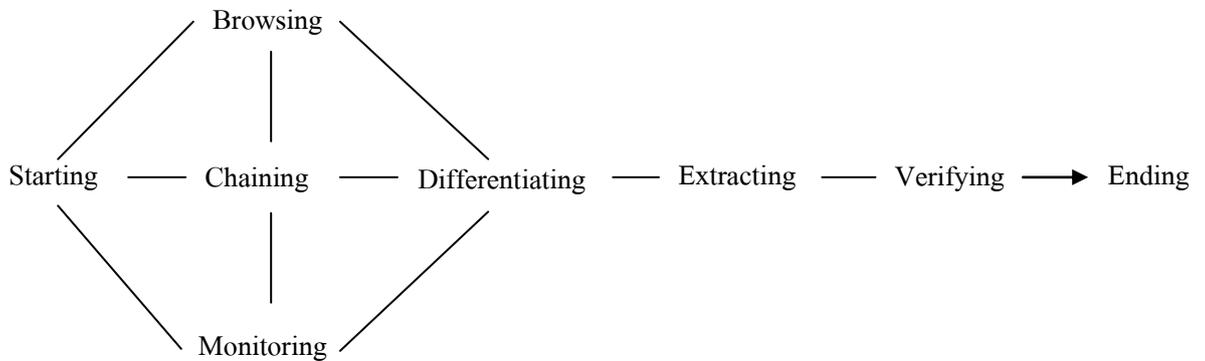
ทั้งนี้ ผลการค้นหาสารสนเทศยังสะท้อนให้ผู้ใช่มองเห็นกระบวนการค้นหาสารสนเทศของตนเองว่าตนมีวิธีคิดและค้นหาอย่างไร ประสบการณ์ในการค้นหาจะกลายเป็นความรู้ที่ผู้ใช้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหาสารสนเทศในอนาคตต่อไป (อารีย์ ชื่นวัฒนา, 2545, หน้า 114-116)

ตัวแบบที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารสนเทศ

การศึกษาพฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารสนเทศจำเป็นจะต้องศึกษาตัวแบบ (model) เนื่องจากตัวแบบสามารถแสดงให้เห็นกรอบความคิดเกี่ยวกับการแสวงหาสารสนเทศ หรืออธิบายความสัมพันธ์ของพฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารสนเทศในขั้นตอนต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน จากการศึกษาพฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารสนเทศ ตัวแบบพฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารสนเทศมีทั้งตัวแบบทั่วไปและตัวแบบของบุคคลในอาชีพดังนี้

ตัวแบบพฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารสนเทศทั่วไป

1. ตัวแบบพฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารสนเทศของ Ellis andHaugan(1997) ได้พัฒนาโมเดลพฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารสนเทศ ในปี ค.ศ. 1989-1993 โมเดลนี้ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ การเริ่มต้น การเชื่อมโยง การสำรวจเลือกดูการแยกแยะ การตรวจตรา และการดึงสารสนเทศออกมา ต่อมาในปี ค.ศ. 1997 Ellis ได้ปรับปรุงโมเดลดังกล่าวให้สมบูรณ์ โดยเพิ่มอีก 2 ขั้นตอน คือ การตรวจสอบ และการสิ้นสุด รวมเป็น 8 ขั้นตอน

ภาพ 2 แบบจำลองโมเดลพฤติกรรมแสวงหาสารสนเทศของ Ellis

ที่มา. จาก“Models in Information Behaviour Research”, by T. D. Wilson, 1999, *Journal of Documentation*, 55(3), 255.

โมเดลพฤติกรรมแสวงหาสารสนเทศของ Ellis ประกอบด้วย

1.1 การเริ่มต้น (starting) เป็นการเริ่มต้นกระบวนการแสวงหาสารสนเทศโดยอาจเป็นการทำงานชิ้นใหม่หรือสนใจศึกษาหาความรู้ในเรื่องใหม่จากการสอบถามเพื่อนร่วมงานผู้รู้หรือการอ่านตำราพื้นฐานเรื่องนั้น ๆ

1.2 การเชื่อมโยง (chaining) เป็นการเชื่อมโยงสารสนเทศจากการอ้างอิงหรือบรรณานุกรมอาจเป็นการเชื่อมโยงย้อนหลังคือเชื่อมโยงจากรายการอ้างอิงหรือบรรณานุกรมในเอกสารที่มีอยู่หรือการเชื่อมโยงข้างหน้าคือเชื่อมโยงว่ามีเอกสารใดอ้างอิงถึงเอกสารที่มีอยู่บ้าง

1.3 การสำรวจเลือกดู (browsing) เป็นการค้นหาโดยมีเรื่องที่ต้องการหรือสนใจอย่างกว้างๆจึงต้องสำรวจสารสนเทศในสาขาวิชาที่สนใจเพื่อเลือกดูหนังสือบทความที่อาจตรงกับความสนใจเฉพาะได้เป็นการเลือกดูอย่างผ่านๆต่างจากการค้นแบบเฉพาะเจาะจงที่ค้นจากหัวข้อหรือชื่อเรื่องโดยตรง

1.4 การแยกแยะ (differentiating) เป็นการแยกแยะสารสนเทศที่แสวงหาได้โดยใช้เกณฑ์ต่าง ๆ เช่น ชื่อผู้แต่ง ชื่อวารสารเป็นเกณฑ์เพื่อกรองสารสนเทศที่แสวงหา

1.5 การตรวจตรา (monitoring) เป็นการตรวจตราวรรณกรรมหรือสารสนเทศใหม่ในสาขาวิชาหรือแวดวงวิชาการที่สนใจและคุ้นเคยเช่นการติดตามจากรายชื่อหนังสือใหม่ของสำนักพิมพ์ในสาขาวิชานั้น ๆ การติดต่อสื่อสารกับนักวิจัย

1.6 การดึงสารสนเทศออกมา (extracting) เป็นการดึงสารสนเทศที่ต้องการจากรายงานการวิจัยบทความวารสารหนังสือฐานข้อมูลดัชนีเอกสารประกอบการประชุม ซึ่งเป็นสารสนเทศเพียงบางส่วนในเอกสารที่สามารถนำไปใช้ได้ทันที เช่น ผลการศึกษาผลวิจัย ผู้แสวงหาสารสนเทศจำเป็นต้องระบุเอกสารที่มีสารสนเทศที่ต้องการก่อน จึงจะสามารถดึงสารสนเทศออกมาได้

1.7 การตรวจสอบ (verifying) เป็นการตรวจสอบความถูกต้องของสารสนเทศที่ได้รับ

1.8 การสิ้นสุด (ending) เป็นการแสวงหาสารสนเทศขั้นสุดท้ายเพื่อเก็บรวบรวมสารสนเทศที่แสวงหาได้ทั้งหมดเข้าด้วยกัน เพื่อให้แน่ใจว่าได้สารสนเทศที่ต้องการแล้ว

ทฤษฎีพฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารสนเทศของ Ellis เป็น โมเดลพื้นฐานของการวิจัยเชิงทดลอง และมีการนำไปใช้ในการศึกษาหลายสาขา รวมทั้งหลายกลุ่มผู้ใช้

2. ตัวแบบพฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารสนเทศของ Wilson ในปี ค.ศ. 1981 Wilson ได้ศึกษาพฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารสนเทศตั้งแต่ปี ค.ศ.1981-1999 และได้พัฒนาโมเดลพฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารสนเทศ โดยในการวิจัยการแสวงหาสารสนเทศเมื่อปี ค.ศ. 1981 ได้เสนอโมเดลพฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารสนเทศซึ่งประกอบด้วย 12 กระบวนการ เริ่มจากผู้ใช้และความต้องการสารสนเทศของผู้ใช้ ที่นำไปสู่พฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารสนเทศที่แตกต่างกัน ต่อมาในปี ค.ศ. 1999 ได้พัฒนาโมเดลพฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารสนเทศที่ครอบคลุมการใช้งานที่หลากหลายของพฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารสนเทศ ร่วมกับความต้องการสารสนเทศ และพยายามครอบคลุมพฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารสนเทศให้มากที่สุด จะแสดงพฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารสนเทศของผู้ใช้ตามกระบวนการดังนี้

2.1 พฤติกรรมสารสนเทศของผู้ใช้มีจุดผลักดันมาจากความต้องการสารสนเทศ เรียกว่า “ความต้องการ” พฤติกรรมสารสนเทศครอบคลุมพฤติกรรมหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง คือ พฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารสนเทศ และพฤติกรรมการใช้สารสนเทศ

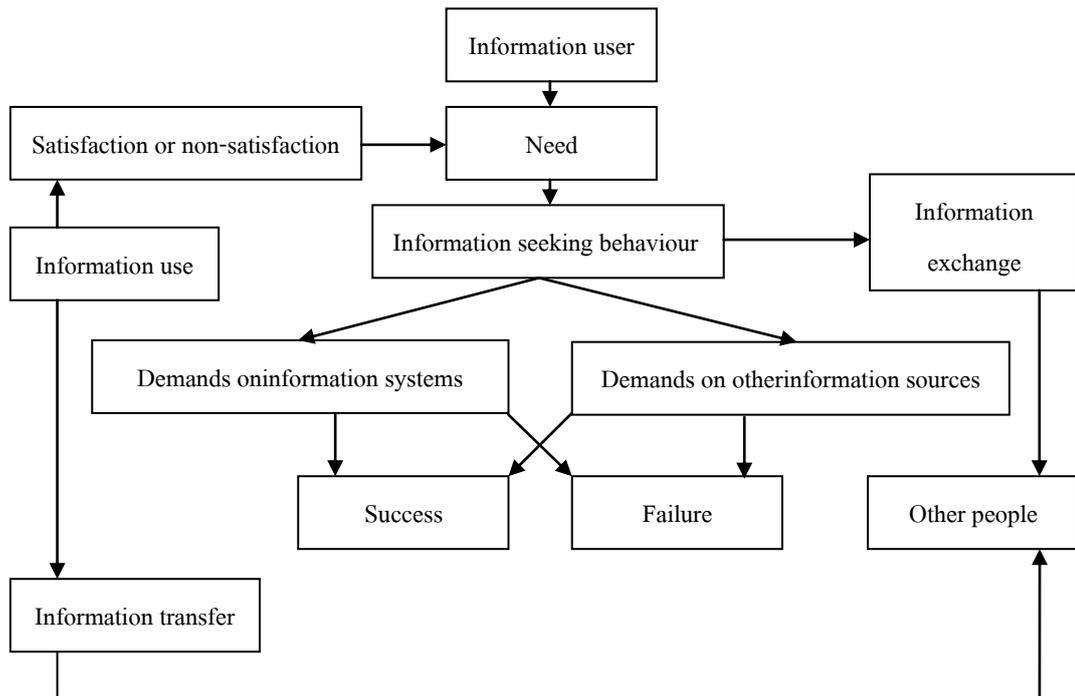
2.2 ผู้ใช้จะแลกเปลี่ยนสารสนเทศกับบุคคลรอบข้างก่อนเสมอ ซึ่งอาจใช้วิธีการพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลต่าง ๆ

2.3 หากยังไม่ได้รับสารสนเทศที่เพียงพอ ผู้ใช้จะเลือกแสวงหาสารสนเทศจากระบบสารสนเทศภายใน ซึ่งเป็นระบบที่ใกล้ชิดที่สุด หากได้รับสารสนเทศตามความต้องการแล้วหมายความว่า การแสวงหาสารสนเทศครั้งนั้นประสบความสำเร็จ แต่ถ้าไม่ได้รับสารสนเทศที่ต้องการถือว่าการแสวงหาครั้งนั้นล้มเหลว

2.4 เมื่อการแสวงหาสารสนเทศจากระบบภายในล้มเหลว หรือไม่พอใจกับสารสนเทศที่ได้รับ ผู้ใช้จะเปลี่ยนไปใช้ระบบสารสนเทศอื่น ๆ ที่อยู่ภายนอกแทน

2.5 หากผลที่ได้จากการแสวงหาสารสนเทศไม่ตอบสนองความต้องการล้มเหลว หรือหาไม่พบ จะต้องย้อนกลับไปทำการค้นหาสารสนเทศใหม่อีกครั้ง

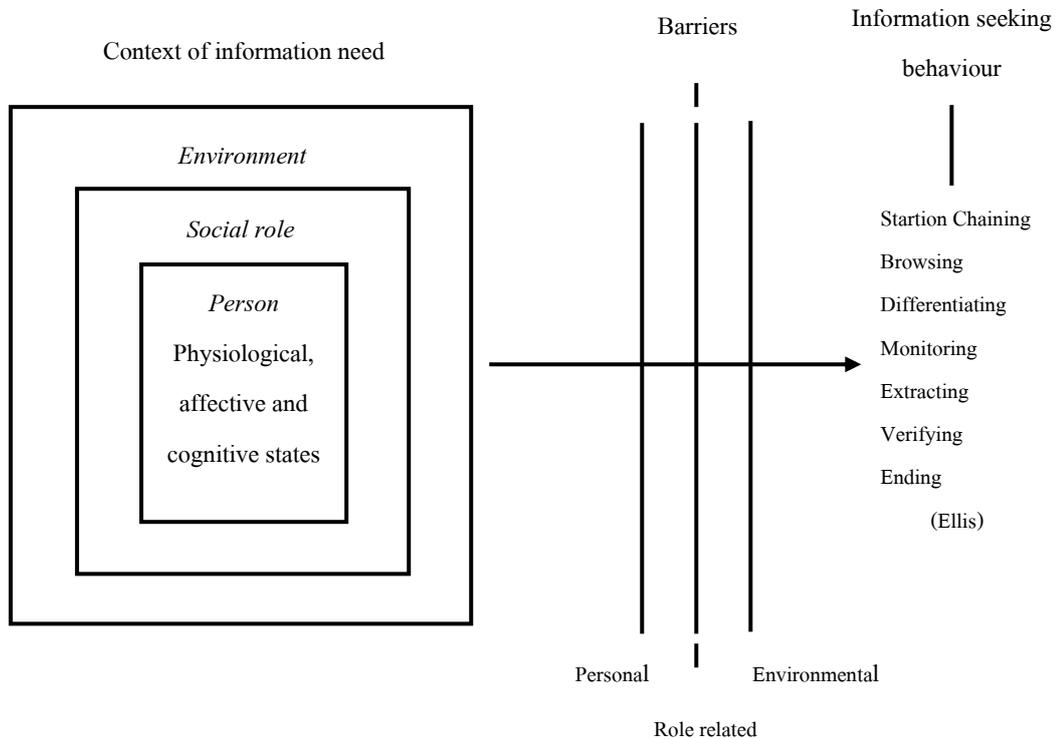
2.6 เมื่อการแสวงหาสารสนเทศประสบความสำเร็จ ผู้ใช้จะนำสารสนเทศที่ได้รับไปใช้ตามวัตถุประสงค์ไม่ว่าจะเป็นสารสนเทศที่ได้จากระบบหรือจากแหล่งสารสนเทศใด ๆ ก็ตาม ซึ่งสารสนเทศที่ได้รับนี้อาจถ่ายทอดไปยังบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป ดังแสดงภาพ 3

ภาพ 3 แบบจำลองโมเดลพฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารสนเทศของ Wilson

ที่มา. จาก "Models in Information Behaviour Research", by T. D. Wilson, 1999, *Journal of Documentation*, 55(3), 251.

ตัวแบบความต้องการสารสนเทศที่เกิดขึ้นในกิจกรรมการแสวงหาสารสนเทศของบุคคลในสภาพแวดล้อมการทำงานหรือจากภาระงาน ทำให้เป็นอุปสรรคในการแสวงหาสารสนเทศอาจจะเข้ามาในระหว่างการดำเนินกิจกรรมการแสวงหาสารสนเทศ หรือในระหว่างการค้นหาสารสนเทศให้ประสบความสำเร็จและอยู่ในขั้นตอนกิจกรรมการแสวงหาสารสนเทศ วิลสันได้แก้ไขกิจกรรมการแสวงหาสารสนเทศให้เหมาะสมกับตัวแบบ โดยนำผลการวิจัยพฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารสนเทศของเอลลิสมานวกับกับตัวแบบของเขาเพื่อแสวงหาตัวแบบพฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารสนเทศ ดังแสดงในภาพ 4

ภาพ 4 แบบจำลองโมเดลพฤติกรรมแสวงหาสารสนเทศของWilson ค.ศ. 1999

ที่มา. จาก "Models in Information Behaviour Research", by T. D. Wilson, 1999, *Journal of Documentation*, 55(3), 252.

จากภาพ ตัวแบบพฤติกรรมแสวงหาสารสนเทศของวิลสันมีองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ

1. บริบทความต้องการสารสนเทศ ซึ่งเป็นบริบทเฉพาะตัวบุคคลที่แสวงหาสารสนเทศ แต่ไม่ได้หมายความว่าผู้แสวงหาสารสนเทศทุกคนจะมีความต้องการสารสนเทศที่เหมือนกัน แต่ละคนย่อมมีลักษณะที่แตกต่างกันในด้านต่าง ๆ เช่น สภาพแวดล้อม ความตั้งใจ ประสบการณ์ ความรู้ของผู้แสวงหาสารสนเทศ เป็นต้น
2. อุปสรรคที่ขัดขวางการแสวงหาสารสนเทศ มีหลายประการ เช่น อุปสรรคในการเข้าถึงสารสนเทศ พื้นฐานความรู้ของผู้แสวงหาสารสนเทศ

3. พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศด้วยตัวเองของวิลสันได้ผนวกตัวเองแบบพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของเอลลิสและคณะเข้าไว้ด้วยซึ่งประกอบด้วย 8 ขั้นตอน โดยแต่ละขั้นตอนไม่จำเป็นต้องเกิดขึ้นตามลำดับขั้นตอนก่อนหลังดังนี้

3.1 การเริ่มต้น (starting) เป็นการเริ่มต้นกระบวนการแสวงหาสารสนเทศ โดยอาจเป็นการทำงานชิ้นใหม่หรือสนใจศึกษาหาความรู้ในเรื่องใหม่ ซึ่งผู้แสวงหาสารสนเทศอาจเริ่มต้นจากการสอบถามเพื่อนร่วมงานหรือผู้รู้ การอ่านตำราพื้นฐาน เรื่องนั้น ๆ เป็นต้น

3.2 การเชื่อมโยง (chaining) เป็นการเชื่อมโยงสารสนเทศจากการอ้างอิงหรือบรรณานุกรม โดยอาจเป็นการเชื่อมโยงย้อนหลัง (backward chaining) คือเชื่อมโยงจากรายการอ้างอิงหรือบรรณานุกรมในเอกสารที่มีอยู่ หรือการเชื่อมโยงข้างหน้า (forward chaining) คือเชื่อมโยงว่ามีเอกสารใดอ้างอิงถึงเอกสารที่มีอยู่บ้าง

3.3 การสำรวจเลือกดู (browsing) เป็นการค้นหาโดยมีเรื่องที่ต้องการหรือสนใจอย่างกว้าง จึงต้องสำรวจบริการเวียนสารบรรณวารสารในสาขาวิชาที่สนใจ เพื่อเลือกดูบทความที่อาจตรงกับความสนใจเฉพาะได้เป็นการเลือกดูอย่างผ่าน ๆ

3.4 การแยกแยะ (differentiating) เป็นการแยกแยะสารสนเทศที่แสวงหาได้ โดยใช้เกณฑ์ต่าง ๆ เช่น ชื่อผู้แต่ง ชื่อวารสาร ฯลฯ เป็นเกณฑ์เพื่อกรองสารสนเทศที่แสวงหาได้

3.5 การตรวจตรา (monitoring) เป็นการตรวจตราวรรณกรรมหรือสารสนเทศใหม่ในสาขาวิชาหรือแวดวงวิชาการที่ตนสนใจและคุ้นเคยเช่น การติดตามจากรายชื่อหนังสือใหม่ของสำนักพิมพ์ในสาขาวิชานั้น ๆ

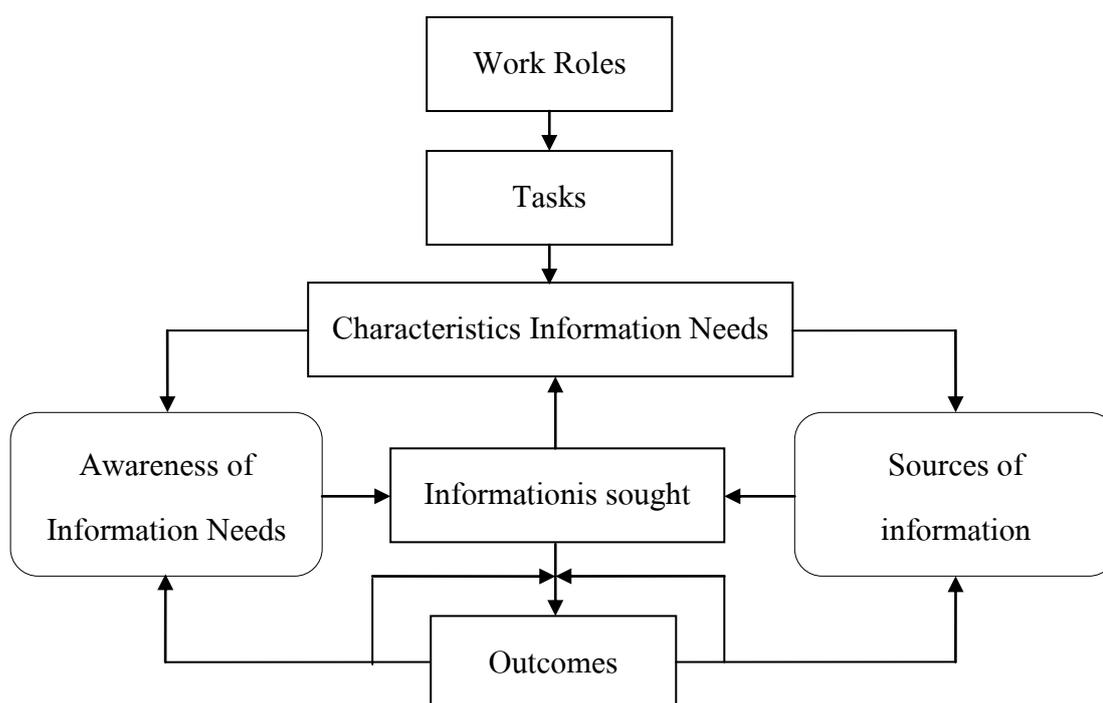
3.6 การดึงสารสนเทศออกมา (extracting) เป็นการดึงสารสนเทศที่ต้องการจากรายงานการวิจัย บทความวารสาร หนังสือ ฐานข้อมูลดัชนี หรือเอกสารประกอบการประชุมซึ่งเป็นสารสนเทศเพียงบางส่วนในเอกสารที่สามารถนำไปใช้ได้ทันที เช่น สถิติค่ากล่าวหรือคำพูดสำคัญ ผลการศึกษา ผลวิจัย ฯลฯ

3.7 การตรวจสอบ (verifying) เป็นการตรวจสอบความถูกต้องของสารสนเทศที่ได้รับ เช่น ตรวจซ้ำจากเอกสารหรือฐานข้อมูลอื่นว่าข้อมูลตรงกันหรือไม่

3.8 การจบ (ending) เป็นการแสวงหาสารสนเทศขั้นสุดท้ายเพื่อเก็บรวบรวมสารสนเทศที่เข้าด้วยกัน และให้เกิดความแน่ใจว่าได้สารสนเทศในระดับที่ต้องการแล้ว ผู้แสวงหาสารสนเทศจะอยู่ในช่วงของกิจกรรมการเตรียมจัดทำ ต้นฉบับที่จะนำไปเผยแพร่ กิจกรรมในช่วงการจบ ได้แก่ การทำสรุปและการทำบันทึก

ตัวแบบพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของบุคคลในอาชีพ

ตัวแบบ Leckie, Pettigrew, and Sylvain (1996) เป็นตัวแบบพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของบุคคลในอาชีพ โดยมีหลักการว่าอาชีพดังกล่าวมีความต้องการสารสนเทศตามภาระงาน ซึ่งจะส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศ โดยมีปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นตัวแปรต่อพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศ ได้แก่ คุณลักษณะของความต้องการสารสนเทศการคัดเลือกแหล่งสารสนเทศที่ต้องการ และการตระหนักรู้ในความต้องการสารสนเทศ ทั้งนี้พฤติกรรมดังกล่าวดังแสดงในภาพ 5

ภาพ 5แบบจำลองโมเดลพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของ Leckie

ที่มา. จาก “Modeling the Information Seeking of Professionals: A General Model Derived from Research on Engineers, Health Careprofessionals and Lawyers” by J. Leckie, E. Pettigrew, & C. Sylvain, 1996, *Library Quarterly*, 66(2), 161-193.

พฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารสนเทศของ Leckieมีส่วนประกอบ 6 ส่วน ได้แก่

1. อาชีพ (work roles)
 2. ภาระงาน (tasks) คือ บทบาทหน้าที่งานประจำของนักวิชาชีพ
 3. คุณลักษณะของความต้องการสารสนเทศ (characteristic of information needs) คือ ความต้องการสารสนเทศที่เกิดจากสถานการณ์ของภาระงานเฉพาะซึ่งเกี่ยวข้องกับบทบาทใดบทบาทหนึ่งซึ่งความต้องการสารสนเทศที่เกิดขึ้นอาจไม่แน่นอนแต่สามารถได้รับอิทธิพลจากปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกัน
 4. การตระหนักรู้ในความต้องการสารสนเทศ (awareness of information needs) การตระหนักรู้หมายรวมถึงการตระหนักรู้แหล่งสารสนเทศทั้งทางตรงหรือทางอ้อม (ทั้งจากเพื่อนร่วมงาน ฐานข้อมูลออนไลน์ หรือคู่มือ) ตระหนักรู้รูปแบบกระบวนการแสวงหาหรือการได้รับสารสนเทศ การตระหนักรู้ยังเกี่ยวข้องกับแหล่งสารสนเทศที่ทำให้สามารถตัดสินใจเลือกได้
 5. การคัดเลือกแหล่งสารสนเทศที่ต้องการ (source of information) แหล่งสารสนเทศถือว่าเป็นส่วนหนึ่งในการตัดสินใจเลือกช่องทางในการแสวงหาสารสนเทศ โดยขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น ความเคยชินและความสำเร็จที่ผ่านมาซึ่งทราบหรือเคยใช้มาก่อน ด้านความน่าเชื่อถือ นักวิชาชีพมักจะเชื่อถือในแหล่งสารสนเทศที่ตนเชื่อว่าถูกต้อง น่าเชื่อถือ
 6. ผลลัพธ์ (outcomes) ผลลัพธ์ที่ดีที่สุดของการแสวงหาสารสนเทศ คือ การได้รับสารสนเทศที่ต้องการและบรรลุผลของงานที่กำลังดำเนินอยู่ แต่ถ้าผลลัพธ์ของการแสวงหาสารสนเทศไม่ตรงตามความต้องการ ดังนั้นวงจรของผลป้อนกลับในตัวแบบจะวนรอบใหม่ซึ่งเกี่ยวข้องกับแหล่งสารสนเทศใหม่และความตระหนักรู้ที่แตกต่างกัน ผลลัพธ์ของการแสวงหาสารสนเทศอาจเกิดจากหลายเหตุการณ์และการแสวงหาสารสนเทศ
- แบบจำลองโมเดลแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารสนเทศว่า สารสนเทศ คือสิ่งที่ต้องแสวงหา และผลที่ได้จากการแสวงหาสารสนเทศ คือผลลัพธ์ ซึ่งมีส่วนสัมพันธ์กับส่วนอื่น ๆ ของแบบจำลอง ตลอดจนเป็นผลย้อนกลับไปยังแหล่งของข้อมูลการตระหนักรู้และการแสวงหาสารสนเทศ

ข้อดีของตัวแบบ Leckie คือ เป็นตัวแบบที่ใช้กับนักวิชาชีพโดยตรง ซึ่งนักวิชาชีพแต่ละวิชาชีพล้วนผ่านการฝึกอบรมเฉพาะทาง เช่น วิศวกร นักวิชาชีพด้านสุขภาพ ประกอบด้วย แพทย์ ทันตแพทย์ และพยาบาล และนักกฎหมาย นักวิชาชีพบัญชีเป็นอีกวิชาชีพหนึ่งซึ่งได้รับการฝึกอบรมเฉพาะด้านเช่นกัน

ข้อจำกัดของตัวแบบ Leckie คือ ตัวแบบ Leckie ไม่ได้วิเคราะห์ถึงสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลของการทำงานว่ามีผลอย่างไรต่อการแสวงหาสารสนเทศของนักวิชาชีพ นักวิชาชีพเดียวกันที่มีสภาพแวดล้อมต่างกันอาจมีผลต่อการแสวงหาสารสนเทศแตกต่างกันไป

สรุปแนวคิดเรื่องพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศ

กล่าวโดยสรุปพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศเป็นกระบวนการหรือกระทำต่าง ๆ ของบุคคลเพื่อให้ได้ข้อมูล ความรู้ เอกสาร บทความทางวิชาการ ที่ถูกจัดเก็บในแหล่งสารสนเทศด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ได้สารสนเทศที่ตรงกับความต้องการในการศึกษาหรือวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศ มีการศึกษาวัตถุประสงค์ ศึกษาความต้องการและงานวิจัยที่แสดงให้เห็นว่าอาชีพและบทบาทเป็นส่วนสำคัญในการกำหนดพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศ ซึ่งตรงกับความสนใจของผู้วิจัย โดยผู้วิจัยได้ออกแบบกระบวนการศึกษาวิจัยพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศตามตัวแบบของ Leckie ซึ่งประกอบด้วย 6 ส่วนดังนี้ อาชีพ ภาระงาน คุณลักษณะของความต้องการสารสนเทศการตระหนักรู้ในความต้องการสารสนเทศ การคัดเลือกแหล่งสารสนเทศที่ต้องการ และผลลัพธ์ โดยแบบจำลองโมเดลของ Leckie แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศว่า สารสนเทศ คือสิ่งที่ต้องแสวงหา และผลที่ได้จากการแสวงหาสารสนเทศ คือผลลัพธ์ ซึ่งมีส่วนสัมพันธ์กับส่วนอื่น ๆ ของแบบจำลอง ตลอดจนเป็นผลย้อนกลับไปยังแหล่งของข้อมูลการตระหนักรู้และการแสวงหาสารสนเทศ

แนวคิดเรื่องความต้องการสารสนเทศ

ความหมายของความต้องการสารสนเทศ

สรีจัญฉุ สิทธิบุ๋น (2541) ให้ความหมายของความต้องการสารสนเทศว่า การที่บุคคลพบว่าตนเองอยู่ในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งที่ทำให้ต้องตัดสินใจค้นหาคำตอบ หรือหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และมีความต้องการสารสนเทศเพื่อนำมาใช้ในการนี้มากสถานการณ์นี้ทำให้ผู้ใช้สังเกตเห็นความต้องการของตนเอง

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, สาขาวิชาศิลปศาสตร์ (2549) ให้นิยามว่าความต้องการสารสนเทศหมายถึง การตระหนักถึงความไม่รู้ ความไม่แน่ใจที่ตนมีอยู่ จึงทำการหาหรือรับเอาสารสนเทศเพื่อคลายความสงสัย หรือสะสมเป็นความรู้

สรุปได้ว่า ความต้องการสารสนเทศ หมายถึง ความประสงค์ที่จะได้รับสารสนเทศ ทำให้บุคคลค้นหาสารสนเทศเพื่อหาคำตอบของปัญหา หรือทำความเข้าใจ และนำสารสนเทศที่ได้มาใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์

ระดับความต้องการสารสนเทศ

มนุษย์มีความแตกต่างกันในด้านร่างกายและอารมณ์ ดังนั้นความต้องการสารสนเทศที่แตกต่างกันจึงมีผลต่อพฤติกรรมแสวงหาและความต้องการสารสนเทศที่แตกต่างกันเช่นกัน ซึ่งความต้องการสารสนเทศนั้นสามารถจำแนกตามลำดับขั้นทางจิตวิทยา 4 ขั้น ดังนี้(พุทธพร โภคิยะกุล, 2543, หน้า 11-12)

1. ความต้องการที่เกิดจากสัญชาตญาณ (visceral needs) เป็นความต้องการที่บุคคลยังไม่ได้ตระหนัก (dormant needs) หรือความต้องการที่อยู่ในจิตใต้สำนึกเป็นความต้องการสารสนเทศที่มีอยู่จริงในตัวตนแต่บุคคลนั้นๆ ยังไม่ได้ตระหนักว่าสารสนเทศต่าง ๆ จะช่วยแก้ปัญหาหรือสนองความต้องการสารสนเทศของตนในเรื่องต่าง ๆ ได้ บุคคลจะยังไม่สามารถแสดงความต้องการสารสนเทศประเภทนี้ของออกมาเป็นภาษาหรือคำพูด และบุคคลนั้น ๆ จะรู้ว่าตนเองต้องการสารสนเทศก็ต่อเมื่อได้มาตอบสนองความต้องการสารสนเทศของตนเองได้ ความต้องการสารสนเทศนี้เปลี่ยนแปลงไปเมื่อบุคคลนั้น ๆ ได้รับสารสนเทศเพิ่มเติมหรือได้ทราบว่ามีแหล่งสารสนเทศที่มีคุณภาพ

2. ความต้องการที่ตระหนักได้ (conscious needs) หรือความต้องการที่แสดงออก (unexpressed needs) เป็นความต้องการสารสนเทศที่มีปรากฏและบุคคลนั้น ๆ ที่ตระหนักถึงความต้องการสารสนเทศของตนเอง แต่จะยังไม่ทำอะไรเกี่ยวกับความต้องการสารสนเทศนั้นๆ เพราะอาจจะยังไม่สามารถแสดงความต้องการสารสนเทศของตนเองออกมา หรือยังไม่ต้องการแสดงออกมา และถึงแม้ว่าจะต้องการแสดงออกมาให้รับรู้แต่บุคคลยังไม่สามารถจะแสดงความต้องการออกมาได้ชัดเจนเป็นที่เข้าใจกับบุคคลทั่วไป

3. ความต้องการที่แสดงออก (formalized/expressed/articulated needs) เป็นความต้องการสารสนเทศที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลนั้น ๆ มีข้อข้องใจหรือสนองความต้องการสารสนเทศเพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ และต้องการสารสนเทศมาไขข้อข้องใจหรือตอบสนองความต้องการของตัวเอง และบุคคลนั้นยังสามารถรวบรวมความคิด ระบุนความต้องการของตัวเองและสามารถสื่อสารข้อคำถามหรือปัญหาของตนเองออกมาให้ผู้อื่นเข้าใจได้ชัดเจน

4. ความต้องการที่ปรับตามระบบสารสนเทศ (compromised needs) เป็นความต้องการสารสนเทศที่บุคคลนั้นสามารถเข้าใจ ดีความเอกสารตลอดจนทรัพยากรของระบบสารสนเทศที่มีอยู่ให้ตอบสนองความต้องการสารสนเทศนั้นได้ ในกรณีนี้บุคคลจะเป็นผู้ที่ตระหนักรู้ เข้าใจความต้องการสารสนเทศของตนจนสามารถปรับความต้องการสารสนเทศให้สอดคล้องกับระบบสารสนเทศที่มีอยู่

วัตถุประสงค์ของความต้องการสารสนเทศ

สารสนเทศทุกรูปแบบตั้งแต่ ข้อมูล ข้อเท็จจริง ข่าวสาร เรื่องราว ความคิด ตลอดจนถึง วิชาความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ เป็นสิ่งจำเป็นแก่มนุษย์ทุกเพศทุกวัยตั้งแต่สมัยดึกดำบรรพ์ จนถึงปัจจุบัน การใช้สารสนเทศยุคทุกสมัยแม้จะมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันตามความเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมและสังคม แต่ก็จะไม่แตกต่างกันมากนักในด้านที่เป็นแก่นสำคัญของชีวิต ซึ่งสามารถจำแนกวัตถุประสงค์ของความต้องการสารสนเทศได้ ดังนี้ (ครรรชิต มาลัยวงศ์ 2541; จันทิมา เขียวแก้ว และนฤมล รุจิพร 2545)

1. เพื่อตอบสนองความอยากรู้ เป็นความต้องการที่อยากมีประสบการณ์ใหม่ๆ ซึ่งเป็นธรรมชาติของมนุษย์อย่างหนึ่ง และยิ่งอยู่ในสังคมปัจจุบันที่มีอะไรเปลี่ยนแปลง มีประสบการณ์ใหม่ ๆ ตลอดเวลา สารสนเทศทำเป็นคนทันสมัยไม่ล่าหลังและก้าวทันโลก

2. เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ บุคคลต้องตัดสินใจในการกระทำหรือไม่กระทำ สิ่งต่าง ๆ ทุกวันตลอดเวลา ไม่ว่าจะเรื่องเล็กน้อยที่ไม่เกิดผลกระทบมากนัก จนถึงเรื่องใหญ่ สำคัญที่มีผลกระทบต่อบุคคลและสังคมอย่างกว้างขวาง การตัดสินใจที่ต้องการให้เกิดผล ดังประสงค์นั้นจำเป็นต้องใช้ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้ เรื่องราว ตลอดจนวิชาการ ที่เกี่ยวข้องเป็นเครื่องประกอบที่สำคัญ มิฉะนั้นแล้วอาจเกิดการผิดพลาดได้ เช่น จะรับประทานยาจำนวนกี่เม็ดเวลาไหน ต้องอ่านสลากก่อน การจะปรับปรุงบุคลิกภาพ ให้เด่นขึ้นก็ต้องมีสารสนเทศเกี่ยวกับการแต่งกาย การปรับปรุงวิธีการพูด การแต่งหน้า เป็นต้น หรือในการตัดสินใจทางธุรกิจ เช่น การตัดสินใจในการลงทุนผลิตสินค้าอย่างใด อย่างหนึ่ง ต้องศึกษาสารสนเทศเกี่ยวกับสินค้านั้นให้ครบถ้วน เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับตลาด ความรู้เกี่ยวกับวัตถุดิบ ชนิด และแหล่งวัตถุดิบ เทคโนโลยีการผลิต และอุปกรณ์การผลิต แหล่งเงินทุน และวิธีกู้ยืม บุคคลที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญระดับต่าง ๆ ในการจัดการ ผลิตและจำหน่ายระเบียบข้อบังคับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น เมื่อได้สารสนเทศต่าง ๆ ครบถ้วนแล้วจึงนำมาศึกษาวิเคราะห์ประมวลผลจนสามารถคาดคะเนผลได้ผลเสีย ปัญหาที่เกิดขึ้นตลอดจนวิธีแก้ปัญหาได้ถี่ถ้วนและจึงตัดสินใจว่าจะผลิตหรือไม่ผลิต สินค้านั้น ๆ

3. เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตส่วนตัวและการทำงาน ปัญหาคือเหตุขัดข้องหรือ กีดขวางไม่ให้ความตั้งใจหรือการกระทำบรรลุผลดังวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในชีวิต ส่วนตัวและการทำงาน ปัญหาเกิดขึ้นได้เสมอเมื่อเกิดขึ้นและจะมีผลเสียหายแก่งานและ จิตใจ งานไม่เสร็จหรือเสร็จแต่ไม่เรียบร้อยบริบูรณ์ จิตใจหดหู่ ท้อแท้ โกรธ เกลียด ความรู้สึกเช่นนี้เป็นผลร้ายแก่ตนและไม่ช่วยแก้ปัญหา ความรู้ความเข้าใจในทางศาสนา เป็นทางหนึ่งที่จะช่วยให้จิตใจสงบยอมรับความจริงใจ สามารถมองเห็นลักษณะและ ต้นเหตุของปัญหาได้ แต่สารสนเทศดังกล่าวก็ยังไม่เพียงพอต่อความอยู่รอด จึง จำเป็นต้องแสวงหาข้อมูลใหม่ เทคนิคใหม่ ความรู้ใหม่ หรือเพิ่มพูนความรู้ในเรื่องที่ยัง บกพร่องและเป็นสาเหตุของความล้มเหลว สารสนเทศที่จำเป็นเหล่านี้จะได้จากการอ่าน

การวิจัย การศึกษาเพิ่มเติม การดูงาน ฟังการบรรยาย อภิปราย และไต่ถามผู้รู้ นำความรู้ที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ปัญหาต่อไปตามแต่สถานการณ์ ไม่ว่าจะปัญหาทั่วไปในชีวิตประจำวัน เช่นปัญหาด้านโภชนาการ การเดินทาง การเงิน เพื่อความอยู่รอดเมื่อเผชิญภาวะวิกฤต เช่น ในเวลาเจ็บป่วย ตกงาน ปัญหาครอบครัว หรือเพื่อการสร้างควมบันเทิง ผ่อนคลายความตึงเครียด เป็นต้น

4. เพื่อการศึกษาและพัฒนาทั้งในส่วนตัวและสังคม การที่บุคคลจะสามารถต่อสู้และใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนและสังคมได้นั้น จำเป็นต้องมีความรู้ เฉลียวฉลาด มีสติปัญญา คุณธรรม รวมทั้งความรู้ลึกที่สงบและมั่นคง การศึกษาเป็นหัวใจของการพัฒนาคนทุกด้าน สารสนเทศในรูปแบบและเนื้อหาต่าง ๆ มีส่วนกระตุ้นให้สมองทำงานตลอดเวลา เช่น รับรู้สิ่งที่เห็นหรือสิ่งที่ฟัง ตีความหมาย เทียบเคียงกับสิ่งที่ได้เห็น ได้ฟัง ได้มี ประสบการณ์มาก่อน สรุปความคิด และจำไว้เพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป สติปัญญา ความรู้ ความเฉลียวฉลาด และคุณธรรมของบุคคลเกิดจากการได้เข้าถึงสารสนเทศอย่างสม่ำเสมอตามความสามารถในการเรียนรู้ ซึ่งจะต้องพัฒนาขึ้นไป ตามระดับอายุ และระดับการศึกษา การศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตไม่มีวันจบสิ้น ความรู้ใหม่ๆ เกิดขึ้นเสมอจำเป็นต้องเพิ่มพูนความรู้ให้ทันสมัย สารสนเทศจึงเป็นสิ่งจำเป็นตลอดไป

5. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานหรือบริหารงาน ความแตกต่างระหว่างบุคคล หน่วยงาน และสังคม ที่พัฒนาแล้วกับที่ยังไม่พัฒนานั้น เห็นได้ชัดจากคุณภาพของผลิตผลและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานหรือบริหารงาน ให้ได้ดังวัตถุประสงค์ ในหน่วยงานที่พัฒนาแล้วผลิตผลมีคุณภาพและปริมาณตามต้องการภายในเวลากำหนด ไม่สิ้นเปลืองแรงงาน เวลา และค่าใช้จ่ายเกิดจำเป็น บุคคลในหน่วยงานมีความสามารถและความสุขในการทำงาน ตรงกันข้ามกับในหน่วยงานที่ไม่พัฒนา สาเหตุของความแตกต่าง คือการเห็นและไม่เห็นความจำเป็นของการใช้สารสนเทศ ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคใหม่ๆ ในการผลิตความรู้ทางด้านบริหารและการจัดการด้านการเงิน บุคลากร สถานที่ อุปกรณ์ เหล่านี้จำเป็นอย่างยิ่งในการปรับปรุงงาน

6. เพื่อสนับสนุนการค้นคว้าวิจัย ในการดำเนินการวิจัยให้มีประสิทธิภาพ นักวิจัยต้องใช้สารสนเทศหลายรูปแบบเพื่อการค้นคว้าวิจัยให้รู้เรื่องหนึ่งเรื่องใดให้ถ่องแท้ หรือเพื่อนำผลมาใช้ในการพัฒนางานหรือสร้างงานใหม่ๆ ดังนี้

6.1 นักวิจัยต้องทราบว่าเรื่องที่ตนกำลังจะวิจัยได้มีผู้อื่นวิจัยไว้แล้วหรือไม่ และถ้ามี ผลของการวิจัยเป็นอย่างไร ทั้งนี้เพื่อประหยัดเวลา แรงงาน ค่าใช้จ่ายในการทำการวิจัยซ้ำซ้อนในเรื่องเดียวกัน ผลของการวิจัยนั้นจะช่วยให้ความรู้ความคิดซึ่งอาจนำไปใช้ประโยชน์และขยายผลต่อไปได้

6.2 นักวิจัยทราบว่าเรื่องที่ตนกำลังจะวิจัยมีผู้อื่นได้วิจัยในเรื่องที่เกี่ยวข้องหรือใกล้เคียงไว้แล้วบ้าง ผลเป็นอย่างไร จะได้นำมาประกอบหรือเกื้อกูลการวิจัยของตน

6.3 นักวิจัยต้องการข้อมูลทางสถิติและตัวเลขต่าง ๆ ในเรื่องที่ตนกำลังจะวิจัย ข้อมูลเหล่านี้ส่วนหนึ่งนักวิจัยอาจเก็บเอง ส่วนหนึ่งอาจได้จากสถิติและตัวเลขที่มีผู้รวบรวมไว้แล้วและเชื่อถือได้

6.4 นักวิจัยต้องการทราบแหล่งสารสนเทศทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง มีทั้งหนังสือ ตำรา วารสารทางวิชาการ สื่ออื่น ๆ ทางวิชาการ ตลอดจนทำเนียบนามผู้เชี่ยวชาญ สถาบันและองค์กรที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

สรุปแนวคิดเรื่องความต้องการสารสนเทศ

กล่าวโดยสรุปความต้องการสารสนเทศเป็นความประสงค์หรือความต้องการของบุคคล ที่จะได้รับสารสนเทศ และนำสารสนเทศที่ได้มาใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ เช่น เพื่อตอบสนองความอยากรู้สนับสนุนการตัดสินใจและเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานหรือบริหารงาน ในแต่ละอาชีพหรือภาระงานที่ได้รับมอบหมาย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

วิมล คำชู (2540) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการใช้สารสนเทศของนักเศรษฐศาสตร์ ธนาคารแห่งประเทศไทย โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง คือ

นักเศรษฐศาสตร์ จำนวน 136 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเศรษฐศาสตร์ ธนาคารแห่งประเทศไทยส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการใช้สารสนเทศเพื่อการปฏิบัติงาน

กฤษณา แสนวา (2542) ศึกษาเรื่องการใช้สารสนเทศทางการพยาบาลของพยาบาลโรงพยาบาลมหาสารคามโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง คือ พยาบาลที่ปฏิบัติงานโรงพยาบาลมหาสารคาม จำนวน 151 คน ผลการวิจัย พบว่า พยาบาลมีวัตถุประสงค์การใช้สารสนเทศเพื่อการปฏิบัติงานในการดูแลและรักษาพยาบาล

นงลักษณ์ เนื้ออ่อน (2544) ศึกษาเรื่องการใช้สารสนเทศเพื่อประกอบการสอนของครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2543 จำนวน 432 คน ผลการวิจัย พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันมีความต้องการใช้สารสนเทศเพื่อประกอบการสอนไม่แตกต่างกัน

อัญชลี สากระแสร์ (2545) ศึกษาเรื่องความต้องการและการใช้สารสนเทศสิ่งแวดล้อมของอาจารย์ผู้สอนวิชาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในมหาวิทยาลัยของรัฐ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง คืออาจารย์ผู้สอนวิชาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม 123 คน ผลการวิจัย พบว่า อาจารย์ต้องการสารสนเทศด้านการจัดการอุตสาหกรรมระดับมาก ต้องการทรัพยากรสารสนเทศที่เป็นสิ่งตีพิมพ์ หนังสือ ตำรา และวารสาร โดยใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการสอน การวิจัยและเขียนบทความวิชาการ อาจารย์ส่วนใหญ่ใช้แหล่งสารสนเทศจากภายในสถาบัน

โสภี อุณรุท (2546) ศึกษาเรื่องการใช้สารสนเทศของพยาบาลในโรงพยาบาลของรัฐ เขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง คือ พยาบาลในโรงพยาบาลของรัฐเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 382 คน พบว่า พยาบาลมีความต้องการประเภทของสารสนเทศในระดับมาก ได้แก่ หนังสือ ตำราวิชาการ และคู่มือการปฏิบัติงาน

ศิริธร แสนพันธ์ (2551) ศึกษาเรื่องความต้องการสารสนเทศของนักวิชาการป่าไม้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืชโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง คือนักวิชาการป่าไม้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช พบว่า

นักวิชาการป่าไม้มีความต้องการสารสนเทศในส่วนของการกิจหลักของกรมฯ สูงกว่า
หน่วยงานภูมิภาค

อรอุมา สืบกระพัน (2552) ศึกษาเรื่อง ความต้องการสารสนเทศและพฤติกรรมการ
การแสวงหาสารสนเทศของวิศวกร บริษัทแอนวานซ์อิน โฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน)
สำนักปฏิบัติการส่วนภูมิภาค-ภาคเหนือ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือการวิจัย
กลุ่มตัวอย่าง คือ วิศวกร จำนวน 103 คน ผลการวิจัย พบว่า วิศวกรนิยมใช้แหล่งสารสนเทศ
ที่ใกล้ตัว เช่น จากเพื่อน/ผู้ร่วมงาน และแหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตในระดับมาก

วันวิสาข์ สุทธิบริบาล (2554) ศึกษาเรื่องการใช้สารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ
โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม ในเขตกรุงเทพมหานครโดยใช้แบบสอบถามเป็น
เครื่องมือการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง คือ พยาบาลวิชาชีพสังกัดโรงพยาบาล จำนวน 3 แห่ง
ได้แก่ โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช และโรงพยาบาลสมเด็จพระ
ปิยะเกล้า จำนวน 315 คน ผลการวิจัยพบว่า พยาบาลวิชาชีพใช้แหล่งสารสนเทศบุคคล
และห้องสมุดในระดับปานกลาง โดยพยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์การทำงานและ
แผนกที่ปฏิบัติงานต่างกันมีพฤติกรรมการแสวงหาแหล่งสารสนเทศโดยรวมและแต่ละ
แหล่งไม่แตกต่างกัน

พพุชชญา ม่วงสาย (2554) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศ
เพื่อการพัฒนาการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาล หัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลเอกชน
ในชมรมโรงพยาบาลเอกชน ที่ไม่มุ่งผลประโยชน์ส่วนตน กรุงเทพมหานคร โดยใช้
แบบสอบถามเป็นเครื่องมือการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง คือพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย จำนวน
25 คน ผลการวิจัย พบว่า จากบทบาทการทำงานของพยาบาล 4 ด้าน ได้แก่ งานบริการ
งานพยาบาล งานนิเทศ และงานสอนด้านลักษณะสารสนเทศที่ต้องการในงานบริการ
ได้แก่ สารสนเทศประเภทสถิติและรายงาน ส่วนสารสนเทศที่ต้องการในงานอื่น ได้แก่
สารสนเทศประเภทงานวิชาการงานวิจัย โดยส่วนใหญ่ใช้แหล่งสารสนเทศอินเทอร์เน็ต
โดยใช้ Google ค้นหาจากคำสำคัญที่ต้องการ

รัตนภรณ์ หลุมเพ็ด (2554) ศึกษาเรื่องการใช้สารสนเทศของพยาบาลในกลุ่ม
โรงพยาบาลกรุงเทพภาคใต้โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง คือ

พยาบาล จำนวน 408 คน ผลการวิจัยพบว่า พยาบาลและนักวิชาการแพทย์เลือกใช้แหล่งสารสนเทศบุคคล ด้านเพื่อนร่วมงานอยู่ในระดับมาก

อรพินท์ ลูกอินทร์ (2554) ศึกษาเรื่อง*การทำวิจัยและการใช้สารสนเทศของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชน* โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง คือ อาจารย์ที่ทำงานวิจัยและปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยเอกชน 33 แห่ง จำนวน 253 คน ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันมีความต้องการใช้สารสนเทศเพื่อประกอบการสอนไม่แตกต่างกัน

วัชรภรณ์ ตั้งควนิษฐ์ (2554) ศึกษาเรื่อง *ความต้องการสารสนเทศของบุคลากรในกระทรวงยุติธรรม* โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรในกระทรวงยุติธรรม จำนวน 312 คน ผลการวิจัยพบว่า นิติกรและนักวิเคราะห์นโยบายและแผน มีความต้องการใช้ประเภทสารสนเทศในระดับมาก คือ สื่อสิ่งพิมพ์ และตำราทางกระบวนการยุติธรรม

วราภรณ์ จันทศักดิ์ (2555) ศึกษาเรื่อง *บทบาทของห้องสมุดมหาวิทยาลัยขอนแก่นในการสนองความต้องการสารสนเทศของนักวิจัย* โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง คือ นักวิจัยประจำศูนย์วิจัยเฉพาะทางของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ทั้ง 21 แห่ง จำนวน 304 คน ผลการวิจัยพบว่า นักวิจัยส่วนใหญ่ใช้เครื่องมือสืบค้นสารสนเทศ ได้แก่ Search Engine เช่น Google Scholar, Scirus

ขวัญตา เหลืองมันคง (2555) ศึกษาเรื่อง *การใช้และความต้องการสารสนเทศของนักวิทยาศาสตร์และนักวิชาการด้านพลังงานนิวเคลียร์และรังสี สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ* โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง คือ นักวิทยาศาสตร์และนักวิชาการด้านพลังงานนิวเคลียร์และรังสี จำนวน 186 คน ผลการวิจัยพบว่า นักวิทยาศาสตร์และนักวิชาการด้านพลังงานนิวเคลียร์และรังสี มีการใช้และความต้องการสารสนเทศโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบการใช้สารสนเทศพบที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญด้านระดับการศึกษา

งานวิจัยในต่างประเทศ

Cool (2000) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของนักวิศวกรด้านการบินและอวกาศในการเลือกใช้แหล่งสารสนเทศด้านสิ่งแวดล้อม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า นักวิศวกรการบินและอวกาศนิยมใช้แหล่งข้อมูลบุคคลได้แก่เพื่อนร่วมงานหรือสมาชิกคนใกล้ชิดตัวในการหาข้อมูลสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการทำงานของพวกเขา

Shaheen(2001) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการสืบค้นหาสารสนเทศจากอินเทอร์เน็ตของอาจารย์สาขาวิชากฎหมาย มหาวิทยาลัยอิสลามมาเลเซีย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามทำการสำรวจจากอาจารย์สาขาวิชากฎหมาย 66 คน ผลการวิจัยพบว่าแหล่งที่อาจารย์ใช้มากที่สุด คือ ตำรา และหนังสือด้านกฎหมาย รองลงมาคือ การสนทนาเพื่อแลกเปลี่ยนสารสนเทศ

Cogdill(2003) ศึกษาเรื่อง ความต้องการและการแสวงหาสารสนเทศในการพยาบาลพื้นฐาน: กรณีศึกษาพยาบาลเวชปฏิบัติ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า พยาบาลที่จบปริญญาโท มีความต้องการและแสวงหาสารสนเทศมากกว่าพยาบาลที่ไม่จบปริญญาโท แหล่งสารสนเทศส่วนใหญ่ใช้แหล่งสารสนเทศบุคคลโดยปรึกษาเพื่อนร่วมงานในระดับมาก

Baker (2004) ศึกษาเรื่อง ความต้องการสารสนเทศของตำรวจหญิงที่เกี่ยวข้องกับการปลอมตัวเป็นโสเภณีในเมือง Midelwestern City ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยใช้ตัวแบบของ Leckie เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ การสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ช่วยตำรวจจำนวน 7 คน ผลการวิจัยพบว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจหญิงต้องการสารสนเทศตลอดเวลาอย่างรวดเร็วและถูกต้อง และมีการแสวงหาสารสนเทศใหม่ ๆ ตามบริบทของสถานที่ที่ปฏิบัติงานรวมทั้งมีแหล่งสารสนเทศได้ทุกแห่ง ทุกประเภท

Du Preez(2008)ศึกษาเรื่อง ความต้องการและพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของที่ปรึกษาทางวิศวกรรมในอาฟริกาใต้ โดยใช้ตัวแบบของ Leckie ผลการวิจัยพบว่า บทบาทหน้าที่และภาระงานนำไปสู่ความต้องการสารสนเทศและการตัดสินใจเลือกแหล่งสารสนเทศของที่ปรึกษาทางวิศวกรรม แหล่งสารสนเทศของที่ปรึกษาทางวิศวกรรม เช่น จากบุคคลอื่น เพิ่มส่วนตัว และความรู้ วรรณกรรมที่วางขาย การฝึกฝน

หนังสือตำรา และอินเทอร์เน็ต พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศมักหาสารสนเทศจากแหล่งภายในองค์กร จากการพูดคุยกับเพื่อนร่วมงาน แหล่งที่น่าเชื่อถือ หัวหน้างานที่มีประสบการณ์

กล่าวโดยสรุปจากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและต่างประเทศ ผู้วิจัยจับประเด็นสำคัญได้ว่าตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันมีการศึกษาวิจัยด้านพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศและความต้องการสารสนเทศเป็นจำนวนมากซึ่งผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าอาชีพและบทบาทเป็นส่วนสำคัญในการกำหนดพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศ และผลการวิจัยได้ถูกนำมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนางานด้านการบริการของห้องสมุดและด้านการจัดเก็บรวบรวมทรัพยากรสารสนเทศ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องพฤติกรรมกรรมการแสวงหาและความต้องการสารสนเทศในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมุ่งศึกษาพฤติกรรมกรรมการแสวงหาและความต้องการสารสนเทศ มีขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (population)

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ส่วนกลาง จำนวน 267 คน (ดูตาราง 1)

ตาราง 1

ประชากร

ระดับ	จำนวน (คน)
ระดับเชี่ยวชาญ	16
ระดับชำนาญการพิเศษ	28
ระดับชำนาญการ	50
ระดับปฏิบัติการ	176
รวม	267

ที่มา. จากรายงานประจำปี สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (หน้า 52), โดย สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2558, กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

กลุ่มตัวอย่าง(sample)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ส่วนกลาง จำนวน 156 คน ได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970, p. 609) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับความคลาดเคลื่อนไม่เกินร้อยละ 5 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 156 คน

ตาราง 2

กลุ่มตัวอย่าง

ระดับ	กลุ่มตัวอย่าง
ระดับเชี่ยวชาญ	9
ชำนาญการพิเศษ	16
ชำนาญการ	29
ปฏิบัติการ	102
รวม	156

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อศึกษาพฤติกรรมกรรมการแสวงหาและความต้องการสารสนเทศในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ หน่วยงานที่สังกัด ระดับตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน เป็นแบบสอบถามแบบปลายปิดหรือเลือกตอบ (closed form)

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศในชีวิตประจำวันของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน เป็นแบบสอบถามแบบปลายปิดหรือเลือกตอบ (closed form)

ตอนที่ 3 พฤติกรรมการแสวงหาแหล่งสารสนเทศในการปฏิบัติงาน จำแนกเป็น 4 แหล่ง คือ แหล่งสารสนเทศสถาบัน แหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน แหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต และแหล่งสารสนเทศบุคคลเป็นแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ตามวิธีการของลิเคอร์ท (Likert scale)

ตอนที่ 4 ความต้องการสารสนเทศในการปฏิบัติงาน จำแนกเป็น 4 ด้าน คือ ประเภทของสารสนเทศ เนื้อหาของสารสนเทศ วัตถุประสงค์ความต้องการสารสนเทศ และภาษาของสารสนเทศ เป็นแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ตามวิธีการของลิเคอร์ท (Likert scale)

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (open-ended question)

วิธีการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งมีขั้นตอน คือ

1. ศึกษาค้นคว้าการสร้างแบบสอบถามจากหนังสือ เอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมแสวงหาและความต้องการสารสนเทศเพื่อสร้างแบบสอบถามที่ถูกต้อง

2. สร้างแบบสอบถามฉบับร่างแบบปลายปิดหรือเลือกตอบ (closed form) และแบบสอบถามแบบมาตรฐานส่วนประมาณค่า (rating scales) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert scale)

3. ส่งแบบสอบถามฉบับร่างที่ได้นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม โดยพิจารณาความสอดคล้องของประเด็นคำถาม จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้รับมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of itemObjectiveCongruence--IOC) โดยกำหนดให้ค่าดัชนีความสอดคล้องที่ยอมรับได้ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปมีเกณฑ์ดังนี้

+1 หมายถึง คำถามนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าคำถามนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

-1 หมายถึง คำถามนั้นไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

4. หลังจากผู้เชี่ยวชาญทำการประเมินเสร็จสิ้นมาคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า 0.50 และตัดทิ้งข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า 0.50 ต่อจากนั้น จึงจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้ง

5. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try-out) กับบริหารงานทั่วไป สำนักงาน-ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีคุณสมบัติเหมือนกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คนเพื่อเป็นการทดสอบความถูกต้อง ความเชื่อมั่น และความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

6. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีการหาความเป็นเอกพันธ์ภายใน (internal consistency method) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม 0.86 สามารถใช้เป็นแบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ เนื่องจากมีค่าความเชื่อมั่นสูงกว่า 0.70

ซึ่งเป็นเกณฑ์ Cronbach) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องภายในของแบบสอบถาม (Spector, 1992, p. 132)

7. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 156 คน โดยได้แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์กลับมาจำนวน 156 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้

1. ติดต่อบัณฑิตวิทยาลัยคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง เพื่อขอเอกสารขออนุญาตแจกแบบสอบถามแก่ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
2. ขออนุญาตปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในการแจกแบบสอบถามเพื่อทดลองใช้เครื่องมือกับประชากรที่มีลักษณะเหมือนกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน และแจกแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์กับกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 156 คน โดยผู้วิจัยเดินทางไปเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยตนเอง
3. เก็บรวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างนำมาตรวจสอบ และทำการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างได้แล้ว จึงนำมาตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนของข้อมูลในแบบสอบถามจากนั้นจึงนำแบบสอบถามมากำหนดการนำเข้าข้อมูลและประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิเคราะห์ทางสถิติ มีขั้นตอนดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 1 ของแบบสอบถาม คือ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ หน่วยงานที่สังกัด ระดับตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน โดยการหาความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage)
2. การวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 2 ของแบบสอบถาม คือ พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศในชีวิตประจำวันของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน โดยการหาความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage)
3. การวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 3 ของแบบสอบถาม คือ พฤติกรรมการแสวงหาแหล่งสารสนเทศในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ได้แก่ แหล่งสารสนเทศสถาบัน แหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน แหล่ง สารสนเทศอินเทอร์เน็ต และแหล่งสารสนเทศบุคคล สถิติที่ใช้วิเคราะห์คือ สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (arithmetic mean-- \bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation-- SD)
4. การวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 3 ของแบบสอบถาม คือ ความต้องการสารสนเทศสารสนเทศในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ได้แก่ ประเภทของสารสนเทศ เนื้อหาของสารสนเทศ วัตถุประสงค์ของความต้องการสารสนเทศ และภาษาของสารสนเทศ สถิติที่ใช้วิเคราะห์คือ สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (arithmetic mean-- \bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation-- SD)
5. การทดสอบสมมติฐานการวิจัยโดยใช้สถิติอนุมาน คือการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance--ANOVA) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ คำนวณหาค่าสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมี ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) เพื่ออธิบายลักษณะของข้อมูล คือ
 - 1.1 ค่าร้อยละ (percentage)
 - 1.2 ความถี่ (frequency)

1.3 ค่าเฉลี่ย (arithmetic mean-- \bar{X})

1.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation-- SD)

2. สถิติเชิงอนุมาน (inferential statistics) เพื่อทดสอบสมมติฐาน คือ

2.1 การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียวเพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป โดยใช้สถิติ F test (one-way ANOVA)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัย เรื่องพฤติกรรมการแสวงหา และความต้องการสารสนเทศในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์หนี้ โยบายและแผน ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยายตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ของกลุ่มตัวอย่าง คือ เพศ หน่วยงานที่สังกัด ระดับตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน วิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศชนิดประจำวันของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์หนี้ โยบายและแผนวิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พฤติกรรมการแสวงหาแหล่งสารสนเทศในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์หนี้ โยบายและแผน 4 แหล่ง ได้แก่ แหล่งสารสนเทศสถาบัน แหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน แหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต และแหล่งสารสนเทศบุคคล วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ความต้องการสารสนเทศในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์หนี้ โยบายและแผน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านประเภทสารสนเทศ ด้านเนื้อหาสารสนเทศ ด้านวัตถุประสงค์ความต้องการสารสนเทศ และด้านภาษาของสารสนเทศวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

โดยเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

น้อยที่สุด	1	คะแนน
น้อย	2	คะแนน
ปานกลาง	3	คะแนน

มาก 4 คะแนน

มากที่สุด 5 คะแนน

การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามหลักเกณฑ์
ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 121-127)

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.50 แทนระดับ น้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51-2.50 แทนระดับ น้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50 แทนระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50 แทนระดับ มาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00 แทนระดับ มากที่สุด

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ เป็นแบบสอบถามปลายเปิด

ตอนที่ 6 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย ได้แก่เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบาย

และแผนที่มีระดับตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงานต่างกันมี

พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศแตกต่างกัน และเจ้าหน้าที่วิเคราะห์

นโยบายและแผนที่มีระดับตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน

ต่างกันมีความต้องการสารสนเทศแตกต่างกัน

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n แทน ขนาดตัวอย่าง

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

SD แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

F แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการ ทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ย 3 กลุ่มขึ้นไป

SS แทน ผลบวกกำลังสองของคะแนน (sum of square)

MS แทน ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (mean square)

df แทน ชั้นของความเป็นอิสระ (degrees of freedom)

Sig. แทน ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

* แทน ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 3

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ (n = 156)

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	64	41.0
หญิง	92	59.0

จากตาราง 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 59.0 และเพศชาย จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 41.0

ตาราง 4

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับตำแหน่ง

(n = 156)

ระดับตำแหน่ง	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ระดับปฏิบัติการ	88	56.4
ระดับชำนาญการ	42	26.9
ระดับชำนาญการพิเศษ	17	10.9
ระดับเชี่ยวชาญ	9	5.8

จากตาราง 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ระดับตำแหน่งอยู่ในระดับปฏิบัติการ จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 56.4 รองลงมาคือ ระดับชำนาญการจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 26.9 และระดับตำแหน่งงานน้อยที่สุด คือระดับเชี่ยวชาญจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 5.8

ตาราง 5

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามหน่วยงานที่สังกัด

(n = 156)

หน่วยงานที่สังกัด	จำนวน(คน)	ร้อยละ
กลุ่มกฎหมาย	11	7.1
กลุ่มตรวจสอบภายใน	11	7.1
กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร	14	9.0
สำนักงานรัฐมนตรี	16	10.3
สำนักบริหารกลาง	9	5.8
สำนักตรวจและประเมินผล	15	9.6
สำนักแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ	10	6.4
สำนักความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติ	13	8.3
สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์	12	7.7
สำนักการbinอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	11	7.1
สถาบันพัฒนาทรัพยากรบุคคล	11	7.1
ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	10	6.4
ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตฯ	13	8.3

จากตาราง 5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สังกัดสำนักงานรัฐมนตรี จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 10.3 รองลงมาคือสำนักตรวจและประเมินผล จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 9.6 และหน่วยงานที่สังกัดน้อยที่สุด คือสำนักบริหารกลางจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 5.8

ตาราง 6

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

(n = 156)

ประสบการณ์การทำงาน	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1-5 ปี	96	61.5
6-10 ปี	46	29.5
11-15 ปี	14	9.0

จากตาราง 6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานช่วง 1-5 ปี จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 61.5 รองลงมาช่วง 6-10 ปี จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 29.5 และมีประสบการณ์การทำงานน้อยที่สุด คือ ช่วง 11-15 ปี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 9.0

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศในชีวิตประจำวัน

ตาราง 7

จำนวนและร้อยละพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศในชีวิตประจำวัน

(n = 156)

รายการ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1.ท่านมีการแสวงหาข้อมูลสารสนเทศในชีวิตประจำวันหรือไม่		
มี	156	100
ไม่มี	0	0
2.ท่านแสวงหาข้อมูลสารสนเทศจากแหล่งใดมากที่สุด		
แหล่งสารสนเทศสถาบัน	18	11.5
แหล่งสารสนเทศอินเทอร์เน็ต	36	23.1
แหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน	37	23.7
แหล่งสารสนเทศบุคคล	65	41.7
3.ท่านเข้าใช้งานห้องสมุด สป.ทส. หรือไม่		
ใช่	156	100
ไม่ใช่	0	0
4.ท่านพบปัญหาและอุปสรรคในการเข้าใช้งานห้องสมุด สป.ทส. ข้อใดมากที่สุด		
สารสนเทศที่มีอยู่ในห้องสมุดน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการ	64	41.0
หนังสือ ตำรา เอกสาร ที่มีก่อนข้างเก่าเนื้อหาไม่ทันสมัย	61	39.1
การจัดหมวดหมู่และป้ายหนังสือไม่ชัดเจน สับสน	10	6.4
ไม่มีเครื่องมืออำนวยความสะดวกในการสืบค้น	21	13.5

จากตาราง 7 พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีพฤติกรรมการแสวงหาข้อมูลสารสนเทศในชีวิตประจำวัน จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 100 โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการแสวงหาข้อมูลสารสนเทศจากแหล่งสารสนเทศบุคคลมากที่สุด จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 41.7 รองลงมาคือแหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 23.7 และแหล่งสารสนเทศที่แสวงหาน้อยที่สุด คือแหล่งสารสนเทศสถาบัน จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 11.5 กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีพฤติกรรมการแสวงหาข้อมูลสารสนเทศ จากห้องสมุดสำนักงานปลัด จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 100.0 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ พบปัญหาและอุปสรรคในการเข้าใช้ห้องสมุด คือสารสนเทศที่มีอยู่ในห้องสมุดน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการ จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 41.0 รองลงมา หนังสือ ตำรา เอกสาร ที่มีค่อนข้างเก่าเนื้อหาไม่ทันสมัย จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 39.1 และปัญหาอุปสรรคในการเข้าใช้ห้องสมุดน้อยที่สุด คือการจัดหมวดหมู่และป้ายหนังสือไม่ชัดเจน สับสน จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 6.4

ตอนที่ 3 พฤติกรรมการแสวงหาแหล่งสารสนเทศ ในการปฏิบัติงาน

ตาราง 8

ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการแสวงหาแหล่งสารสนเทศ

(n = 156)

แหล่งสารสนเทศสถาบัน	ระดับพฤติกรรมการแสวงหา		
	\bar{X}	SD	ความหมาย
ห้องสมุดกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม	2.91	0.99	ปานกลาง
ห้องสมุดกรมควบคุมมลพิษ	2.82	0.91	ปานกลาง
ห้องสมุดมหาวิทยาลัย	2.72	1.11	ปานกลาง
รวม	2.81	0.80	ปานกลาง

จากตาราง 8 พบว่า เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน แสวงหาข้อมูลจากแหล่งสารสนเทศสถาบัน โดยภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.81$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเฉลี่ย พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงลำดับแรกได้แก่ห้องสมุดกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 2.91$) ลำดับรองลงมาคือห้องสมุดกรมควบคุมมลพิษ ($\bar{X} = 2.82$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือห้องสมุดมหาวิทยาลัย ($\bar{X} = 2.72$)

ตาราง 9

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการแสวงหาแหล่งสารสนเทศ

(n = 156)

แหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน	ระดับพฤติกรรมการแสวงหา		
	\bar{X}	SD	ความหมาย
สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น สรุปรข่าวหนังสือพิมพ์ทส.	3.11	0.89	ปานกลาง
สื่อวิทยุ	3.01	0.96	ปานกลาง
สื่อโทรทัศน์	3.49	0.75	ปานกลาง
สื่อสังคมออนไลน์ เช่น เฟจ Facebook และ Line	3.91	0.84	มาก
รวม	3.37	0.56	ปานกลาง

จากตาราง 9 พบว่า เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนแสวงหาข้อมูลจากแหล่งสารสนเทศสื่อมวลชนโดยภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.37$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเฉลี่ย พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงลำดับแรกได้แก่สื่อสังคมออนไลน์ เช่น เฟจ Facebook และ Line ($\bar{X} = 3.91$) ลำดับรองลงมาคือ สื่อโทรทัศน์ ($\bar{X} = 3.49$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือสื่อวิทยุ ($\bar{X} = 3.01$)

ตาราง 10

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการแสวงหาแหล่งสารสนเทศ

(n = 156)

แหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต	ระดับพฤติกรรมการแสวงหา		
	\bar{X}	SD	ความหมาย
เว็บไซต์ห้องสมุดออนไลน์ สป.ทส.	3.20	1.03	ปานกลาง
เว็บไซต์ตลาดคาร์บอน	2.88	1.02	ปานกลาง
เว็บไซต์ศูนย์ข้อมูลสถานการณ์ก๊าซเรือนกระจก	3.06	1.06	ปานกลาง
เว็บไซต์เพื่อการสืบค้นข้อมูล เช่น Search Engine	3.40	1.14	ปานกลาง
รวม	3.13	0.85	ปานกลาง

จากตาราง 10 พบว่า เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนแสวงหาข้อมูลจากแหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต โดยภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเฉลี่ย พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงลำดับแรกได้แก่เว็บไซต์เพื่อการสืบค้นข้อมูล เช่น Search Engine ($\bar{X} = 3.40$) ลำดับรองลงมาคือเว็บไซต์ห้องสมุดออนไลน์ สป.ทส. ($\bar{X} = 3.20$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือเว็บไซต์ตลาดคาร์บอน ($\bar{X} = 2.88$)

ตาราง 11

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการแสวงหาแหล่งสารสนเทศ

(n = 156)

แหล่งสารสนเทศบุคคล	ระดับพฤติกรรมการแสวงหา		
	\bar{X}	SD	ความหมาย
ผู้เชี่ยวชาญ	3.53	0.94	มาก
เพื่อนร่วมงาน	3.83	0.85	มาก
ความรู้หรือประสบการณ์ของตัวเอง	3.78	0.79	มาก
รวม	3.71	0.66	มาก

จากตาราง 11 พบว่า เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนแสวงหาข้อมูลจากแหล่งสารสนเทศบุคคลโดยภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเฉลี่ย พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงลำดับแรกได้แก่เพื่อนร่วมงาน ($\bar{X} = 3.83$) ลำดับรองลงมาคือความรู้หรือประสบการณ์ของตัวเอง ($\bar{X} = 3.78$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือผู้เชี่ยวชาญ ($\bar{X} = 3.53$)

ตาราง 12

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการแสวงหาแหล่งสารสนเทศ

(n = 156)

แหล่งสารสนเทศ	ระดับพฤติกรรมการแสวงหา		
	\bar{X}	SD	ความหมาย
แหล่งสารสนเทศสถาบัน	2.81	0.80	ปานกลาง
แหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน	3.37	0.56	ปานกลาง
แหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต	3.13	0.85	ปานกลาง
แหล่งสารสนเทศบุคคล	3.71	0.66	มาก
รวม	3.26	0.56	ปานกลาง

จากตาราง 12 พบว่า เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนแสวงหาข้อมูลจากแหล่งสารสนเทศ โดยภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.26$) เมื่อพิจารณาเป็นรายแหล่ง พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงลำดับแรกได้แก่แหล่งสารสนเทศบุคคล ($\bar{X} = 3.71$) ลำดับรองลงมาคือ แหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน ($\bar{X} = 3.37$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ แหล่งสารสนเทศสถาบัน ($\bar{X} = 2.81$)

ตอนที่ 4 ความต้องการสารสนเทศในการปฏิบัติงาน

ตาราง 13

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการสารสนเทศ

($n = 156$)

ประเภทของสารสนเทศ	ระดับความต้องการสารสนเทศ		
	\bar{X}	SD	ความหมาย
สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือ ตำรา วารสาร	3.66	0.74	มาก
สื่อโสตทัศน เช่น สไลด์ ภาพยนตร์	3.31	0.94	ปานกลาง
สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น ฐานข้อมูลออนไลน์			
ด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	3.47	0.89	ปานกลาง
รวม	3.48	0.63	ปานกลาง

จากตาราง 13 พบว่า เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนมีความต้องการประเภทของสารสนเทศ โดยภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเฉลี่ย พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงลำดับแรกได้แก่สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือ ตำรา วารสาร ($\bar{X} = 3.66$) ลำดับรองลงมาก็คือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น ฐานข้อมูลออนไลน์ด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ($\bar{X} = 3.47$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือสื่อโสตทัศน เช่น สไลด์ ภาพยนตร์ ($\bar{X} = 3.31$)

ตาราง 14

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการสารสนเทศ

(n = 156)

เนื้อหาของสารสนเทศ	ระดับความต้องการสารสนเทศ		
	\bar{X}	SD	ความหมาย
การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	3.69	0.87	มาก
การจัดการขยะมูลฝอยชุมชน	3.50	0.91	ปานกลาง
การเพิ่มพื้นที่สีเขียว	3.49	0.98	ปานกลาง
การอนุรักษ์พลังงาน	3.46	0.99	ปานกลาง
รวม	3.53	0.81	มาก

จากตาราง 14 พบว่า เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนมีความต้องการเนื้อหาของสารสนเทศโดยภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ-เฉลี่ย พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงลำดับแรกได้แก่เนื้อหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ($\bar{X} = 3.69$) ลำดับรองลงมาคือเนื้อหาการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ($\bar{X} = 3.50$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือเนื้อหาการอนุรักษ์พลังงาน ($\bar{X} = 3.46$)

ตาราง 15

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการสารสนเทศ

(n = 156)

วัตถุประสงค์ความต้องการสารสนเทศ	ระดับความต้องการสารสนเทศ		
	\bar{X}	SD	ความหมาย
เพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน	4.00	0.81	มาก
เพื่อเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการและพัฒนาตนเอง	3.81	0.88	มาก
เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน	3.68	0.96	มาก
รวม	3.82	0.79	มาก

จากตาราง 15 พบว่า เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนมีวัตถุประสงค์ความต้องการสารสนเทศโดยภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเฉลี่ย พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงลำดับแรกได้แก่เพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.00$) ลำดับรองลงมาคือเพื่อเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการและพัฒนาตนเองคือ ($\bar{X} = 3.81$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.68$)

ตาราง 16

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการสารสนเทศ

ภาษาของสารสนเทศ	ระดับความต้องการสารสนเทศ		
	\bar{X}	<i>SD</i>	ความหมาย
ภาษาไทย	4.14	0.77	มาก
ภาษาอังกฤษ	2.63	1.15	ปานกลาง
รวม	3.38	0.64	ปานกลาง

จากตาราง 16 พบว่า เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนมีความต้องการภาษาของสารสนเทศโดยภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเฉลี่ยพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงลำดับแรกได้แก่ภาษาไทย ($\bar{X} = 4.14$) ลำดับรองลงมาคือภาษาอังกฤษ ($\bar{X} = 2.63$)

ตาราง 17

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการสารสนเทศ

ความต้องการสารสนเทศรายด้าน	ระดับความต้องการสารสนเทศ		
	\bar{X}	<i>SD</i>	ความหมาย
ประเภทของสารสนเทศ	3.48	0.63	ปานกลาง
เนื้อหาของสารสนเทศ	3.53	0.81	มาก
วัตถุประสงค์ความต้องการสารสนเทศ	3.82	0.79	มาก
ภาษาของสารสนเทศ	3.38	0.64	ปานกลาง
รวม	3.55	0.54	มาก

จากตาราง 17 พบว่า เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนมีความต้องการสารสนเทศรายด้าน โดยภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงลำดับแรกได้แก่ด้านวัตถุประสงค์ความต้องการสารสนเทศ ($\bar{X} = 3.82$) ลำดับรองลงมาคือ ด้านเนื้อหาของสารสนเทศ ($\bar{X} = 3.53$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือด้านภาษาของสารสนเทศ ($\bar{X} = 3.38$)

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

1. ห้องสมุดสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ควรขยายระยะเวลา เปิด-ปิด ในวันหยุดราชการ และตอนเย็นหลังจากเวลาเลิกงาน เพื่อความสะดวกต่อการค้นคว้า ของบุคลากร
2. ห้องสมุดสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ควรมีการประชาสัมพันธ์การให้บริการของห้องสมุดอย่างแพร่หลาย
3. ควรมีกล่องรับคืนหนังสือนอกเวลาราชการ เพื่อให้ผู้ใช้บริการได้หย่อนหนังสือคืน

ตอนที่ 6 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานการวิจัยที่1 เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนที่มีระดับตำแหน่งต่างกันมีพฤติกรรมแสวงหาแหล่งสารสนเทศในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

ตาราง 18

ผลการเปรียบเทียบระดับตำแหน่งกับพฤติกรรมแสวงหาแหล่งสารสนเทศ
จำแนกตามแหล่งสารสนเทศ

พฤติกรรม การแสวงหา แหล่งสารสนเทศ	แหล่งความ- แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
สถาบัน	ระหว่างกลุ่ม	2.339	3	.780	1.210	.30
	ภายในกลุ่ม	97.949	152	.644		
	รวม	100.288	155			
สื่อมวลชน	ระหว่างกลุ่ม	2.265	3	.755	2.452	.06
	ภายในกลุ่ม	46.796	151	.308		
	รวม	49.061	155			
บนอินเทอร์เน็ต	ระหว่างกลุ่ม	5.067	3	1.689	2.364	.07
	ภายในกลุ่ม	108.595	152	.714		
	รวม	113.662	155			
บุคคล	ระหว่างกลุ่ม	1.014	3	.338	.769	.51
	ภายในกลุ่ม	66.783	152	.439		
	รวม	67.797	155			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2.271	3	.755	1.809	.14
	ภายในกลุ่ม	63.606	152	.418		
	รวม	65.876	155			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

จากตาราง 18 พบว่าเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนที่มีระดับตำแหน่งต่างกันมีพฤติกรรมการแสวงหาแหล่งสารสนเทศในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายแหล่งไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

สมมติฐานการวิจัยที่ 2 เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีพฤติกรรมการแสวงหาแหล่งสารสนเทศในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

ตาราง 19

ผลการเปรียบเทียบประสบการณ์การทำงานกับพฤติกรรมการแสวงหาแหล่งสารสนเทศ จำแนกตามแหล่งสารสนเทศ

พฤติกรรม การแสวงหา แหล่งสารสนเทศ	แหล่งความ- แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
สถาบัน	ระหว่างกลุ่ม	1.528	2	.764	1.184	.30
	ภายในกลุ่ม	98.760	153	.645		
	รวม	100.288	155			
สื่อมวลชน	ระหว่างกลุ่ม	1.050	2	.525	1.673	.19
	ภายในกลุ่ม	48.011	153	.314		
	รวม	49.061	155			
บนอินเทอร์เน็ต	ระหว่างกลุ่ม	2.176	2	1.088	1.493	.22
	ภายในกลุ่ม	111.486	153	.729		
	รวม	113.662	155			
บุคคล	ระหว่างกลุ่ม	.747	2	.374	.853	.42
	ภายในกลุ่ม	67.050	153	.438		
	รวม	67.797	155			

ตาราง 19(ต่อ)

พฤติกรรม การแสวงหา แหล่งสารสนเทศ	แหล่งความ- แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
รวม	ระหว่างกลุ่ม	1.259	2	.629	1.490	.22
	ภายในกลุ่ม	64.617	153	.422		
	รวม	65.876	155			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 19 พบว่าเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีพฤติกรรมแสวงหาแหล่งสารสนเทศในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายแหล่งไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ 3 เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนที่มีระดับตำแหน่งต่างกันมีความต้องการสารสนเทศในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

ตาราง 20

ผลการเปรียบเทียบระดับตำแหน่งกับความต้องการสารสนเทศ จำแนกเป็นรายด้าน

ความต้องการ สารสนเทศ	แหล่งความ- แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ประเภทสารสนเทศ	ระหว่างกลุ่ม	.456	3	.152	.373	.77
	ภายในกลุ่ม	61.832	152	.407		
	รวม	62.288	155			
เนื้อหาสารสนเทศ	ระหว่างกลุ่ม	1.984	3	.661	.990	.39
	ภายในกลุ่ม	101.526	152	.668		
	รวม	103.511	155			

ตาราง 20(ต่อ)

ความต้องการ สารสนเทศ	แหล่งความ- แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
วัตถุประสงค์	ระหว่างกลุ่ม	3.6199	3	1.206	1.959	.12
	ภายในกลุ่ม	93.600	152	.616		
	รวม	97.219	155			
ภาษา	ระหว่างกลุ่ม	.015	3	.005	.012	.99
	ภายในกลุ่ม	63.772	152	.420		
	รวม	63.787	155			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.668	3	.223	.754	.52
	ภายในกลุ่ม	44.839	152	.295		
	รวม	45.506	155			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 20 พบว่าเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนที่มีระดับตำแหน่งต่างกันมีความต้องการสารสนเทศในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายข้อไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ 4 เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนที่มี
 ประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความต้องการสารสนเทศในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

ตาราง 21

ผลการเปรียบเทียบประสบการณ์การทำงานกับความต้องการสารสนเทศ
 จำแนกเป็นรายด้าน

ความต้องการ สารสนเทศ	แหล่งความ- แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ประเภทสารสนเทศ	ระหว่างกลุ่ม	.384	2	.192	.474	.62
	ภายในกลุ่ม	61.904	153	.405		
	รวม	62.288	155			
เนื้อหาสารสนเทศ	ระหว่างกลุ่ม	2.020	2	1.010	1.523	.22
	ภายในกลุ่ม	101.490	153	.663		
	รวม	103.511	155			
วัตถุประสงค์	ระหว่างกลุ่ม	2.940	2	1.470	2.386	.09
	ภายในกลุ่ม	94.279	153	.616		
	รวม	97.219	155			
ภาษา	ระหว่างกลุ่ม	.154	2	.077	.185	.83
	ภายในกลุ่ม	63.633	153	.416		
	รวม	63.787	155			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.532	2	.266	.906	.40
	ภายในกลุ่ม	44.974	153	.294		
	รวม	45.506	155			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 21 พบว่าเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความต้องการสารสนเทศในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายข้อไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการแสวงหาและความต้องการสารสนเทศในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ (1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศ ของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน(2) เพื่อศึกษาความต้องการสารสนเทศ ของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน (3) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการแสวงหา ของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ในด้านระดับตำแหน่งและประสบการณ์การทำงาน และ(4) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความต้องการสารสนเทศของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ในด้าน ระดับตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ส่วนกลาง จำนวน 267 คน ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 156 คน โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan ที่ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% และระดับความเชื่อมั่น 95%

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ประกอบด้วย ตัวแปรต้น คือ ระดับตำแหน่งและประสบการณ์ทำงาน ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการแสวงหาแหล่งสารสนเทศและความต้องการสารสนเทศ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามผู้วิจัยสร้างโดยอาศัยกรอบแนวความคิดเชิงทฤษฎี ตัวแบบพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของ Leckie(1996) และศึกษาค้นคว้าเอกสาร งานวิจัย วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้แล้วผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบแบบสอบถามในความเที่ยงตรงด้วยการประเมินความสอดคล้องของเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญจากนั้นจึงนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา ของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่ 0.86 แล้วจึงนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้

แบบสอบถามคืนเป็นจำนวน 156 ชุด จากแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 156 ชุด คิดเป็น ร้อยละ 100 ของแบบสอบถามทั้งหมด ซึ่งแบบสอบถามนี้ แบ่งออกเป็น 5 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ หน่วยงานที่สังกัด ระดับตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน เป็นแบบสอบถามแบบปลายปิดหรือเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศ ในชีวิตประจำวัน เป็นแบบสอบถามแบบปลายปิดหรือเลือกตอบ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการแสวงหาแหล่งสารสนเทศ ในการปฏิบัติงาน เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบบกำหนดตัวเลข 5 ระดับตามแบบของลิเคอร์ท

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการสารสนเทศในการปฏิบัติงาน เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบบกำหนดตัวเลข 5 ระดับตามแบบ ของลิเคอร์ท

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาลงรหัสและสร้างตัวแปรข้อมู ลลงในโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิเคราะห์ทางสถิติสำหรับสถิติที่ใช้มีดังนี้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการแสวงหาและความต้องการสารสนเทศใน การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ซึ่งได้ผลสรุปและอภิปรายผล พร้อมข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้ประโยชน์ในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ผลการวิจัยข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัยข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 59 และเพศชาย จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 41 ซึ่งดำรงตำแหน่งปฏิบัติการ จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 56.4 รองลงมาคือ ตำแหน่งชำนาญการ จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 26.9 และตำแหน่งที่น้อยสุด คือตำแหน่งเชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 5.8 และสังกัดสำนักงานรัฐมนตรีมากที่สุด จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 10.3 รองลงมาคือ สำนักตรวจและประเมินผล จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 9.6 และสังกัดสำนักบริหารกลางน้อยที่สุด จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 5.8 มีประสบการณ์ในการทำงานช่วง 1-5 ปี จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 61.5 รองลงมา คือช่วง 6-10 ปี จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 29.5 และมีประสบการณ์ในการทำงานน้อยที่สุด คือช่วง 11-15 ปี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 9

ผลการวิจัยพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศในชีวิตประจำวัน

ผลการวิจัยพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศในชีวิตประจำวัน พบว่า เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีการแสวงหาสารสนเทศในชีวิตประจำวัน และมีการเข้าใช้งานห้องสมุดสำนักงานปลัด จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 100 โดยส่วนใหญ่มีการแสวงหาสารสนเทศในชีวิตประจำวันจากแหล่งสารสนเทศบุคคล จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 41.7 รองลงมาคือ แหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 23.7 และแหล่งสารสนเทศที่แสวงหาน้อยที่สุด คือ แหล่งสารสนเทศสถาบัน จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 11.5 เมื่อพิจารณาถึงปัญหาและอุปสรรคในการเข้าใช้ห้องสมุดสำนักงานปลัดมากที่สุด คือสารสนเทศที่มีอยู่ในห้องสมุดน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการ จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 41.0 รองลงมา หนังสือตำรา เอกสารที่มีค่อนข้างเก่า เนื้อหาไม่ทันสมัย จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 39.1 และการจัดหมวดหมู่ ป้ายหนังสือไม่ชัดเจน สับสน น้อยที่สุด จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 6.4

ผลการวิจัยพฤติกรรมกรรมการแสวงหาแหล่งสารสนเทศในการปฏิบัติงาน

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน มีพฤติกรรมกรรมการแสวงหาแหล่งสารสนเทศสถาบันในการปฏิบัติงาน มีคะแนนเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.81$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงลำดับแรกได้แก่ ห้องสมุดกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 2.91$) ลำดับรองลงมาคือ ห้องสมุดกรมควบคุมมลพิษ ($\bar{X} = 2.82$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ห้องสมุดมหาวิทยาลัย ($\bar{X} = 2.72$)

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน มีพฤติกรรมกรรมการแสวงหาแหล่งสารสนเทศสื่อมวลชนในการปฏิบัติงาน มีคะแนนเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.37$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเฉลี่ย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงลำดับแรกได้แก่ สื่อสังคมออนไลน์ เช่น เพจ Facebook และ Line ($\bar{X} = 3.91$) ลำดับรองลงมาคือ สื่อ-โทรทัศน์ ($\bar{X} = 3.49$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ สื่อวิทยุ ($\bar{X} = 3.01$)

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน มีพฤติกรรมกรรมการแสวงหาแหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตในการปฏิบัติงาน มีคะแนนเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเฉลี่ย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงลำดับแรกได้แก่ เว็บไซต์เพื่อการสืบค้นข้อมูล เช่น Search Engine ($\bar{X} = 3.40$) ลำดับรองลงมาคือ เว็บไซต์ห้องสมุดออนไลน์ สป.ทส. ($\bar{X} = 3.20$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ เว็บไซต์ตลาดคาร์บอน ($\bar{X} = 2.88$)

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน มีพฤติกรรมกรรมการแสวงหาแหล่งสารสนเทศบุคคลในการปฏิบัติงาน มีคะแนนเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเฉลี่ย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงลำดับแรกได้แก่ เพื่อนร่วมงาน ($\bar{X} = 3.83$) ลำดับรองลงมาคือ ความรู้หรือประสบการณ์ของตัวเอง ($\bar{X} = 3.78$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้เชี่ยวชาญ ($\bar{X} = 3.53$)

ผลการวิจัยความต้องการสารสนเทศในการปฏิบัติงาน

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน มีความต้องการด้านประเภทของสารสนเทศในการปฏิบัติงาน มีคะแนนเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเฉลี่ย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงลำดับแรกได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือ ตำรา

วารสาร ($\bar{X} = 3.66$) ลำดับรองลงมาคือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น ฐานข้อมูลออนไลน์ ด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ($\bar{X} = 3.47$) และสื่อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ สื่อโสตทัศน เช่น สไลด์ ภาพยนตร์ ($\bar{X} = 3.31$)

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน มีความต้องการด้านเนื้อหาของสารสนเทศ ในการปฏิบัติงาน มีคะแนนเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$) เมื่อพิจารณาเป็น รายข้อเฉลี่ย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงลำดับแรกได้แก่ เนื้อหาการเปลี่ยนแปลงสภาพ- ภูมิอากาศ ($\bar{X} = 3.69$) ลำดับรองลงมาคือ เนื้อหาการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ($\bar{X} = 3.50$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ เนื้อหาการอนุรักษ์พลังงาน ($\bar{X} = 3.46$)

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน มีความต้องการด้านวัตถุประสงค์ของ สารสนเทศในการปฏิบัติงาน มีคะแนนเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$) เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อเฉลี่ย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงลำดับแรกได้แก่ คือ เพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.00$) ลำดับรองลงมา เพื่อเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการและพัฒนาตนเอง ($\bar{X} = 3.81$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.68$)

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน มีความต้องการด้านภาษาของสารสนเทศ ในการปฏิบัติงาน มีคะแนนเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$) เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อเฉลี่ย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงลำดับแรกได้แก่ ภาษาไทย ($\bar{X} = 4.14$) ลำดับ รองลงมาคือ ภาษาอังกฤษ ($\bar{X} = 2.63$)

การทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิจัยการทดสอบสมมติฐานการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการแสวงหาและ ความต้องการสารสนเทศในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน สรุปรวมสมมติฐานได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 **เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ที่มีระดับตำแหน่งต่างกัน**
มีพฤติกรรมการแสวงหาแหล่งสารสนเทศในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ที่มีระดับตำแหน่งต่างกัน มีพฤติกรรมการแสวงหาแหล่งสารสนเทศในการปฏิบัติงาน ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 2 **เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน**
มีพฤติกรรมการแสวงหาแหล่งสารสนเทศในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนที่มี ประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีพฤติกรรมการแสวงหาแหล่งในการปฏิบัติงาน ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 3 **เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ที่มีระดับตำแหน่งต่างกัน**
มีความต้องการสารสนเทศในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนที่มีระดับ ตำแหน่งต่างกัน มีความต้องการสารสนเทศในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 4 **เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน** **มี**
ความต้องการสารสนเทศในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนที่มี ประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความต้องการสารสนเทศในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการแสวงหาและความต้องการสารสนเทศในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ผู้ศึกษาวิจัยขอเสนอประเด็นในการอภิปรายผล ดังนี้

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัยข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ซึ่งดำรงตำแหน่งปฏิบัติการมากกว่าตำแหน่งอื่น โดยส่วนใหญ่มิมีประสบการณ์ในการทำงานช่วง 1-5 ปี และสังกัดสำนักงานรัฐมนตรีมากที่สุด

พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศในชีวิตประจำวัน

ผลการวิจัยพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศ พบว่า เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน มีพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศในชีวิตประจำวันจากแหล่งสารสนเทศบุคคลมากที่สุด โดยกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเข้าใช้งานห้องสมุดสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และเมื่อพิจารณาถึงปัญหาและอุปสรรคในการเข้าถึงห้องสมุด พบว่า สารสนเทศที่มีอยู่ในห้องสมุดน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการมากที่สุด

พฤติกรรมการแสวงหาแหล่งสารสนเทศในการปฏิบัติงาน

พฤติกรรมการแสวงหาแหล่งสารสนเทศสถาบันในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของขวัญตา เหลืองมั่นคง (2555) พบว่า นักวิทยาศาสตร์และนักวิชาการด้านพลังงานนิวเคลียร์มีการใช้แหล่งสารสนเทศสถาบัน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางโดยส่วนใหญ่ใช้ห้องสมุดสำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของวิสาข์ สุทธิบริบาล (2554)

พบว่า พยาบาลวิชาชีพสังกัดโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม ในเขต-
กรุงเทพมหานคร มีการแสวงหาสารสนเทศจากห้องสมุดโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

พฤติกรรมการแสวงหาแหล่งสารสนเทศที่มัลชนในการปฏิบัติงานของ
เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ย
สูงสุด คือ เว็บไซต์เพื่อการสืบค้นข้อมูล Search Engine สอดคล้องกับงานวิจัยของ
พुरुชญา ม่วงสาย (2554) พบว่า ส่วนใหญ่พยาบาลใช้แหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต
โดยใช้เว็บไซต์เพื่อการสืบค้นข้อมูลจาก Google ค้นหาจากคำสำคัญที่ต้องการ ซึ่งสอด-
คล้องกับการวิจัยของวราภรณ์ จันทศักดิ์ (2555) พบว่า นักวิจัยส่วนใหญ่ใช้เครื่องมือ
สืบค้นสารสนเทศ ได้แก่ Search Engine เช่น GoogleScholar, Scirus

พฤติกรรมการแสวงหาแหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตในการปฏิบัติงาน
ของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ
งานวิจัยของขวัญตา เหลืองมั่นคง (2555) พบว่า นักวิทยาศาสตร์และนักวิชาการด้าน
พลังงานนิวเคลียร์มีการใช้แหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

พฤติกรรมการแสวงหาแหล่งสารสนเทศบุคคลในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่
วิเคราะห์นโยบายและแผนโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เพื่อน
ร่วมงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนาภรณ์ หลุมเพ็ด (2554) พบว่า พยาบาลใช้แหล่ง
สารสนเทศภายในองค์กร ด้านเพื่อนร่วมงานอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัย
ของอรอุมา สืบกระพัน (2552) พบว่า วิศวกรใช้แหล่งสารสนเทศจากเพื่อนร่วมงาน/
ผู้ร่วมงานในระดับมาก รวมถึงการศึกษาวิจัยของ Cogdill (2003) พบว่า พยาบาลที่จบ
ปริญญาโท มีความต้องการและแสวงหาสารสนเทศมากกว่าพยาบาลที่ไม่จบปริญญาโท
แหล่งสารสนเทศส่วนใหญ่ใช้แหล่งสารสนเทศบุคคล โดยปรึกษาเพื่อนร่วมงานใน
ระดับมาก และ Cool (2000) พบว่า นักวิศวกรด้านการบินและอวกาศ ใช้แหล่งข้อมูล
บุคคล ได้แก่ เพื่อนร่วมงาน หรือสมาชิกคนใกล้ชิดในการหาข้อมูลสารสนเทศ
เพื่อสนับสนุนการทำงาน

ความต้องการสารสนเทศในการปฏิบัติงาน

ความต้องการประเภทของสารสนเทศในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่าความต้องการหนังสือ ตำราวารสาร อยู่ในระดับมากสอดคล้องกับงานวิจัยของวัชรภรณ์ ตั้งควนิษฐ์ (2554) พบว่า นิติกรและนักวิเคราะห์นโยบายและแผนมีความต้องการใช้ประเภทสารสนเทศในระดับมาก คือสื่อสิ่งพิมพ์และตำราทางกระบวนการยุติธรรมซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของShaheen(2001) พบว่า อาจารย์สาขาวิชากฎหมายใช้ตำราและหนังสือด้านกฎหมายในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า หนังสือ ตำรา เป็นสารสนเทศที่เข้าถึงง่าย สามารถนำกลับมาใช้ได้อีก มีการอ้างอิงข้อมูลที่ได้อย่างชัดเจน และมีความน่าเชื่อถือ

ความต้องการเนื้อหาของสารสนเทศในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน โดยรวมอยู่ในระดับมากสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุมา สืบกระพัน (2552) พบว่า วิศวกร มีความต้องการเนื้อหาสารสนเทศเกี่ยวกับสถานีสถาบันในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริธร แสนพันธ์ (2551) พบว่า นักวิชาการป่าไม้มีความต้องการสารสนเทศในส่วนของการกิจหลักของกรมฯ สูงกว่าหน่วยงานภูมิภาค ทั้งนี้เป็นเพราะว่า เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน สำนักงานปลัดกระทรวง-ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับโครงการสร้างความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับพื้นที่เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จึงมีความต้องการสารสนเทศที่มีเนื้อหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในระดับมาก

วัตถุประสงค์ความต้องการสารสนเทศในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า วัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมากสอดคล้องกับงานวิจัยของวันวิสาข์ สุทธิบริงบาล (2554) พบว่า พยาบาลวิชาชีพสังกัด โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม ในเขตกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์ในการใช้สารสนเทศสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ เพื่อเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับวิทยาการใหม่ๆ เพื่อค้นคว้าวิจัย และเพื่อการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิมล คำชู (2540) พบว่า นักเศรษฐศาสตร์ ธนาคารแห่งประเทศไทยส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการใช้สารสนเทศเพื่อการปฏิบัติรวมถึงการศึกษาวิจัยของโสภิ อุนรุท

(2546)และกฤษฎา แสนวา (2542) พบวา พยาบาลมีวัตถุประสงคการใช้สารสนเทศเพื่อ การปฏิบัติงานในการดูแลรักษาพยาบาลผู้ป่วย

ความต้องการภาษาของสารสนเทศในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์- นโยบายและแผนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณารายชื่อ พบวาความต้องการ ภาษาไทย อยู่ในระดับมากสอดคล้องกับงานวิจัยของอรอุมา สืบกระพัน (2552)พบวา วิศวกรใช้สารสนเทศภาษาไทยในระดับมาก

การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ที่มีระดับตำแหน่งต่างกัน มี พฤติกรรมการแสวงหาแหล่งสารสนเทศในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบวา เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนที่มีระดับ ตำแหน่งต่างกัน มีพฤติกรรมการแสวงหาแหล่งสารสนเทศในการปฏิบัติงาน ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญตา เหลืองมันคง (2555) พบวา นักวิทยาศาสตร์และนักวิชาการ มีพฤติกรรมการแสวงหาแหล่งสารสนเทศ โดยรวมไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ที่มีประสบการณ์การทำงาน ต่างกัน มีพฤติกรรมการแสวงหาแหล่งสารสนเทศในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบวา เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีพฤติกรรมการแสวงหาแหล่ง ในการปฏิบัติงาน ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วันวิสาข์ สุทธิบริงบาล (2554)พบวา พยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีพฤติกรรมการแสวงหาแหล่งสารสนเทศโดยรวมและแต่ละแหล่งไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ที่มีระดับตำแหน่งต่างกันมี ความต้องการสารสนเทศในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบวา เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนที่มีระดับ ตำแหน่งต่างกัน มีความต้องการสารสนเทศในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน อย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของขวัญตา เหลืองมั่นคง (2555) พบว่า นักวิทยาศาสตร์และนักวิชาการ มีความต้องการสารสนเทศโดยรวมไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 4 เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความต้องการสารสนเทศในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความต้องการสารสนเทศในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นงลักษณ์ เนื้ออ่อน (2544) และอรพินท์ ลูกอินทร์ (2554) พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันมีความต้องการใช้สารสนเทศเพื่อประกอบการสอนไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งนี้

ด้านทรัพยากรสารสนเทศ

1. ห้องสมุดสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ควรเพิ่มงบประมาณในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ
2. ห้องสมุดสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ควรพิจารณาเพิ่มปริมาณจัดหาตำรา หนังสือ และฐานข้อมูลทางด้านเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน

ด้านบริการสารสนเทศ

1. ห้องสมุดสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ควรมีการจัดอบรมเทคนิคการสืบค้นสารสนเทศหรือการใช้ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ให้กับเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
2. ควรนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริการสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการ

ด้านความร่วมมือระหว่างห้องสมุด

ห้องสมุดสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควรมีการเชื่อมโยงเครือข่าย หน่วยงาน หรือห้องสมุดที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสถานะภูมิอากาศ เพื่อผู้ใช้จะได้มีแหล่งข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับสารสนเทศเปลี่ยนแปลงสถานะภูมิอากาศ ที่หลากหลาย มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

เนื่องด้วยการวิจัยในครั้งนี้มีข้อจำกัดทำให้การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ยังไม่สามารถทำได้ครอบคลุมทั้งหมด จึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. การศึกษารุ่นนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม จึงควรศึกษาพฤติกรรมการแสวงหาและความต้องการสารสนเทศด้านการเปลี่ยนแปลงสถานะภูมิอากาศของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนในเชิงลึก โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ การสังเกต การสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ภาพของพฤติกรรม การแสวงหาและความต้องการสารสนเทศของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนที่ชัดเจนมากขึ้น
2. เป็นการวิจัยเพียงกลุ่มตัวอย่างกลุ่มงานเดียว นั่นคือเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ทำให้มีข้อจำกัดในการวิจัย จึงมีข้อเสนอแนะ ควรขยายขนาดกลุ่มประชากรในการศึกษาพฤติกรรมการแสวงหาและความต้องการสารสนเทศด้านการเปลี่ยนแปลงสถานะภูมิอากาศให้ครอบคลุมเพื่อจะได้ทราบถึงพฤติกรรมการแสวงหาและความต้องการสารสนเทศทั้งหมดของสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ภาคผนวก ก

สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

วิสัยทัศน์

มุ่งมั่นอำนวยความสะดวกให้เกิดการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
เพื่อประชาชน

พันธกิจ

1. อำนวยความสะดวกให้เกิดการประสานงานและสนับสนุนให้เกิดกระบวนการใน
กำหนดนโยบายยุทธศาสตร์การจัดทำแผนปฏิบัติการและงบประมาณ
2. ติดตามตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพและ
ประสิทธิผล
3. ประสานความร่วมมือในการดำเนินงานการป้องกันและการแก้ไขปัญหาด้าน
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทุกระดับ
4. พัฒนาระบบสารสนเทศและเครือข่ายคอมพิวเตอร์และการสื่อสารสำหรับการ
บริหารจัดการการตัดสินใจและการบริการประชาชน

ค่านิยม

รวมน้ำใจ ใฝ่คุณธรรม นำสู่ความเป็นเลิศ

ค่านิยมร่วม

- R Responsibility หมายถึง รับผิดชอบต่องาน
- E Enthusiasm หมายถึง กระตือรือร้น และว่องไวในการทำงาน
- S Service mind หมายถึง มีจิตใจที่บริการ ด้วยความยิ้มแย้มแจ่มใส
- O Open minded หมายถึง ใจกว้าง ข้าราชการของสำนักงานปลัดกระทรวง
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต้องมีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่มีมนุษยสัมพันธ์
- U Unity หมายถึง มีเอกภาพ ข้าราชการของสำนักงานปลัดกระทรวง
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ต้องมีความสามารถ ทำงานเป็นทีมมีความสามัคคี

R Result หมายถึง ผลลัพธ์ของงาน เน้นให้ผลลัพธ์ของงานบรรลุเป้าหมาย ยึดหลักพอเพียง

C Courage หมายถึง กล้าหาญ ข้าราชการของสำนักงานปลัดกระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กล้ายื่นหยัดกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง

E Equity หมายถึง เป็นธรรม เทียบตรง และเสมอภาค

S Sample หมายถึง เป็นข้าราชการที่เป็นแบบอย่างที่ดีและสร้างภาพพจน์ที่ดีต่อองค์กร

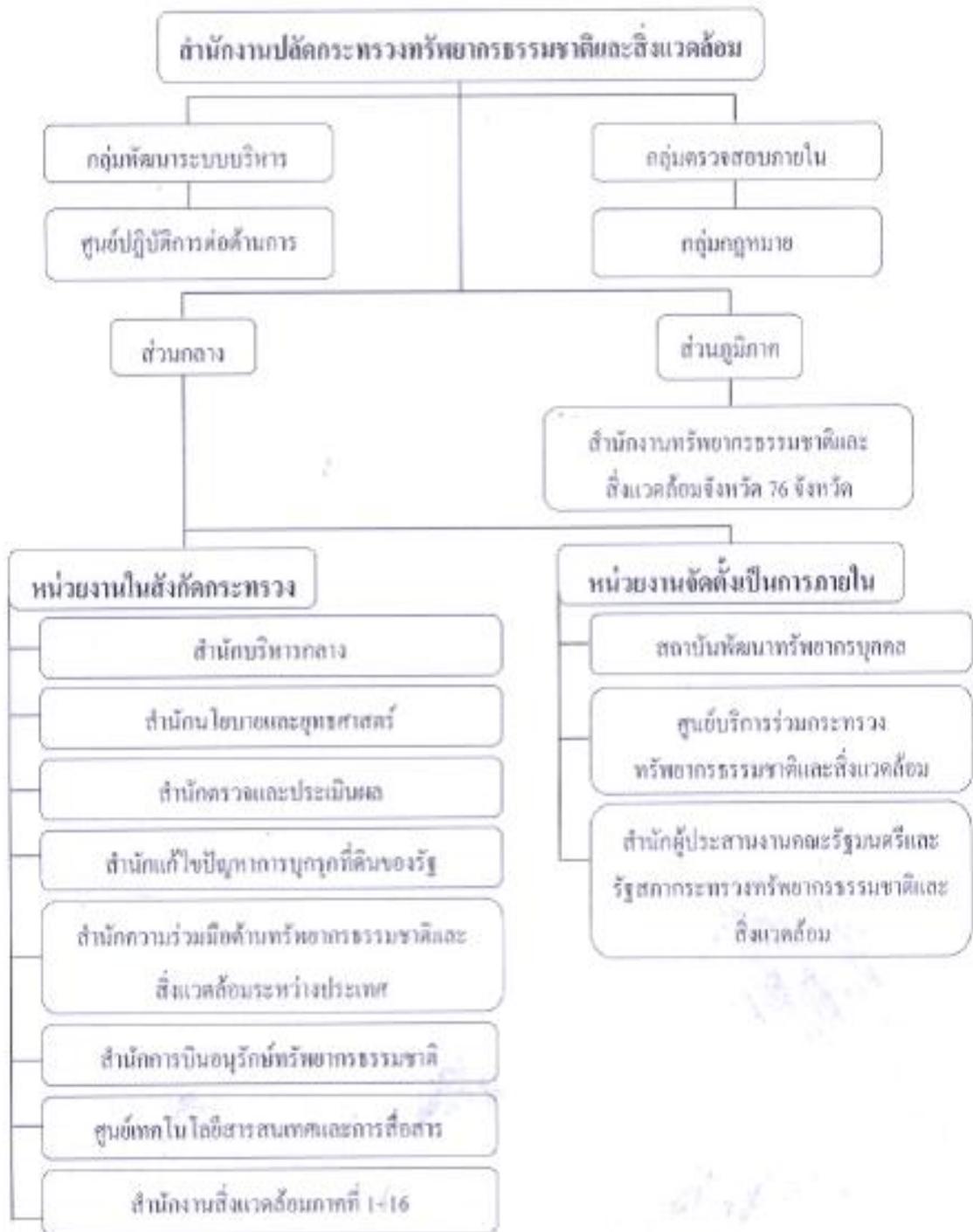
ยุทธศาสตร์การดำเนินงานของ สป.ทส.

1. ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการการใช้ประโยชน์ที่ดินของรัฐอย่างเป็นธรรม และยั่งยืนให้ความสำคัญกับการกำกับ ติดตามและเร่งรัดการดำเนินงานเพื่อให้เป็นไปตามนโยบาย รวมทั้งเจรจาไกล่เกลี่ยข้อขัดแย้งเกี่ยวกับที่ดินของรัฐ โดยการประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและแก้ไขปัญหาข้อพิพาทข้อขัดแย้งเกี่ยวกับที่ดินของรัฐระหว่างบุคคลกับหน่วยงานของรัฐ ให้ได้ข้อยุติหรือคลี่คลายบรรเทาเบาบางลงตามมาตรการและหลักเกณฑ์ของสำนักแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐเรื่องการพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินของบุคคลในเขตที่ดินของรัฐ เรื่องขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการอ่านภาพถ่ายทางอากาศ ตลอดจนกระบวนการอื่นที่เกี่ยวข้องมุ่งเน้นการส่งเสริมความเป็นธรรมลดความเหลื่อมล้ำของสังคมลดข้อขัดแย้งจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติสร้างโอกาสให้แก่คนยากจนในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบบริหารจัดการพิบัติภัย สร้างความตระหนักและความพร้อมรับมือกับภัยธรรมชาติมุ่งเน้นการสร้างศักยภาพและความพร้อมของทุกภาคส่วนในการรองรับและปรับตัวต่อผลกระทบจากภัยธรรมชาติและความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศรวมถึงความร่วมมือในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันและรักษาความมั่นคงในการพัฒนาประเทศในทุกมิติทั้งเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมโดยมีเป้าหมายของยุทธศาสตร์คือ เพื่อให้มีการเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติ

3. ยุทธศาสตร์การเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินการจัดการสิ่งแวดล้อมภายใต้การมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนมุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพในการส่งเสริมการมีส่วนร่วม อนุรักษ์ ฟื้นฟูและจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับภูมิภาค จังหวัด ท้องถิ่นและชุมชน โดยการปรับปรุงกระบวนการสร้างและพัฒนาเครือข่ายให้เป็น เครือข่ายที่มีบทบาทและภารกิจที่ชัดเจนในการติดตามตรวจสอบ รักษา ฟื้นฟูคุณภาพน้ำ และพัฒนาการนำเสนอข้อมูลการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำในแต่ละภูมิภาค ให้เป็น ข้อมูลที่เข้าใจง่ายผ่านช่องการสื่อสารที่หลากหลายเพื่ออำนวยความสะดวกเข้าถึงข้อมูล ตลอดจน การพัฒนาประสิทธิภาพห้องปฏิบัติการให้สามารถบริการได้อย่างทั่วถึง ด้วยการ ประสานความร่วมมือเพื่อให้มีการใช้เครื่องมือตรวจวิเคราะห์คุณภาพที่มีอยู่ใน ห้องปฏิบัติการมีการใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

4. ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างศักยภาพขององค์การบูรณาการความร่วมมือในการ ดำเนินการกิจด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยการสร้างความ ร่วมมือเชิงนโยบายด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมปรับแนวคิดการ ทำงานร่วมกันระหว่างองค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการ องค์กรเอกชน และภาคีอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การพัฒนายุทธศาสตร์และกลไกการ จัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน สนับสนุนให้เครือข่ายองค์กร ชุมชนเป็นแกนหลักในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีภาครัฐ องค์กร เอกชน และภาคีอื่นๆ เป็นหน่วยงานหนุนเสริม สนับสนุนให้มีกลไกความ- ร่วมมือระหว่างภาครัฐภาคประชาชนและองค์กรเอกชนระดับต่างๆ โดยมีสัดส่วนที่ เท่ากันเพื่อเป็นกลไกการทำงานร่วมกันทั้งในการวางแผน ปฏิบัติการ และติดตาม สนับสนุนการดำเนินงานในด้านต่างๆพัฒนาและปรับปรุงกลไกการจัดการทรัพยากร- ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่เดิม ให้สามารถขับเคลื่อนได้ผลจริงในทางปฏิบัติ

ภาพ 6 โครงสร้างสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ที่มา. จากรายงานประจำปี สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
(หน้า 52) โดย สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 558,
กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

หน่วยงานที่รายงานตรงต่อปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1. กลุ่มกฎหมาย (กกรม.) มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1.1 ดำเนินการเกี่ยวกับงานนิติกรรมและสัญญาเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางแพ่ง และอาญา งานคดีปกครอง และงานคดีปกครอง และงานคดีอื่น ที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.2 สนับสนุนการปฏิบัติงานของที่ปรึกษากฎหมายของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.3 เสนอความเห็นและให้คำปรึกษาข้อหารือทางกฎหมาย กฎ ระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง

1.4 ศึกษา พิจารณา ปรับปรุง และพัฒนากฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง ให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.5 ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

2. กลุ่มตรวจสอบภายใน (กตณ.) มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

2.1 ดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจสอบด้านการบริหาร การเงิน การบัญชี ของสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2.2 ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

3. กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร (กพร.) มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

3.1 เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการภายในสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3.2 ติดตาม ประเมินผล และจัดทำรายงานเกี่ยวกับการพัฒนาระบบราชการ ภายในสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและกระทรวง- ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3.3 ประสานและดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาระบบราชการร่วมกับหน่วยงาน กลางต่างๆ และหน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมและกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3.4 ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่น ที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

4. สำนักบริหารกลาง (สบก.) มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

4.1 ดำเนินการเกี่ยวกับงานบริหารทั่วไป งานสารบรรณ งานช่วยอำนวยความสะดวก และงานเลขานุการของสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4.2 ดำเนินการเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ผลงานของสำนักงาน- ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม

4.3 ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดระบบงานและบริหารงานบุคคลของสำนักงาน- ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4.4 ดำเนินการเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี การงบประมาณ การพัสดุ อาคาร สถานที่ และยานพาหนะของสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม

4.5 กลั่นกรองและเสนอความเห็นทางวิชาการเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงาน ของผู้บริหารกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4.6 ดำเนินการอื่นใดที่มีได้กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการใด ในสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4.7 ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่น ที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

5. ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ศทส.) มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- 5.1 ดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 5.2 พัฒนาระบบงานคอมพิวเตอร์และเครือข่าย และระบบสารสนเทศ รวมทั้งให้คำปรึกษา แนะนำและฝึกอบรมการใช้คอมพิวเตอร์และการใช้โปรแกรม
- 5.3 ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

6. สำนักการbinอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (สกบ.) มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- 6.1 ปฏิบัติงานด้านการbinและการสื่อสาร เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 6.2 ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

7. สำนักแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ (สบร.) มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- 7.1 ดำเนินการเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ รวมทั้งจัดทำและพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ
- 7.2 ศึกษา วิเคราะห์ เพื่อเสนอแนะให้มีมาตรการในการป้องกันและมาตรการในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ
- 7.3 ประสานนโยบายและการปฏิบัติกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ
- 7.4 ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

8. สำนักความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ (สรป.) มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- 8.1 กำหนดนโยบาย ทำที่ และแนวทางความร่วมมือกับต่างประเทศและองค์กรระหว่างประเทศด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

8.2 ประสานความร่วมมือด้านวิชาการและการเข้าร่วมในพันธกรณี ด้าน
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ

8.3 ดำเนินการและประสานการดำเนินการเพื่อขอรับการสนับสนุนจาก
กองทุนสิ่งแวดล้อมโลก

8.4 ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่
เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

9. สำนักตรวจและประเมินผล (สตป.) มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

9.1 ศึกษา วิเคราะห์ และจัดทำแผนการตรวจราชการของกระทรวง
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและแผนการตรวจราชการแบบบูรณาการ

9.2 สนับสนุนการตรวจราชการตามแผนการตรวจราชการประจำปี และ
แผนการตรวจราชการแบบบูรณาการของผู้ตรวจราชการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม

9.3 ประสานการตรวจราชการกับหน่วยรับตรวจ และจัดทำข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
กับการตรวจราชการเพื่อสนับสนุนการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวง
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

9.4 ร่วมติดตาม และสนับสนุนผู้ตรวจราชการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อมในการตรวจราชการและการตรวจติดตามเรื่องร้องเรียนและเรื่องร้องทุกข์

9.5 จัดทำรายงานผลการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวง-
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมประเมินผล แผนงาน และโครงการในการตรวจราชการ

9.6 รับเรื่องร้องเรียนและเรื่องร้องทุกข์ที่อยู่ในอำนาจหน้าที่กระทรวง
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น และเสนอความเห็นต่อผู้บังคับบัญชา

9.7 สืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงและจัดทำรายงานผลหรือความคืบหน้า
พร้อมความเห็นเสนอต่อผู้บังคับบัญชา

9.8 กำกับ เร่งรัด และติดตามการนำเสนอข้อเสนอนะที่ได้รับการตรวจ
ราชการ รวมทั้งเรื่องร้องเรียนและเรื่องร้องทุกข์ไปสู่การปฏิบัติ

9.9 สนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผล
ประจำกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

9.10 ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

10. สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ (สนย.) มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

10.1 จัดทำและพัฒนาแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการของสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และประสานนโยบายและแผนไปสู่การปฏิบัติให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนแม่บทของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเร่งรัด ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

10.2 ศึกษา วิเคราะห์ และจัดทำข้อมูล เพื่อเสนอแนะในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ของงานในกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และเพื่อกำหนดนโยบาย แผนกลยุทธ์ แผนงาน โครงการรวมทั้งจัดทำและประสานแผนการปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์ของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

10.3 ดำเนินการเกี่ยวกับงบประมาณของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

10.4 ประสานการดำเนินการเกี่ยวกับการประชุมคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา ตามกรอบภารกิจหน้าที่ของผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา (ปคร.) และติดตามผลการดำเนินงานตามมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวกับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

10.5 ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

11. สถาบันพัฒนาทรัพยากรบุคคล (สพบ.) มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

11.1 จัดทำแผนและดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรของสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

11.2 พัฒนาศักยภาพบุคลากรของสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

11.3 จัดทำแผนและดำเนินการตามแผนการจัดการความรู้ของสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

11.4 การสร้างองค์ความรู้ใหม่ และนำมาปรับใช้ในการพัฒนาองค์กรให้เหมาะสม รวมถึงการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่มีลักษณะเอื้อต่อการเรียนรู้

11.5 สนับสนุนให้บุคลากรเพิ่มพูนความรู้อย่างต่อเนื่อง และส่งเสริมให้สามารถถ่ายทอดความรู้การปฏิบัติงานไปยังบุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้องได้

11.6 ส่งเสริม สนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการสอนงานของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

11.7 ติดตามและประเมินผลการนำความรู้ ทักษะจากการฝึกอบรมไปใช้ประโยชน์สำหรับหน่วยงาน

11.8 ประสานงานจัดการประชุมวิชาการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแห่งชาติประจำปีของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

11.9 ประสานการพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงกับหน่วยงานภายในให้สามารถขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์ให้ประสบผลสัมฤทธิ์

11.10 ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

12. ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ศปท.) มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

12.1 ดำเนินการเผยแพร่ ปูปลุกฝัง ส่งเสริม ยกย่องข้าราชการที่เป็นแบบอย่างที่ดี และติดตามสอดส่องการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือนอย่างสม่ำเสมอ

12.2 สืบสวนข้อเท็จจริง การฝ่าฝืนจริยธรรมเพื่อรายงานผลให้หัวหน้าส่วนราชการพิจารณา ทั้งนี้ โดยอาจมีผู้ร้อง หรืออาจดำเนินการตามที่หัวหน้าส่วนราชการมอบหมาย หรือตามความเห็นสมควรก็ได้

12.3 ให้ความช่วยเหลือและดูแลข้าราชการ ซึ่งปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม
ข้าราชการพลเรือนอย่างตรงไปตรงมา มิให้ถูกกดดันแก่งหรือถูกใช้อำนาจ โดยไม่ชอบธรรม

12.4 มีหน้าที่จัดทำและผลักดันการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์และ
แผนปฏิบัติการสร้างราชการใสสะอาด ของสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ภาคผนวก ข

ห้องสมุดสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ห้องสมุดสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ห้องสมุดสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้จัดตั้งขึ้นในครั้งแรกเมื่อมีการจัดตั้งกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เมื่อปี พ.ศ. 2546 ภายใต้กลุ่มงานห้องสมุดศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นหน่วยงานมีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบงานด้านการจัดเก็บและบริหารทรัพยากรสารสนเทศของหน่วยงาน เพื่อให้เป็นแหล่งศึกษา ค้นคว้า และสนับสนุนการเรียนรู้ รวมทั้งส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน

ระยะแรก พ.ศ.2546-2554 กลุ่มงานห้องสมุด ได้ดำเนินการรวบรวม จัดเก็บสารสนเทศในรูปแบบเอกสารสิ่งพิมพ์ เช่น วารสาร หนังสือ เอกสารเผยแพร่ต่างๆ โดยมีการจำแนกเนื้อหาสิ่งพิมพ์โดยใช้ระบบทศนิยมดิวอี้มาใช้ในการจัดหมวดหมู่สิ่งพิมพ์ เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการค้นหา และเป็นระเบียบในการจัดเก็บ

ระยะที่ 2 พ.ศ. 2554 - ปัจจุบัน ได้มีการพัฒนาระบบห้องสมุดสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นการจัดเก็บรวบรวมทรัพยากรสารสนเทศของหน่วยงานภายในสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้แก่ วารสาร หนังสือ สิ่งพิมพ์และเอกสารเผยแพร่ต่างๆ โดยแปลงจากเอกสารแบบปกติ (Analog) เป็นไฟล์ดิจิทัล (Digital File) และเอกสารที่อยู่ในรูปแบบไฟล์ดิจิทัล (Digital File) จะทำการแปลงรูปแบบ (Format) ให้เป็นรูปแบบเดียวกันก่อนนำเข้าสู่ระบบบริหารจัดการห้องสมุดออนไลน์ผ่านเว็บไซต์ (<http://lib.mnre.go.th/>) เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศได้หลากหลายช่องทางและอย่างมีประสิทธิภาพจากจุดเดียว (One-stop search)

ทั้งนี้ สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานกลางในการสนับสนุนระบบงานเทคโนโลยีสารสนเทศในด้านต่างๆ เพื่อให้บริการแก่เจ้าหน้าที่และมุ่งเน้นประชาชนเป็นศูนย์กลาง จึงมีความจำเป็นต้องมีการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพระบบงานเทคโนโลยีสารสนเทศในด้านต่างๆ อย่างต่อเนื่องจึงควรมีระบบสารสนเทศและฐานข้อมูลที่ถูกต้อง ทันสมัย เพื่อช่วยสนับสนุน

การปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม ซึ่งต้องมีการเชื่อมโยงข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ ของสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยในระยะต่อไป จะได้มีการพัฒนาระบบห้องสมุดอัตโนมัติให้มีความสมบูรณ์ ครบถ้วนทั้งด้านเนื้อหา และความสะดวกเหมาะสำหรับการใช้งานประกอบด้วย

1. มีระบบให้บริการข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่แสดงผลบนหน้าเว็บไซต์
2. มีระบบการจัดการหนังสือ
3. ระบบการจัดการสมาชิก
4. ระบบรายงานการวิเคราะห์
5. ระบบบริหารสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์

งานบริการทรัพยากรสารสนเทศ ห้องสมุดสำนักงานปลัดกระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีดังนี้

1. งานดำเนินการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศและสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ เข้าห้องสมุด (Acquisition) ดำเนินการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ 2 วิธี คือ จัดหาโดยซื้อด้วยเงินงบประมาณของสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และจัดหาโดยการรับบริจาค

2. งานลงทะเบียนทรัพยากรสารสนเทศ การตอบรับและขอขอบคุณทรัพยากรสารสนเทศ(registration and thank you letter) บรรณารักษ์ดำเนินการลงทะเบียนทรัพยากรสารสนเทศต่าง ๆ ที่ห้องสมุดได้รับจากหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกสำนักงานฯ และจัดพิมพ์หนังสือตอบรับและขอขอบคุณทรัพยากรสารสนเทศที่จัดส่งไปยังหน่วยงานนั้น ๆ

3. งานวิเคราะห์หมวดหมู่และทำรายการทรัพยากรสารสนเทศ(classification and cataloging) ดำเนินการวิเคราะห์หมวดหมู่ทรัพยากรสารสนเทศ โดยวิธีการจัดหมวดหมู่หนังสือด้วยระบบทศนิยมดิวอี้ (Dewey Decimal Classification:D.C.) กำหนดเลขผู้แต่งตามหลักการของคู่มือตารางเลขผู้แต่งหนังสือภาษาไทยสำเร็จรูปสำหรับหนังสือภาษาไทย และคู่มือ Cutter-Sanborn สำหรับหนังสือภาษาต่างประเทศ ให้หัวเรื่องตาม

หลักการของคู่มือกำหนดหัวเรื่องภาษาไทย และทำรายการบรรณานุกรมตามหลักเกณฑ์
การลงรายการแบบแอง โกลอเมริกา

4.งานบริการยืม-คืนทรัพยากรสารสนเทศ(circulation service) ห้องสมุด
สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้บริการยืม-คืนทรัพยากร
สารสนเทศ ได้แก่ หนังสือ วารสาร นิตยสาร หนังสือพิมพ์ งานวิจัย แก่บุคลากรของ
สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยเปิดให้บริการตาม
วันและเวลาราชการ โดยกำหนดสิทธิ์การยืมแก่บุคลากรของสำนักงานฯ จำนวน 1 คน
ยืมได้ไม่เกินจำนวน 10 เล่ม ระยะเวลาการยืมไม่เกิน 1 เดือน

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่องพฤติกรรมกรรมการแสวงหา และความต้องการสารสนเทศ

ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นแบบสอบถามสำหรับการศึกษาคณะกรรมการแสวงหา และความต้องการสารสนเทศ ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน โปรดอ่านและตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงเพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัย

แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศในชีวิตประจำวัน

ตอนที่ 3 พฤติกรรมการแสวงหาแหล่งสารสนเทศในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 4 ความต้องการสารสนเทศในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

.....
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงหน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. หน่วยงานที่สังกัด

กลุ่มกฎหมาย

กลุ่มตรวจสอบภายใน

กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร

สำนักงานรัฐมนตรี

สำนักบริหารกลาง

- สำนักตรวจและประเมินผล
- สำนักแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ
- สำนักความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ
- สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์
- สำนักการbinอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
- สถาบันพัฒนาทรัพยากรบุคคล
- ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3. ระดับตำแหน่ง

- ระดับปฏิบัติการ
- ระดับชำนาญการ
- ระดับชำนาญการพิเศษ
- ระดับเชี่ยวชาญ

4. ประสบการณ์การทำงาน

- 1-5 ปี
- 6-10 ปี
- 11-15 ปี

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศในชีวิตประจำวัน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงหน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. ท่านมีการแสวงหาข้อมูลสารสนเทศในชีวิตประจำวันหรือไม่

- มี
- ไม่มี เนื่องจาก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- 1) ไม่มีความจำเป็นในการหาข้อมูล
- 2) มีข้อมูลที่ต้องการอยู่เพียงพอ
- 3) มีค่าใช้จ่าย
- 4) ไม่มีอุปกรณ์ในการเข้าถึงสารสนเทศที่ทันสมัย
- 5) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

2. ท่านมีการแสวงหาสารสนเทศจากแหล่งใดมากที่สุด

- แหล่งสารสนเทศสถาบัน
- แหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต
- แหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน
- แหล่งสารสนเทศบุคคล

3. ท่านเข้าใช้งานห้องสมุดสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหรือไม่

- ใช่
- ไม่ใช่

4. ท่านพบปัญหาและอุปสรรคในการเข้าใช้งานห้องสมุดสป.ทส. ข้อใดมากที่สุด

- สารสนเทศที่มีอยู่ในห้องสมุดน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการ
- หนังสือ ตำรา เอกสาร ที่มีค่อนข้างเก่าเนื้อหาไม่ทันสมัย
- การจัดหมวดหมู่และป้ายหนังสือไม่ชัดเจน สับสน
- ไม่มีเครื่องมืออำนวยความสะดวกในการสืบค้น

ตอนที่ 3 พฤติกรรมการแสวงหาแหล่งสารสนเทศในการปฏิบัติงาน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างให้ตรงตามความคิดเห็นที่แท้จริงของท่าน

การแสวงหาแหล่งสารสนเทศ	ระดับการแสวงหา				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1. แหล่งสารสนเทศสถาบัน					
1.1 ห้องสมุดกรมส่งเสริมคุณภาพ สิ่งแวดล้อม					
1.2 ห้องสมุดกรมควบคุมมลพิษ					
1.3 ห้องสมุดมหาวิทยาลัย					
2. แหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน					
2.1 สื่อสิ่งพิมพ์ (เช่น สรุปรข่าว หนังสือพิมพ์ ทส.)					
2.2 สื่อวิทยุ					
2.3 สื่อโทรทัศน์					
2.4 สื่อสังคมออนไลน์ เช่น เพจ Facebook Line					
3. แหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต					
3.1 เว็บไซต์ห้องสมุดออนไลน์ สป.ทส http://lib.mnre.go.th/					
3.2 เว็บไซต์ตลาดคาร์บอน http:// www.tgo.or.th/2015/thai/index.php					
3.3 เว็บไซต์ศูนย์ข้อมูลสถานการณ์ก๊าซ เรือนกระจก http://ghg361.tgo.or.th/ Index.php/statistics					
3.4 เว็บไซต์เพื่อการสืบค้นข้อมูล (เช่น search engine)					
4. แหล่งสารสนเทศบุคคล					
4.1 ผู้เชี่ยวชาญ					
4.2 เพื่อนร่วมงาน					
4.3 ความรู้หรือประสบการณ์ของตัวเอง					

ตอนที่ 4 ความต้องการสารสนเทศในการปฏิบัติงาน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างให้ตรงตามความคิดเห็นที่แท้จริงของท่าน

ความต้องการสารสนเทศ	ความต้องการสารสนเทศ				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1. ประเภทของสารสนเทศ					
1.1 สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือ ตำรา วารสาร					
1.2 สื่อโสตทัศน เช่น สไลด์ ภาพยนตร์					
1.3 สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น ฐานข้อมูล ออนไลน์ด้านการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศ					
2. เนื้อหาของสารสนเทศ					
2.1 การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ					
2.2 การจัดการขยะมูลฝอยชุมชน					
2.3 การเพิ่มพื้นที่สีเขียว					
2.4 การอนุรักษ์พลังงาน					
2.5 เนื้อหาอื่นๆ โปรดระบุ.....					
3. วัตถุประสงค์ความต้องการสารสนเทศ					
3.1 เพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน					
3.2 เพื่อเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการและ พัฒนาตนเอง					
3.3 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพใน การปฏิบัติงาน					
4. ภาษาของสารสนเทศ					
4.1 ภาษาไทย					
4.2 ภาษาอังกฤษ					

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาช่วยตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก

คำอธิบายเนื้อหาของสารสนเทศ

โครงการสร้างความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับพื้นที่เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสถานะภูมิอากาศเป็นโครงการที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนและการสร้างเครือข่ายชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับพื้นที่โดยวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้ทุกภาคส่วนเกิดความตระหนักและสามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสถานะภูมิอากาศในระดับพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและดำเนินการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับพื้นที่เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสถานะภูมิอากาศ

ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินโครงการสร้างความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับพื้นที่เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสถานะภูมิอากาศ เป็นไปในแนวทางเดียวกัน สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์จึงได้กำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางการดำเนินงานโครงการสร้างความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับพื้นที่เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสถานะภูมิอากาศ เพื่อให้หน่วยงานใช้เป็นกรอบในการจัดทำโครงการฯ และสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลจากผลการดำเนินงานภายใต้โครงการฯ นำมาประเมินการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ของโครงการได้ โดยได้กำหนดกรอบเนื้อหาในการดำเนินโครงการดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
2. การจัดการขยะมูลฝอยชุมชน
3. การเพิ่มพื้นที่สีเขียว
4. การอนุรักษ์พลัง

ภาคผนวก ง
แบบประเมินแบบสอบถามสำหรับการวิจัย
และค่า IOC ของแบบสอบถาม

แบบประเมินแบบสอบถามสำหรับการวิจัยพฤติกรรมกรรมแสวงหา

และความต้องการสารสนเทศ ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน

คำชี้แจง : แบบประเมินนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพของแบบสอบถามเพื่อหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (Index of item Objective Congruence--IOC) โดยมีเกณฑ์ในการตรวจพิจารณาดังนี้

หากแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ให้ ในช่องเห็นด้วย

หากไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ให้ ในช่องไม่แน่ใจ

หากแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ให้ ในช่องไม่เห็นด้วย

แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 พฤติกรรมกรรมแสวงหาสารสนเทศในชีวิตประจำวัน

ตอนที่ 3 พฤติกรรมกรรมแสวงหาแหล่งสารสนเทศในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 4 ความต้องการสารสนเทศในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	
1. เพศ ☐ 1)ชาย ☐ 2) หญิง				
2. หน่วยงานที่สังกัด ☐ 1) กลุ่มกฎหมาย ☐ 2)กลุ่มตรวจสอบภายใน ☐ 3) กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร				

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	
☐ 4) สำนักงานรัฐมนตรี ☐ 5) สำนักบริหารกลาง ☐ 6) สำนักตรวจและประเมินผล ☐ 7) สำนักแก้ไขปัญหาคาการบุกรุกที่ดินของรัฐ ☐ 8) สำนักความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ ☐ 9) สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ ☐ 10) สำนักการbinอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ☐ 11) สถาบันพัฒนาทรัพยากรบุคคล ☐ 12) ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ☐ 13) ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม				
3. ระดับตำแหน่งงาน ☐ 1) ระดับปฏิบัติการ ☐ 2) ระดับชำนาญการ ☐ 3) ระดับชำนาญการพิเศษ ☐ 4) ระดับเชี่ยวชาญ				
4. ประสบการณ์การทำงาน ☐ 1) 1-5 ปี ☐ 2) 6-10 ปี ☐ 3) 11-15 ปี				

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศในชีวิตประจำวันหรือไม่

รายการประเมินพฤติกรรมการแสวงหา สารสนเทศในชีวิตประจำวัน	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอ แนะ เพิ่มเติม
	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	
1. ท่านมีการแสวงหาข้อมูลสารสนเทศในชีวิตประจำวันหรือไม่				
☐ มี ☐ ไม่มี เนื่องจาก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) ☐ 1) ไม่มีความจำเป็นในการหาข้อมูล ☐ 2) มีข้อมูลที่ต้องการอยู่เพียงพอ ☐ 3) มีค่าใช้จ่าย ☐ 4) ไม่มีอุปกรณ์ในการเข้าถึงสารสนเทศที่ ทันสมัย ☐ 5) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....				
2. ท่านมีการแสวงหาสารสนเทศจากแหล่งใดบ้างมากที่สุด				
☐ 1) แหล่งสารสนเทศสถาบัน ☐ 2) แหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต ☐ 3) แหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน ☐ 4) แหล่งสารสนเทศบุคคล				
3. ท่านเข้าใช้งานห้องสมุดสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหรือไม่				
☐ มี ☐ ไม่มี				

รายการประเมินพฤติกรรมการแสวงหา สารสนเทศในชีวิตประจำวัน	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอ แนะ เพิ่มเติม
	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	
4. ท่านพบปัญหาและอุปสรรคในการใช้งานห้องสมุดสป.ทส. ข้อใดมากที่สุด				
☐ 1) สารสนเทศที่มีอยู่ในห้องสมุดน้อย ไม่เพียงพอต่อความต้องการ ☐ 2) หนังสือ ตำรา เอกสาร ที่มีค่อนข้างเก่าเนื้อหา ไม่ทันสมัย ☐ 3) การจัดหมวดหมู่และป้ายหนังสือไม่ชัดเจน สับสน ☐ 4) ไม่มีเครื่องมืออำนวยความสะดวก ในการสืบค้น				

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมแสวงหาแหล่งสารสนเทศในการปฏิบัติงาน

รายการประเมินพฤติกรรมแสวงหาแหล่ง สารสนเทศในการปฏิบัติงาน	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอ แนะ เพิ่มเติม
	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	
1. แหล่งสารสนเทศสถาบัน				
1.1 ห้องสมุดกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม				
1.2 ห้องสมุดกรมควบคุมมลพิษ				
1.3 ห้องสมุดมหาวิทยาลัย				
2. แหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน				
2.1 สื่อสิ่งพิมพ์ (เช่น สรุปรายงานหนังสือพิมพ์ ทส.)				
2.2 สื่อวิทยุ				
2.3 สื่อโทรทัศน์				
2.4 สื่อสังคมออนไลน์ เช่น facebook line				
3. แหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต				
3.1 เว็บไซต์ห้องสมุดออนไลน์ สป.ทส http://lib.mnre.go.th/				
3.2 เว็บไซต์ตลาดคาร์บอน http://www.tgo.or.th/2015/thai/index.php				
3.3 เว็บไซต์ศูนย์ข้อมูลสถานการณ์ก๊าซเรือน กระจก http://ghg361.tgo.or.th/index.php/statistics				
3.4 เว็บไซต์เพื่อการสืบค้นข้อมูล (เช่น search engine)				

รายการประเมินพฤติกรรมแสวงหาแหล่ง สารสนเทศในการปฏิบัติงาน	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอ แนะ เพิ่มเติม
	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	
4. แหล่งสารสนเทศบุคคล				
4.1 ผู้เชี่ยวชาญ				
4.2 เพื่อนร่วมงาน				
4.3 ความรู้หรือประสบการณ์ของตัวเอง				

ตอนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับความต้องการสารสนเทศ

รายการประเมินความต้องการสารสนเทศ ในการปฏิบัติงาน	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอ แนะ เพิ่มเติม
	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	
1. ประเภทของสารสนเทศ				
1.1 สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือ วารสาร				
1.2 สื่อโสตทัศน เช่น สไลด์ ภาพยนตร์				
1.3 สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น ฐานข้อมูลออนไลน์ ด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ				
2. เนื้อหาสารสนเทศ				
2.1 การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ				
2.2 การจัดการขยะมูลฝอยชุมชน				
2.3 การเพิ่มพื้นที่สีเขียว				
2.4 การอนุรักษ์พลังงาน				
2.5 เนื้อหาอื่นๆโปรดระบุ				

รายการประเมินความต้องการสารสนเทศ ในการปฏิบัติงาน	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอ แนะ เพิ่มเติม
	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	
3. วัตถุประสงค์ความต้องการสารสนเทศ				
3.1 เพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน				
3.2 เพื่อเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการและพัฒนา ตนเอง				
3.3 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน				
4. ภาษาของสารสนเทศ				
4.1 ภาษาไทย				
4.2 ภาษาอังกฤษ				

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

ภาคผนวก จ

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. อาจารย์ ดร. ศุภรชชตรา แสนว่า
อาจารย์ประจำภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. คุณอำนาจ ทองเบ็ญญ์
ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์
3. คุณอัญวิณ์ ดิษยาไตรพัฒน์
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ

ภาคผนวก จ

หนังสือขอความร่วมมือในการเก็บแบบสอบถาม

ที่ ศธ. ๐๕๑๘.๐๔/บศ. ๕๑๕

บัณฑิตศึกษา

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

หัวหมาก บางกะปิ กรุงเทพฯ ๑๐๒๔๐

๕๑ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถาม

เรียน ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ด้วย นางสาว ปาหนัน พันธุ์พัฒน์ รหัสประจำตัว ๕๖๑๒๒๐๐๑๔๘ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง กำลังศึกษาวิจัย เรื่อง “พฤติกรรมการแสวงหาและความต้องการสารสนเทศการเปลี่ยนแปลงสภาวะภูมิอากาศ ของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม” โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภิรมศักดิ์ เอ็งฉ้วน เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ในการนี้นักศึกษามีความจำเป็นที่จะต้องเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามแก่เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ในการแจกแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ในการดำเนินการดังกล่าว ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้ นักศึกษาจะนำมาใช้เพื่อเป็นประโยชน์ทางวิชาการเท่านั้น และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัญชลี โตพึ่งพงศ์)

ผู้อำนวยการบัณฑิตศึกษา คณะมนุษยศาสตร์

สำนักงานบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๓๖๙-๒๖๖๗

นางสาวปาหนัน พันธุ์พัฒน์

โทร. ๐๖๑-๒๓๔-๖๗๔

บรรณานุกรม

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2552). แผนแม่บทรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ พ.ศ. 2553-2562. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, สำนักงานนโยบายแผนและยุทธศาสตร์, ส่วนพัฒนายุทธศาสตร์. (2557). กลยุทธ์สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2557. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร. (2558). คำรับรองการปฏิบัติงานราชการสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

กฤษณา แสงวา. (2542). การใช้สารสนเทศทางการพยาบาลของพยาบาลโรงพยาบาลมหาสารคาม. การศึกษาอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. กัณษิณี บุญประกอบ. (2553). การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของไทย แบบจำลองสภาพภูมิอากาศและสภาพภูมิอากาศในอนาคตศูนย์ประสานงานและพัฒนางานวิจัยด้านโลกร้อนและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

ขวัญตา เหลืองมันคง. (2555). การใช้และความต้องการสารสนเทศของนักวิทยาศาสตร์และนักวิชาการด้านพลังงานนิวเคลียร์และรังสี สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.

ครรชิต มาลัยวงศ์. (2541). อนาคตบัณฑิตไทย: บนเส้นทางไอทีในยุคไอเอ็มเอฟ. กรุงเทพฯ: ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ.

- จันทิมา เขียวแก้ว และนฤมล รุจิพร. (2545). การสื่อสารกับงานสารสนเทศ. ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการสื่อสาร* (หน่วยที่ 4). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- จิตติมา เทียมบุญประเสริฐ. (2544). *ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต, คณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี, โปรแกรมวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะอักษรศาสตร์, ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์. (2557). *การค้นคว้าและการเขียนรายงาน* (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัชวาล วงษ์ประเสริฐ. (2537). *บริการสารนิเทศ*. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยรังสิต, คณะนิเทศศาสตร์.
- ชุติมา สัจจามันท์. (2530). *สารนิเทศวิทยาสาสตร์และเทคโนโลยี* นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ทิพวรรณ จำปาเงิน. (2555). *พฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยี-ราชมงคลกรุงเทพ วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง*.
- ชนะพันธุ์ การคนเชื้อ. (2556). *พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศเพื่อการทำรายงานปัญหาพิเศษของ นักศึกษาคณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*.
- ธนู บุญญานูวัตร. (2550). *ความรู้เรื่องสารสนเทศ*. ค้นเมื่อ 23 ธันวาคม 2559, จาก <http://tanoo.wordpress.com/about/>
- นันทา วิฑูตศักดิ์. (2540). *สารนิเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้า* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: คีติบุ๊คสโตร์.
- นงลักษณ์ เนื้ออ่อน. (2544). *การใช้สารสนเทศเพื่อประกอบการสอนของครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สุวีริยาสาส์น.

- ประภาพรณ หิรัญวัชรพฤกษ์. (2538)ความต้องการและการใช้สารนิเทศของนักวิชาการ
 สิ่งแวดล้อม. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประภาวดี สืบสนธิ์. (2543). สารสนเทศในบริบทสังคม (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ:
 สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย.
- ปรียานุช คลอวุฒิวัฒน์. (2535). ความต้องการสารสนเทศของบุคลากรฝ่ายข่าว
 สถานีโทรทัศน์ ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต,
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พพุชชญา ม่วงสาย. (2554). พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศเพื่อการพัฒนาการ
 ปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาล หัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลเอกชน
 ในชมรมโรงพยาบาลเอกชน ที่ไม่มุ่งผลประโยชน์ส่วนตน กรุงเทพมหานคร.
 ปริญญาโทศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พวา พันธุ์เมฆมา. (2541). สารนิเทศกับการศึกษาค้นคว้า(พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ:
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, คณะมนุษยศาสตร์,
 ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์.
- พิมพ์รำไพ เปรมสมิทท์. (2538). ฐานข้อมูลบรรณานุกรม: การสร้างและการใช้.
 กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยคณะอักษรศาสตร์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์.
- พุทธรพร โกศิยะกุล. (2543).การศึกษาความต้องการและการแสวงหาสารนิเทศของนักเรียน
 นายร้อยตำรวจ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กิมศักดิ์ เอ็งฉ้วน. (2543). การวิจัยทางด้านสารสนเทศศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย-
 รามคำแหง, คณะมนุษยศาสตร์, ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์.
- มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, สถาบันศึกษานโยบายสาธารณะ. (2552). แผนแม่บทรองรับ
 การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ พ.ศ. 2553-2562. เชียงใหม่: ผู้แต่ง.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, สาขาวิชาศิลปศาสตร์. (2549). การพัฒนาทรัพยากร-
 สารสนเทศ. นนทบุรี: ผู้แต่ง.
- มาลี ล้าสกุล. (2545). ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการจัดเก็บและการสืบค้นสารสนเทศ.
 ใน ประมวลสาระชุดวิชาการจัดเก็บและการสืบค้นสารสนเทศ (หน่วยที่ 1).
 นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

- มาลี ล้าสกุล. (2546). สารสนเทศและสารสนเทศศาสตร์. ใน เอกสารการสอนชุดวิชา สารสนเทศศาสตร์เบื้องต้น (หน่วยที่ 1, พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- แม่นมมาส ขวลิขิต. (2533). สารสนเทศและสารสนเทศศาสตร์ในเอกสารการสอนชุดวิชา สารสนเทศศาสตร์เบื้องต้น เล่ม (หน่วยที่ 1, พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- รัตนภรณ์ หลุมเพ็ด. (2554). การใช้สารสนเทศของพยาบาลในกลุ่มโรงพยาบาลกรุงเทพภาคใต้. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- วารภรณ์ จันทศักดิ์. (2555). บทบาทของห้องสมุดมหาวิทยาลัยขอนแก่นในการสนองความต้องการสารสนเทศของนักวิจัย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วัชรภรณ์ ตังควณิชย์. (2554). ความต้องการสารสนเทศของบุคลากรในกระทรวง-ยุติธรรม. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วันวิสาข์ สุทธิบริบาล. (2554). การใช้สารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมในเขตกรุงเทพมหานครกรณีปริญาณีพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วัลลภ สวัสดิวัลลภ และคณะ (2544). สารสนเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้า(พิมพ์ครั้งที่ 4). นครปฐม: สถาบันราชภัฏนครปฐม, โปรแกรมวิชาบรรณารักษศาสตร์ และสารสนเทศศาสตร์.
- วิมล คำชู. (2540). พฤติกรรมการใช้สารสนเทศของนักเศรษฐศาสตร์ ธนาคารแห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศิริภรณ์ นามสง่า. (2543). พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศิโรธร แส่นพันธ์. (2551). ความต้องการสารสนเทศของนักวิชาการป่าไม้ กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่า และพันธุ์พืช. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

- สตรีญา สิทธิบุ๋น. (2541). *การใช้และความต้องการใช้สารสนเทศของครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุกานดา เจริญวันชัย. (2554). *พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศเพื่อการทำโครงการของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล-กรุงเทพ*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุขุม เฉลยทรัพย์. (2555). *เทคโนโลยีสารสนเทศ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์.
- สุณีพร อมตพร. (2544). *ความต้องการใช้สารสนเทศของนักเรียนนายเรือในห้องสมุดโรงเรียนนายเรือ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุนันทา วงศ์จตุรภัทร. (2550). *พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาศาखाวิทยาศาสตร์การกีฬาในมหาวิทยาลัยของรัฐ*. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภาภรณ์ วัคอ่อน. (2547). *พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของนักศึกษาอาชีวศึกษาโรงเรียนพงษ์สวัสดิ์พีฒิชยการ จังหวัดนนทบุรี*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- โสภี อุณรุท. (2546). *การใช้สารสนเทศของพยาบาลในโรงพยาบาลของรัฐ เขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อรพินท์ ลูกอินทร์. (2554). *การทำวิจัยและการใช้สารสนเทศของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชน*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อรอุมา สืบกระพัน. (2552). *ความต้องการสารสนเทศและพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของวิศวกรบริษัทแอดวานซ์ อินโฟร์เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) สำนักงานปฏิบัติการส่วนภูมิภาคภาคเหนือ*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อัญชลี สากระแสร์. (2545). *ความต้องการและการใช้สารสนเทศสิ่งแวดล้อมของอาจารย์ผู้สอนวิชาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในมหาวิทยาลัยของรัฐ*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- อัญญ์นิชตา รุ่งวิชานีวัฒน์ และฤทัยชนนี สิทธิชัย. (2556). พฤติกรรมการแสวงหา
สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 9(1), 25-26.
- อารีย์ ชื่นวัฒนา. (2545). พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศ. ใน *เอกสารการสอน
ชุดวิชาการจัดเก็บและการค้นคืนสารสนเทศ* (หน่วยที่ 15). นนทบุรี:
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- อำไพวรรณ ทัพเป็นไทย. (2553). *สารสนเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้า*. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- Baker, L. M. (2004). The information needs of female police officers involved
in undercover prostitution work. *Information Research*, 10(1), 209-211.
- Chen, C. C., & Hemon, P. (1982). *Information seeking: Assessing and
anticipation user need*. New York: Neal-Schuman.
- Cogdill, K. W. (2003). The information needs and information seeking in
primary care: A study of nurse practitioners. *Journal of Medical
Library Association*, 91, 203-215.
- Cool, C. (2000). *Patterns of information use, avoidance and evaluation in
a corporate engineering environment*. Retrieved June 7, 2013, from
<https://pantherfile.uwm.edu/hiris/www/IrisArticles/Articles/2000patternofinformationuse.pdf>
- Dee, C., & Stanley, E. (2005). Information-seeking behavior of nursing
students and clinical nurses: Implications for health sciences librarians.
Journal of Medical Library Association, 93(2), 213-222.

- Du Preez, M. (2008). *Information need and Information seeking behavior of consulting engineers: A qualitative investigation*. Retrieved June 7, 2013, from <http://digitalcommons.unl.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=3804&context=libphilprac>
- Ellis, D., &Haugan, M. (1997). Modelling the information seeking patterns of engineering research scientists in an industrial environment. *Journal of Documentation*, 53(4), 384-403.
- Leckie, J., Pettigrew, E., & Sylvain, C. (1996). Modeling the information seeking of professionals: a general model derived from research on engineers, health careprofessionals and lawyers. *Library Quarterly*, 66(2), 161-193.
- Lin, N., & Garvey, D. W. (1992). Information needs and uses. In *Annual review of information science and technology*. Washington, DC: American Society for Information Science.
- Padma, P., Ramasamy, K., &Sakthi, R. (2013). Information needs and information seeking behaviour of post graduate students of school of economics at Madurai Kamaraj University: A user survey.*International Journal of Educational Research and Technology*, 4(2), 33-42.
- Shaheen, M. (2001). Information seeking behaviour of IIUM law faculty members. *Malaysian Journal of Library & Information Science*, 5(2), 1-17.
- Spector, P. A. (1992). *Summated rating scale construction: An introduction*. Newbury Park, CA: Sage.

Wilson, T. D. (1999). Models in information behaviour research. *Journal of Documentation*, 55(3), 249-270.

Wilson, T. D. (2000). Human information behaviour. *Informing Sciences*, 3(2), 49-55.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อชื่อสกุล	นางสาวปาหนัน พันธุ์พัฒน์
วันเดือนปีเกิด	5 มกราคม 2533
สถานที่เกิด	จังหวัดศรีสะเกษ
วุฒิการศึกษา	สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนทุ่งสิมวิทยาคม สำเร็จปริญญาตรีศิลปศาสตรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยมหาสารคามปีการศึกษา 2556
ตำแหน่งหน้าที่ การงานปัจจุบัน	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม